

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Ekonomická a finanční gramotnost

studentů středních škol

Bc. Lucie Lukšovská

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lucie Lukšovská

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Most

Název práce

Ekonomická a finanční gramotnost studentů středních škol

Název anglicky

Economic and financial literacy of secondary school students

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy zhodnotit přínosy využití metody výuky „učení formou činnosti“, a to jak pro žáky, tak pro pedagogy vyslovit vlastní doporučení a návrhy, které by mohly vést ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu a lepší finanční gramotnosti žáků vybrané střední školy.

Metodika

V teoretické části práce bude použita metoda analýzy informací z odborných monografií a elektronických zdrojů. V praktické části bude hlavní metodou analýza současného stavu finanční a ekonomické gramotnosti studentů na vybrané střední škole. Dotazování, a to s použitím techniky individuálního rozhovoru s ředitelkou školy a skupinového rozhovoru se studenty. Součástí pozorování bude projekt „Vznik a vývoj studentské firmy“ ve vybrané třídě. Metodu doplní dvě dotazníková šetření všech studentů ekonomiky třetích ročníků. První šetření proběhne před zahájením studia ekonomiky, které bude zaměřeno na vstupní znalosti studentů z oblasti finanční a ekonomické gramotnosti. Druhé dotazníkové šetření proběhne v závěru projektu studentské firmy. Na základě získaných poznatků budou s pomocí jejich komparace a syntézy vyslovena vlastní doporučení.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

finanční gramotnost, střední odborná škola, studentská firma, JA Czech

---

Doporučené zdroje informací

CEKOTA, Antonín. Geniální podnikatel Tomáš Baťa. 3. vydání. Zlín: Nadace Tomáše Bati, 2016. 376 s. ISBN 978-80-905896-5-0.

KALHOUS, Z. – OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH a Danuše CHROMÁ. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. 12, aktualizované vydání. Praha: Eduko, 2021. 176 s. ISBN 978-80-88057-89-5

NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky. Odborné články. [online]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/?keyword=fiktivn%C3%AD+firma>

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. Co je to fiktivní firma? [online]. Dostupné z: <https://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/co-je-to-fiktivni-firma>

PEVNÁ, Jana. *Vybrané kapitoly z finančního řízení firmy*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Oeconomica, 2021. 172 s. ISBN 978-80-245-2419-1.

WEAVER, Frederick Stirton. *Economic literacy; basic economics with an attitude*. Forth edition. Lanham: Rowman & Littlefield International, 2017. 208 p. ISBN 9781442273429.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Ekonomická a finanční gramotnost studentů středních škol“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne: 19. března 2023

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu diplomové práce, panu prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc., za odborné vedení mé diplomové práce, za cenné rady a připomínky, za velikou trpělivost, podporu a lidský přístup. Děkuji Ing. Kateřině Tomšíkové, Ph.D., za poskytnutí literatury a podněty k řešenému problému. Moje poděkování patří též všem respondentům, paní ředitelce a dalším pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům vybrané školy, za jejich ochotu a spolupráci při empirickém šetření.

Ekonomická a finanční gramotnost studentů středních škol

Abstrakt

Diplomová práce s názvem „Ekonomická a finanční gramotnost studentů středních škol“ se zabývá analýzou počátečního stavu ekonomické a finanční gramotnosti studentů a zhodnocením přínosů na základě využití zážitkové metody „učení formou činností“ při vzdělávání v těchto oblastech na vybrané střední škole v Praze. Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce jsou pomocí dostupné odborné literatury vysvětleny základní pojmy týkající se ekonomické a finanční gramotnosti. Je zde vypracován popis dvou vybraných organizačních forem výuky a didaktického modelu činnostní metody, profil projektu organizace JA Czech studentské firmy a charakterizována vybraná škola.

V úvodu praktické části práce je nejprve charakterizována vybraná střední škola a na základě analýzy doplněné pozorováním je popsána její organizace vzdělávání. Další metodou je individuální rozhovor s ředitelkou této školy a skupinové rozhovory se studenty. Na základě poznatků je s využitím metody syntézy vytvořen kvalifikovaný odhad zaměřený na ekonomické vzdělávání na vybrané škole. Další použitou technikou je dotazníkové šetření u studentů předmětné střední školy, pomocí kterého jsou zjišťovány vstupní znalosti z oblasti ekonomiky. Stěžejní částí práce je aplikace projektu studentské firmy JA Czech, v rámci které jsou ekonomické znalosti předkládány s využitím metody „učení formou činností“. Dále je realizováno druhé dotazníkové šetření u stejné skupiny respondentů zjišťující jejich výstupní znalosti. Na základě této evaluace stavu ekonomických poznatků před a po působení na studenty aktivizační metodou jsou prezentovány výsledky a vyslovena vlastní doporučení.

Klíčová slova: finanční gramotnost, střední odborná škola, studentská firma, organizace JA Czech

Economic and Financial Literacy of Secondary School Students

Abstract

The diploma thesis entitled "Economic and Financial Literacy of Secondary School Students" deals with the analysis of the initial state of economic and financial literacy of students, and the evaluation of benefits based on the use of the experiential method "learning through activities" in education in these areas at a selected secondary art and craft school in Prague. The diploma thesis is divided into theoretical and practical parts.

In the theoretical part of the thesis, the basic concepts related to economic and financial literacy are explained using the available professional literature, there is a description of two selected organizational forms of teaching and a didactic model of the activity method, a profile of the project of the JA Czech student company and characterizes the selected school.

At the beginning of the practical part of the thesis, the selected secondary school is first characterized and on the basis of an analysis supplemented by observation, its organization of education is described. Another method is an individual interview with the manager of this school and group interviews with students. Based on the findings, using the synthesis method, a qualified estimate is created focusing on economic education at this selected school. Another technique used is a questionnaire survey of students of a selected secondary school, through which initial knowledge from the field of economics is ascertained. The main part of the thesis is the application of the project of the student company JA Czech, within which economic knowledge is presented using the method of "learning through activities". Furthermore, a second questionnaire survey is carried out with the same group of respondents to determine their output knowledge. Based on this evaluation of the state of economic knowledge before and after the effect on students by the activation method, the results are presented and their own recommendations are made.

Keywords: financial literacy, secondary vocational school, student company, Czech organization JA

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska	13
3.1	Ekonomická a finanční gramotnost	13
3.2	Rizika spojená s ekonomickou a finanční negramotností.....	15
3.2.1	Oddlužení	15
3.2.2	Exekuce	16
3.3	Vyšší sekundární vzdělávání	17
3.4	Organizační formy výuky a výukové metody.....	19
3.4.1	Organizační formy výuky.....	19
3.4.1.1	Hromadná a frontální výuka	20
3.4.1.2	Otevřené vyučování	21
3.4.2	Metody výuky.....	22
4	Organizace JA Czech	25
4.1	Historie.....	25
4.2	Vzdělávací program JA Czech studentská firma	26
5	Praktická část – experimentální výuka formou studentské firmy	28
5.1	Charakteristika vybrané střední školy.....	28
5.2	Organizace vzdělávání na vybrané škole.....	30
5.3	Analýza ekonomického vzdělávání na vybrané škole	34
5.3.1	Silné stránky	34
5.3.2	Slabé stránky	35
5.3.3	Příležitosti.....	35
5.3.4	Ohrožení	36
5.4	Experiment – projekt otevřené výuky, studentská firma	36
5.4.1	Dotazníkové šetření	36
5.4.2	Charakteristika experimentálních skupin	37
5.4.3	Vznik a vývoj JA Czech studentské firmy	37
6	Výsledky a diskuse	47
6.1	Porovnání vstupních a výstupních znalostí.....	47
6.1.1	Rozbor odpovědí v dotaznících	48
6.2	Diskuze se studenty po ukončení vzdělávacího programu	62

6.3	Zhodnocení přínosů metody otevřeného učení.....	65
7	Vlastní doporučení.....	66
8	Závěr.....	68
9	Seznam použitých zdrojů.....	70
10	Seznam grafů.....	73
	Přílohy.....	74

1 Úvod

V důsledku posledních vnitrostátních i mezinárodních událostí význam ekonomické a finanční gramotnosti prudce narůstá. Týká se to celé společnosti, avšak zejména mladých lidí, tedy generace, u které se předpokládá, že jí dopady ekonomické situace zasáhnou nejvíce. Ať už tím, že ovlivní delší část jejich produktivního věku, tak i tím, že právě oni budou muset následky řešit. Budoucnost přinese rozvoj mnoha disciplín, jejichž význam bude s odstupem času posuzován. Role ekonomie je a bude nezpochybnitelná. Ekonomická a finanční gramotnost žáků a studentů je do jisté míry vkladem do budoucnosti. Týká se nejen situace v jejich zemi, ale i globálních problémů, které nás všechny ovlivňují. Nastupující generace se bude muset zabývat všemi těmito problémy, a to na základě poznatků, které získá studiem různých oborů.

Dostatečně ekonomické a finanční gramotnosti u žáků a studentů lze docílit mnoha způsoby. Klasickou zůstává frontální výuka, aplikovaná na základních, středních, vyšších i vysokých školách. Otázkou však zůstává, do jaké míry je frontální výuka efektivní, atraktivní a dostatečně aktivizující u mladších žáků, kteří studují na středních školách, i studentů, kteří navštěvují vyšší odborné školy. Právě tato otázka vedla autorku diplomové práce k tomu, aby se zapojila do programu studentských firem pod záštitou organizace JA Czech, kde již druhým rokem pomocí otevřené výuky vyučuje předmět Ekonomika, a to s využitím metody „učení formou činnosti“.

Diplomová práce má za cíl zjistit stav ekonomické a finanční gramotnosti žáků vybrané střední školy v Praze, na základě analýzy zhodnotit přínosy využití metody výuky „učení formou činnosti“, a to jak pro žáky, tak pro pedagogy. Hlavní cíl diplomové práce je rozdělen do několika menších dílčích cílů.

Prvním dílčím cílem je zjistit podmínky ekonomického vzdělávání na vybrané škole. Druhým dílčím cílem je pomocí analýzy dotazníkového šetření zjistit počáteční stav ekonomické a finanční gramotnosti žáků. Třetím dílčím cílem je využití dvou rozdílných výukových metod. U jedné skupiny vybraných žáků s využitím metody „učení formou činnosti“ v rámci studentské firmy JA Czech a u druhé skupiny žáků s využitím metody výkladu v rámci frontální výuky. Čtvrtým dílčím cílem je zrealizovat druhé dotazníkové šetření u stejných skupin respondentů po skončení projektu JA Czech studentské firmy zaměřené na výstupní znalosti žáků. Posledním, tedy pátým dílčím cílem je porovnat

výsledky jednotlivých výukových metod, jejich vyhodnocení a navrhnout vlastní doporučení.

V části práce nazvané Teoretická východiska byla vytvořena teoretická základna z pojmů s problematikou souvisejících. V jejím rámci byla též představena organizace JA Czech.

„Každý přemýšlí o tom, jak změnit svět, ale nikdo nepřemýšlí o tom, jak změnit sebe“

(Lev Nikolajevič Tolstoj)

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy zhodnotit přínosy využití metody výuky „učení formou činností“, a to jak pro žáky vybrané střední školy, tak pro pedagogy, a vypracovat vlastní doporučení a návrhy, které by mohly vést ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu vedoucího ke zvýšení finanční gramotnosti žáků této střední školy.

2.2 Metodika

V teoretické části diplomové práce je použita metoda analýzy informací z odborných monografií a elektronických zdrojů. V praktické části práce je hlavní metodou analýza současného stavu finanční a ekonomické gramotnosti žáků na vybrané střední škole, a dále dotazování s použitím techniky individuálního rozhovoru s ředitelkou školy a skupinového rozhovoru se žáky. Součástí pozorování je realizace projektu „Vznik a vývoj studentské firmy“ ve vybrané třídě. Metodu doplňují dvě dotazníková šetření u všech žáků, a to v rámci předmětu Ekonomika ve třetím ročníku. První šetření proběhlo před zahájením studia tohoto předmětu, je zaměřeno na vstupní znalosti žáků z oblasti finanční a ekonomické gramotnosti. Druhé dotazníkové šetření proběhlo po skončení experimentu spočívajícího ve zjištění rozdílů ve znalostech žáků poté, co u jedné skupiny žáků byla aplikována metoda učení formou činností, u druhé skupiny výklad. Na základě získaných poznatků jsou s pomocí metody analýzy, komparace a syntézy vyslovena vlastní doporučení.

3 Teoretická východiska

3.1 Ekonomická a finanční gramotnost

Česká republika je od konce roku 1989 opět demokratickým státem. Demokratický politický systém je považována za jednu z nejlepších forem státního zřízení. Mezi jeho charakteristiky patří důraz na svobodu a lidská práva. Umožňuje lidem volný přístup k informacím, svobodné rozhodování a projevení názorů. Svoboda slova však s sebou přináší také velké množství informací, které běžný občan přijímá v různých formách a podobách jako je tisk, rádio, televize, internet a mnoho dalších. Je velice důležité, aby každý, kdo přijímá takové množství informací, dokázal vyhodnocovat jejich objektivitu a pravdivost.

Demokracie sice dává velikou svobodu v rozhodování, ale současně klade na občana odpovědnost za svoje jednání, chování a rozhodování. Základem dobře fungující demokratické společnosti by měli být lidé vzdělaní, kteří dokáží používat nejen odborné znalosti, ale také měkké dovednosti, jejichž nedílnou součástí jsou přizpůsobivost, kritické myšlení, empatie, čestnost, optimismus, proaktivita a odolnost.

Pojem ekonomická a finanční gramotnost v tomto případě neznamená pouze znalost čtení, psaní a počítání, ale je to komplex znalostí, dovedností a orientace v odvětvích jako jsou ekonomická, finanční, politická, mediální, globální, informační, technická, zdravotnická, ekologická atd.

„Čtení a psaní jsou základními dovednostmi, a to nejen protože je potřebujeme pro další vzdělávání, nýbrž i proto, aby nám pomohly porozumět světu kolem nás a zapojit se do něj. V tomto smyslu pojem gramotnosti široce vyplývá z kontextu (co se od naší gramotnosti vyžaduje, je vždy spojeno s jistým kontextem) uvnitř konkrétního sociokulturního prostředí. Stává se běžným, že spíše, než na gramotnost odkazujeme na gramotnosti, abychom zdůraznili, že gramotnost je společenskou praxí, a proto ani neexistuje jedna forma gramotnosti, kterou by potřeboval každý.“¹

---

¹ NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. *Co je to gramotnost?* [online]. [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <http://provzdelavani.nuv.cz/clanky/ze-zahranici/co-je-gramotnost>

Ekonomická gramotnost je soubor převážně znalostí, při jejichž důsledném uplatňování na úrovni státu v oblasti fiskální politiky lze zachovat prosperitu a standardní životní úroveň státu. Stejně tak je tomu i na nižších úrovních (občan, resp. fyzická osoba, nebo firma, resp. právnická osoba), avšak s jinými nástroji na dosažení a udržení životní úrovně. Vzhledem k tomu, že uvedené úrovně se prolínají a jsou na sobě vzájemně závislé, je důležitá všeobecná, co nejvyšší úroveň těchto znalostí. Veškeré nabyté znalosti by dle Samuelsona a Nordhause měly být využívány ve společném zájmu a neměly by se využívat v rozporu.² Ekonomické znalosti nám pomáhají zvládat problémy osobního života, chápat společnost a formulovat lepší hospodářskou politiku.

Znalost formální ekonomie je dle Weavera nezbytná pro utřídění klíčových procesů v současné společnosti a pro porozumění a účast v debatách o veřejných otázkách. Takto ekonomie poskytuje jeden způsob, jak nahlížet na organizaci a fungování ekonomiky. Weaver je přesvědčený, že skutečná ekonomická gramotnost vyžaduje nejen znalost formální ekonomie, ale i schopnost kriticky uvažovat o konkrétním pohledu. Podle Weavera jsou hlavním předmětem ekonomie trhy, kdy jde o vysvětlení a pochopení toho, jak trhy fungují, jak je organizována výroba a distribuce hmotných statků a služeb, jak probíhá přidělování vzácných zdrojů mezi soupeřící strany, za účelem uspokojení neomezených potřeb.³

Finanční gramotnost je jednou z částí ekonomické gramotnosti, je to soubor znalostí, ale také dovedností, kterými lze v určitých mezích ovlivňovat příjmy a výdaje firemní, osobní i státní. Například posouzením parametrů půjček nebo spoření lze podstatně ovlivnit podmínky života či životní úrovně. Při nákupu zboží nebo služeb může být cena ovlivněna mnoha faktory, například způsobem platby, dopravy, dobou dodání. „*Finanční gramotnost*

---

² SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.

³ WEAVER, Frederick Stirton. *Economic literacy; basic economics with an attitude*. Forth edition. Lanham: Rowman & Littlefield International, 2017. 208 p. ISBN 9781442273429.

je soubor znalostí, dovedností a postojů nezbytných k dosažení finanční prosperity prostřednictvím zodpovědného finančního rozhodování.“⁴

O povinném finančním vzdělávání ve školách bylo rozhodnuto vládou již v roce 2005. Na základě toho byl prosinci 2007 vydán dokument „Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách“. Tento dokument připravilo Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem průmyslu a obchodu⁵.

3.2 Rizika spojená s ekonomickou a finanční negramotností

S ekonomickou či finanční negramotností jsou v osobním nebo pracovním životě jedinců spojena vysoká rizika předlužení. Při neplacení dluhů dochází k vymáhání nesplaceného dluhu, a to pomocí upomínek, soudních nařízeních, exekucemi majetku nebo příjmů, a v krajním případě může dojít až k uvěznění.

Někteří jedinci řeší kritickou finanční situaci trestnou činností, krádežemi, přepadením, ublížením na zdraví, vraždou, ale i v případě vlastního zoufalství sebevraždou. Správným řešením předlužení je včasná komunikace s věřiteli, případně s exekutory či soudem.

Exekuci lze také zastavit při využití novely insolvenčního zákona č. 31/ 2019 Sb., kterým se mění zákon 182/ 2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení, tzv. oddlužením.⁶

3.2.1 Oddlužení

Oddlužení, nazýváno též osobní bankrot, je způsob, jakým se dlužníci pomocí insolvenčního řízení podle zákona 182/ 2006 Sb. a jeho novely zákona č. 21/ 2019 Sb. vypořádávají se svými dluhy. Oddlužení mohou využít fyzické osoby a za určitých podmínek i osoby podnikající, tedy OSVČ, avšak pouze jednou za život.

---

⁴ MF – Ministerstvo financí ČR. *Proč se finančně vzdělávat?* [online] MF [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/oecd/zakladni-informace>

⁵ MF – Ministerstvo financí ČR. *Finanční vzdělávání na školách.* [online] [cit. 14. 01. 2023]. Dostupné z: <https://www.psfv.cz/cs/pro-odborniky/financni-vzdelavani-na-skolach>

⁶ KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH a Danuše CHROMÁ. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy.* Dvanácté, aktualizované vydání. Praha: Eduko, 2021. ISBN 978-80-88057-89-5.

Oddlužení je pro dlužníka výhodné: oproti exekuci má naději na nový začátek, nerostou mu další dluhy, nehrozí exekuce majetku, a ve většině případech mu je odpuštěna část dluhu. Výhodné je i pro věřitele, který má jistotu, že alespoň část dluhů získá zpět.

V neposlední řadě je dlužník, který prošel insolvenčním řízením, výhodnější i pro stát, protože po dobu trvání osobního bankrotu musí být dotyčná osoba regulérně zaměstnaná; tím pádem má povinnost platit daně a zároveň odpadá vyplácení sociálních dávek.⁷

3.2.2 Exekuce

Neplatí-li dlužník své dluhy a neřeší-li je, nereaguje-li na upomínky a nekomunikuje s věřiteli, dochází k vymáhání dluhu pomocí různých vymáhacích agentur, právníků a soudů. Dlužníkovi narůstá dluh o náklady na vymáhání a soudní nařízení. Pokud dlužník neuhradí svůj dluh ani po soudním nařízení, vydá soud nařízení k exekuci.

Exekuce znamená v prvním kroku zablokování peněžního majetku na všech účtech v bance, obstaví se stavební spoření, pojištění apod. Tyto peníze se použijí na úhradu dluhů. Ve druhém kroku dochází k zabavení osobního majetku dlužníka, kdy exekutor sepíše a označí nálepkami „exekučně zabaveno“ majetek v bytě dlužníka. Majetek je následně prodán v dražbě, získané prostředky jsou použity na vypořádání dluhu. Při exekuci nesmí být dlužníkovi zabavena hotovost do jednoho tisíce korun, běžný oděv ani věci nutné k výkonu podnikání. V dalším kroku může následovat exekuce příjmů, kdy dlužníkovi musí být ponecháno nezabavitelné minimum, které se odvozuje od násobku životního minima.⁸

Veškerá zmíněná rizika způsobené ekonomickou nebo finanční negramotností je nutné eliminovat všemi dostupnými možnostmi. Jednou takovou možností, která znamená nejen eliminaci výše zmíněného rizika, ale hlavně jeho prevenci, je zařazení základních otázek ekonomické a finanční gramotnosti do samého primárního vzdělávání, tedy do témat vzdělávání na základních a středních školách.

---

⁷ KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH a Danuše CHROMÁ. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. Dvanácté, aktualizované vydání. Praha: Eduko, 2021. ISBN 978-80-88057-89-5.

⁸ KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH a Danuše CHROMÁ. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. Dvanácté, aktualizované vydání. Praha: Eduko, 2021. ISBN 978-80-88057-89-5.

3.3 Vyšší sekundární vzdělávání

Česká republika je od svého vzniku roku 1993 smluvní stranou „Úmluvy o právech dítěte“. Článkem 28 „Úmluvy o právech dítěte“, náš stát uznává právo dítěte na vzdělání. Česká republika se tímto mimo jiné zavázala zajišťovat pro všechny děti bezplatné a povinné základní vzdělávání. Dále se Česká republika zavázala k rozvoji středního všeobecného i odborného vzdělávání zavedením vzdělávání bezplatného, a to tak, aby bylo dostupné pro každé dítě bez rozdílu.

Dle Úmluvy o právech dítěte:

„Státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, rozvíjejí a podporují mezinárodní spolupráci ve věcech týkajících se vzdělání, zejména s cílem přispět k odstranění nevědomosti a ngramotnosti ve světě a s cílem usnadnit přístup k vědeckotechnickým poznatkům a moderním metodám výuky. V souvislosti s tím bude brán zvláštní ohled na rozvojové země.“⁹

Je-li vzdělávání veřejnou záležitostí a veřejným statkem, musí také stát zajistit veřejné finance na realizaci takového vzdělávání. Stát prostřednictvím státního rozpočtu vydává každoročně nemalé prostředky na zajištění bezplatného základního a středního vzdělávání.

V roce 2004 došlo k významné reformě ve vzdělávání na všech stupních škol (kromě vysokých). Do té doby bylo vzdělávání realizováno pomocí směrodatných učebních dokumentů. Od roku 2004 byla výuka nahrazena mnohem flexibilnější formou podle školních vzdělávacích programů (ŠVP), které si každá jednotlivá škola sestavila na základě rámcového vzdělávacího programu (RVP).

Tyto RVP vydává ke každému oboru a stupni vzdělávání Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), a to dle požadavků ukotvených ve školském zákoně (Zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném

---

⁹ MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. *Úmluva o právech dítěte a související dokumenty*. Strana 10. Praha: MPSV ČR, 2016. ISBN 978-80-7421-120-1.

vzdělávání, tzv. školský zákon)¹⁰. Tyto dokumenty stanovují výsledky vzdělávání, tak zvané cíle, které jsou v RVP rozděleny do tří úrovní. První úroveň je zaměřena na obecné cíle středního vzdělávání, druhá úroveň je zaměřena na kompetence absolventa daného oboru, a třetí úroveň je zaměřena na výukové cíle, které má žák na určité úrovni odpovídající jeho předpokladům umět prokázat.

Obecné cíle, tak zvané Delorovy cíle, ze kterých vychází rámcové vzdělávací programy, vytvořila Mezinárodní komise Vzdělávání 21. století, v jejímž čele stál francouzský politik a bývalý prezident Evropské komise Jacques Delors. Delorovy cíle představují čtyři pilíře výchovy a vzdělávání: Učit se být, Učit se být s druhými, Učit se poznávat a Učit se jednat.¹¹

V návaznosti na RVP vytváří jednotlivé školy vlastní školní vzdělávací programy (ŠVP), v rámci kterých rozvíjí klíčové kompetence a požadované gramotnosti, jako jsou čtenářská, občanská, matematická, finanční a ekonomická. Součástí obsahu všeobecného vzdělávání je též vzdělávání v oblasti komunikačních a informačních technologií a základní ekonomické vzdělávání. Významnou součástí ŠVP středních odborných škol tvoří odborné kompetence, které jsou adekvátní příslušnému oboru vzdělávání. Patří mezi ně i kompetence ekonomické.

Absolventi středních škol by měli jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje, znát význam a účel vykonávané práce, její finanční, popř. společenské ohodnocení. Absolventi by měli znát možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady, dokázat efektivně hospodařit s finančními prostředky a ekonomicky nakládat s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami i s ohledem na životní prostředí.

---

¹⁰ MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. *Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.codexis.cz>.

¹¹ ŠKVOROVÁ, Jana. *Čtyři pilíře výchovy a vzdělávání*. [online]. [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/th8yjg/BP1.pdf>.

3.4 Organizační formy výuky a výukové metody

3.4.1 Organizační formy výuky

Dle Slavíka¹² se formou výuky „rozumí uspořádání podmínek k realizaci obsahu vyučování v určitém místě a čase“. Jedná se tedy o uspořádání vyučovacího procesu, kolik žáků se výuky účastní, kde výuka probíhá a způsob organizace činnosti nejen učitele, ale i žáků.

„Organizační formy výuky poskytují vnější podmínky pro uspořádání a řízení vyučovacího procesu v konkrétní edukační situaci. Základní rámeček dává výuce prostředí (školní učebna), uspořádání žáků (frontální, individuální a skupinové) a charakter řízení práce žáků (formy s převahou jednostranného řízení práce vyučujícím, formy otevřené – volné).“¹³

Na první pohled se může zdát, že organizační uspořádání je především vnější stránkou vzdělávání, avšak každá z organizačních forem vzdělávání vytváří osobité vztahy mezi žáky, pedagogy, obsahem vzdělávání a vzdělávacími prostředky.

Kritérií na dělení organizačních forem výuky je několik. Jedno z možných je dělení podle způsobu organizace, a to na:

- teoretickou vyučovací jednotku,
- praktickou vyučovací jednotku,
- exkurzi,
- distanční vzdělávání a vyučování,
- kombinovanou formu studia,
- autodidakti.¹⁴

---

¹² SLAVÍK, Milan a MILLER, Ivan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. 3. vydání. Strana 55. Textová studijní opora. Praha: ČZU v Praze, IVP, 2012. ISBN 978-80-213-2277-6.

¹³ KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Strana 306. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

¹⁴ SLAVÍK, Milan a MILLER, Ivan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. 3. vydání. Textová studijní opora. Praha: ČZU v Praze, IVP, 2012. ISBN 978-80-213-2277-6.

Na středních odborných školách by měly převažovat teoretické vyučovací jednotky, doplněné především praktickými vyučovacími jednotkami. V rámci praktické výuky ekonomických předmětů jsou následující možnosti:

- ekonomická (předmětová) cvičení,
- cvičná kancelář,
- cvičné (fiktivní) firmy, virtuální společnost, která simuluje reálné procesy, produkty a služby,¹⁵
- studentské společnosti (Junior Achievement),
- praxe v reálném podniku,
- zpracování projektů, jejich prezentace a obhajoba v rámci projektových týdnů.¹⁶

Vzhledem k zaměření práce a s ohledem na praktickou část práce, následující kapitoly pojednávají o dvou vybraných formách organizace výuky. Samostatná kapitola je věnována představení organizaci Junior Achievement.

3.4.1.1 Hromadná a frontální výuka

Jednou z nejstarších a stále nejvíce používaných organizačních forem výuky na českých základních i středních školách je hromadná a frontální výuka. Již J. A. Komenský vytvořil didaktický systém hromadného vyučování, díky němuž dokázal učit všechny a všemu. V praxi to znamená třídu složenou z žáků stejného věku, kteří probírají pod vedením učitele v danou chvíli stejnou látku.

Učebna pro hromadnou výuku je zpravidla tvořena třemi řadami lavic žáků, sedících za sebou a v popředí je umístěna katedra pedagoga a tabule. Vyučovací hodiny jsou dle platné legislativy v délce 45 minut, jdoucích po sobě, oddělených přestávkami. Do vyučovacích hodin je rozdělen obsah učební látky dle tematického plánu.

Výhodou hromadné výuky je velká produktivita práce učitele, který vyučuje současně větší počet žáků, u kterých lze dosáhnout velmi dobrých výsledků. V neposlední řadě je

---

¹⁵ NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. *Co je to fiktivní firma?* [online]. [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/co-je-to-fiktivni-firma>.

¹⁶ KRPÁLEK, Pavel a KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, Katarína. *Didaktika ekonomických předmětů*. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1909-8.

výhodou také ekonomická stránka vzdělávání, protože hromadná frontální výuka nevyžaduje vysoké náklady, postačí základní vyučovací prostředky. Oproti tomu nevýhodou hromadné výuky je určitá uniformita, způsobená pevnou strukturou vyučovacích hodin, kdy výklad i procvičování je vedeno frontálním způsobem, a tím pádem dochází k potlačování individualit a rozvíjení samostatnosti.¹⁷

3.4.1.2 Otevřené vyučování

Pojmem otevřené vyučování je označováno současné pojetí pedagogické koncepce navazující na myšlenky C. Freineta, nebo P. Petersena, kteří již v období mezi první a druhou světovou válkou usilovali o reformu pedagogiky především v organizaci výuky.

Organizační uspořádání výuky je řešeno denním rozvrhem, ve kterém jsou vymezené bloky tzv. volné práce, kdy žáci plní úkoly a zadání dle týdenního plánu a pracují buď individuálně nebo v malých skupinkách. Na přípravě týdenního plánu žáci spolupracují s vyučujícím.

Uspořádání lavic je uzpůsobeno pro práci ve skupinkách. Žáci mají k dispozici dostatečné množství učebních materiálů a didaktických pomůcek, volně přístupných. Celý prostor třídy je učebním prostorem.

Otevřené vyučování dále spočívá v otevírání školy navenek, propojování prostoru školy s mimoškolním prostředím, jako je například obec, městská část, sociální partneři – podnikatelé, různé veřejnoprávní instituce, zájmové spolky apod. Na vzdělávání se tímto podílejí lidé, kteří mají bezprostřední kontakt s životní realitou.

„Otevřená škola je schopna rychleji a účinněji reagovat na vnější podněty, neboť podle těchto podnětů modifikuje svůj vzdělávací program. Vzdělávání se stává mnohem více veřejnou záležitostí, než tomu je v tradiční škole, spíše do sebe uzavřené.“¹⁸

Výhodou formy výuky otevřené školy je, že čím více je žák aktivně zapojen do procesu výuky, tím více je motivován, získává více informací i praktických schopností. Mezi

---

¹⁷ KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

¹⁸ KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Strana 306. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

nesporné výhody patří také velká flexibilita při změnách vzdělávacího programu, díky podnětům z reálného prostředí.

Jednou z výukových metod otevřeného vyučování je učení pomocí praktické činnosti, která vede žáky ke spolupráci, podnikavosti, vynalézavosti a učí je, že trvalých vědomostí lze nabývat pomocí vlastní tvůrčí práce. Učivo není žákům předkládáno, ale je založené na metodě objevování, kdy žáci své zkušenosti získávají na konkrétních případech a situacích každodenního života, plněním úkolů zadaných pedagogem.

3.4.2 Metody výuky

Výukovou metodu můžeme chápat jako zvolenou cestu k dosažení stanovených výchovně-vzdělávacích cílů. Průcha definuje metodu jako: „*činnosti učitele vedoucí žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů*“.¹⁹

Mojžíšek konstatuje, že „*vyučovací metoda je pedagogická – specificky didaktická – aktivita subjektu a objektu vyučování, rozvíjející vzdělanostní profil žáka, současně působící výchovně, a to ve smyslu vzdělávacích a výchovných cílů a v souladu s vyučovacími a výchovnými principy*“.²⁰

Kalhous souhlasí s tím, že má-li být zvolená výuková metoda didakticky účinná, měla by splňovat určitá kritéria:

„1. Je informativně nosná, tj. předává plnohodnotné informace a dovednosti obsahově nezkrácené.

2. Je formativně účinná, tj. rozvíjí poznávací procesy.

3. Je racionálně a emotivně působivá, tj. strhne, aktivuje žáka k prožitku učení a poznávání.

4. Respektuje systém vědy a poznání.

5. Je výchovná, tj. rozvíjí morální, sociální, pracovní a estetický profil žáka.

6. Je přirozená ve svém průběhu i důsledcích.

---

¹⁹ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Strana 355. 6. vydání. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

²⁰ MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. Strana 17. Praha: SPN, 1975.

7. Je použitelná v praxi, ve skutečném životě, přibližuje školu životu.

8. Je adekvátní žákům.

9. Je adekvátní učitelům.

10. Je didakticky ekonomická.

11. Je hygienická.²¹

Klasifikaci vyučovacích metod opět provádí různí autoři podle různých kritérií. Pro účely této práce je představena klasifikace vyučovacích metod z hlediska pramene poznání a typu poznatků, a to na:

1. Metody verbální (slovní)

- monologické metody (např. výklad),
- dialogické metody (např. rozhovor),
- metody práce s učebnicí (využívání odborné literatury, informačních zdrojů),
- metody písemných prací (např. referáty).

2. Metody názorně demonstrační

- pozorování předmětů a jevů (např. činností v rámci exkurze),
- předvádění (např. pokusy),
- demonstrace statických obrazů (např. ukázky dokladů a formulářů),
- projekce statická a dynamická (prezentace v MS Power Pointu).

3. Metody praktické

- nácvik pohybových a pracovních dovedností (např. instruktáž při praxi),
- laboratorní činnost žáků (např. pokusy),
- pracovní činnost (ve fiktivní firmě, v rámci praxe, v dílnách),
- grafické a výtvarné činnosti.²²

---

²¹ KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Strana 308-309. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

²² KRPÁLEK, Pavel a KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, Katarína. *Didaktika ekonomických předmětů*. Strana 82. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1909-8.

Dle Skalkové²³ je žádoucí, aby se „v konkrétním vyučovacím procesu uplatňovaly různé vyučovací metody souběžně a ve vzájemném propojení“.

Mezi metody, jejichž využívání se stále akcentuje, patří tzv. metody aktivizační. „Aktivizační metody mají za cíl především změnit způsob vyučování a oživit jej. Vycházejí z aktivní práce žáků a z propojení poznání různých předmětů.“²⁴ Mezi tyto metody lze z výše uvedených zařadit dialogické metody, metody názorně demonstrační a metody praktické. Paří sem např. i didaktické hry či brainstormingové metody. „Brainstorming je výuková metoda, která má vést ke vzniku množství nápadů za účelem vyřešení určitého problému“²⁵. Významným prvkem je možnost propojení nápadů účastníků.

Využití aktivizačních metod však záleží na ochotě a motivaci pedagoga. Tyto metody na něj kladou nové požadavky, jsou náročnější na přípravu a rovněž představují jinou časovou náročnost, než jakou sledujeme u „klasických“ metod, jako je např. výklad. Tato časová náročnost je z pohledu jednotlivých témat různorodá a z toho důvodu je důležité, aby ji učitel zařadil do správné fáze vyučovacího procesu i ke vhodnému tématu, neboť ne všechna témata jsou aktivizační metody vhodné. Oborných článků na téma „motivace“ či konkrétně „motivace učitele“ existuje mnoho, za všechny lze citovat Reeve a Lan Su: „Motivaci učitele ovlivňuje to, co vyučující dělají a říkají ve výuce proto, aby motivovali studenty k aktivnímu zapojení, a projevuje se tím, že je vedou k samostatnosti za jejich podpory a kontroly“.²⁶

---

²³ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Strana 185. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.

²⁴ KOTRBA, Tomáš a LACINA, Lubor. *Aktivizační metody ve výuce – příručka moderního pedagoga*. Strana 41. 2. vydání. Brno: Barrister a Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1.

²⁵ ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika*. Strana 38. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014. ISBN 978-80-247-3450-7.

²⁶ REEVE, Johnmarshall and LAN SU, Yu. Teacher Motivation. *The Oxford Handbook of Work Engagement, Motivation, and Self-Determination Theory*. 2013. pp 349-362. [online]. [cit. 13. 02. 2023]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199794911.013.004>

4 Organizace JA Czech

4.1 Historie

V roce 1992 založil Tomáš Baťa v České republice organizaci JA Czech, která je součástí celosvětové sítě organizace Junior Achievement: Ta byla založena v USA v roce 1919. JA Czech je vzdělávací organizace, zajišťuje na českých školách ucelenou koncepci vzdělávacích programů, jež formují podnikatelské myšlení a finanční gramotnost žáků a studentů. Spolupracuje se školami i lidmi z praxe a vytváří tak příznivé a motivující prostředí pro rozvoj osobních dovedností v rámci podnikatelského vzdělávání žáků, studentů i učitelů.

Zakladatel organizace JA Czech Tomáš Baťa byl synem a pokračovatelem idejí a zásad svého otce Tomáše Bati, jež pro něj byl inspirací a příkladem po celý život a který je právem širokou veřejností nazýván Geniálním podnikatelem. Syn Tomáše Bati si svého otce váží pro jeho jasnozřivost při budování a řízení svého podniku „*Svémi tehdejšími vynálezy vědeckého řízení práce a používání jejich výsledků pro zlepšování obchodních a sociálních služeb, předstihl svoji dobu více nežli o půl století.*“²⁷ Pokrokovou koncepcí bylo například zavedení decentralizace podniků a uvnitř podniku, kde umožnil svým zaměstnancům vliv na vedení podniku, umocněný účastí zaměstnanců na zisku podniku, dále systematickým vzděláváním zaměstnanců zejména mládeže.

MŠMT udělilo organizaci JA Czech akreditaci k provádění vzdělávacích programů akreditovaných pro účely zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, čj.: MŠMT – 21617/2019-1. Organizace je členem Pracovní skupiny pro finanční vzdělávání, která je přímo řízena Ministerstvem financí ČR. Vzdělávací programy jsou sestaveny v souladu s RVP. Jedním z nejvýznamnějších vzdělávacích projektů je soutěžní projekt JA Czech studentská firma, který každoročně vrcholí závěrečným veletrhem studentských firem, kde je vyhlášena studentská firma roku.²⁸

---

²⁷ CEKOTA, Antonín. *Geniální podnikatel Tomáš Baťa*. Vydání: třetí. Zlín: Nadace Tomáše Bati, 2016. ISBN 978-80-905896-5-0.

²⁸ SMRŽ Martin a tým pracovníků JA Czech. *Příručka JA studentská firma*. [online]. [cit. 20. 10. 2022]. Dostupné z: <https://jaczech.org/media/22218/ja-studentska-firma.pdf>.

4.2 Vzdělávací program JA Czech studentská firma

Organizace JA Czech pořádá mimo jiné program pro střední školy pod názvem JA Studentská firma, viz příloha 1. V průběhu školního roku si studenti v rámci výuky založí a spravují vlastní reálnou firmu. Tato firma funguje pod vedením pedagoga a mentora z praxe, viz Příloha 2.

JA Studentská firma umožňuje studentům pochopit problematiku fungování společnosti, učí je nejen veškeré administrativní úkony spojené se založením, vedením, rozvojem, ale i se závěrečnou likvidací firmy. Nejedná se o vytvoření fiktivní firmy, ale o reálnou činnost, kdy studenti musí přijímat rozhodnutí, zvažovat finanční a ekonomická rizika, mohou spolupracovat s dalšími reálnými firmami nebo zapojit do svého byznysu společenskou odpovědnost.

Účastníci jsou vedle vzdělávacího programu zároveň motivováni tím, že se mohou porovnat s ostatními účastníky v soutěžích JA Top Logo, JA Media Cup nebo závěrečné JA Studentská firma roku (první ročník proběhl v roce 1995). Na veletrhu JA EXPO, který se koná každoročně na jaře, mají studentské firmy možnost představit své výrobky a služby široké veřejnosti.²⁹

V Česku vzniklo jen v letošním školním roce 256 nových studentských firem. *„Program na podporu podnikavosti je určen pro všechny střední školy – z 35 procent bývají zastoupeny obchodní akademie, stejný podíl mají gymnázia a zbytek je velký mix. Některé ho využívají jako povinný ekonomický předmět, jiné jako volitelný nebo i v rámci zájmového kroužku, kdy si studenti mohou vyzkoušet skutečné podnikání. Program je ale primárně nastaven jako edukativní předmět, který cílí na co největší počet studentů, nejenom na ty zapálené. Studenti v něm zažijí reálné nástrahy i možnosti pracovního trhu, získají sebevědomí a představu, v čem by se v blízké budoucnosti chtěli sami uplatnit,“* uvedl Martin Smrž.³⁰

---

²⁹ BUSINESSINFO CZ. *Nejlepší studentská firma roku uspěla s produktem pro trans kluky.* [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/nejlepsi-studentska-firma-roku-uspela-s-produktem-pro-trans-kluky/>.

³⁰ BUSINESSINFO CZ. *Nejlepší studentská firma roku uspěla s produktem pro trans kluky.* [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/nejlepsi-studentska-firma-roku-uspela-s-produktem-pro-trans-kluky/>.

Dle organizace JA Czech hlavní úlohu v modernizaci českého školství hraje učitel. Proto každoročně pořádá programy a školení pro pedagogy, viz Příloha 3. Většina pedagogů absolvujících tyto programy se shoduje v tom, že vzdělávání v 21. století by mělo být napojeno na praxi, mělo by zohledňovat individuální předpoklady studentů, rozvíjet jejich aktivitu, kreativitu, mediální a finanční gramotnost, podporovat kritické myšlení a měkké dovednosti. Vzdělávací programy JA Czech, viz Příloha 4, mají tu výhodu, že díky spolupráci s úspěšnými podnikateli reflektují současné potřeby trhu práce a posilují individuální rozvoj studentů.³¹

---

³¹ NOVÁ VEČERNÍ PRAHA. *V Česku chybí ucelený koncept moderní výuky, učitelům pomáhají praktické programy.* [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vecerni-praha.cz/v-cesku-chybi-uceleny-koncept-moderni-vyuky-ucitelum-pomahaji-prakticke-programy/>.

5 Praktická část – experimentální výuka formou studentské firmy

5.1 Charakteristika vybrané střední školy

Vybraná střední odborná škola vznikla v r. 1953 jako odborné učiliště závodu Tatra Smíchov. Od doby vzniku střední školy se postupně měnilo složení oborů, mezi prvními se vyučovaly tyto obory: obor Truhlář, Dřevomodelář, Instalatér, v současné době je složení těchto oborů následující:

- Tříleté obory vzdělání s výučním listem
  - 33-56-H/01 Truhlář,
  - 33-59-H/01 Čalouník,
  - 82-51-H/01 Umělecký kovář a zámečnick, pasíř,
  - 82-51-H/02 Umělecký truhlář a řezbářse zaměřením umělecké truhlářství, nebo umělecké řezbářství.
- Čtyřleté obory vzdělání s maturitní zkouškou
  - 33-42-M/01 Nábytkářská a dřevařská výroba,
  - 82-52-L/01 Uměleckořemeslné zpracování kovu,
  - 82-51-L/02 Uměleckořemeslné zpracování dřevase zaměřením na práce truhlářské, nebo řezbářské.
- Nastavbové obory vzdělání s maturitní zkouškou
  - 33-42-L/51 Dřevařská a nábytkářská výroba,
  - 64-41-L/51 Podnikání v denní a dálkové formě,
  - 82-51-L/51 Umělecké řemeslné práce.
- Tříleté vyšší odborné vzdělávání
  - 82-42-N/10 Konzervace a restaurování užití malby a kresby
  - 82-42-N/11 Konzervace a restaurování předmětů ze dřeva

Škola má v současné době 550 žáků v denní a dálkové formě vzdělávání s výučním listem a s maturitní zkouškou a 30 studentů ve vyšším odborném vzdělávání. Na škole pracuje 106 zaměstnanců, z toho je 78 pedagogů a 28 provozních zaměstnanců.

Střední odborná škola je fakultní školou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a cvičnou školou Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze. Zřizovatelem školy je Hlavní město Praha.

Vize školy, na které bylo provedeno výzkumné šetření, směřuje k modernímu pojetí výuky, využívá maximální možnosti moderních technologií, spolupráci smluvních partnerů, veřejných institucí a dalších organizací a zároveň tak dává učitelům prostor k možnostem učit otevřenou formou výuky za použití aktivizačních metod.

„Škola je komplexním vzdělávacím centrem odborného vzdělávání v dřevozpracujících uměleckých, nábytkářských a jim příbuzných profesích s takovou vzdělávací nabídkou různých forem studia v oborech vzdělání s maturitní zkouškou i s výučním listem a dalších forem celoživotního vzdělávání, která je plně v souladu s potřebami trhu práce a zároveň uspokojuje požadavky jak absolventů základních škol na střední vzdělání, tak požadavky ostatních občanů a institucí na celoživotní vzdělávání. Je moderní, demokratickou institucí, která efektivně a profesionálně plní výchovně vzdělávací funkce v souladu s novodobými principy pedagogiky a humanismu. Poskytuje výchovné, vzdělávací a se vzděláním související služby pro občany, firmy a další instituce, akceptující zásady rovnoprávného respektování druhých, vzájemné tolerance a snahy vyvinout maximální úsilí pro dosažení očekávaných výsledků.“³²

Škola již čtvrtým rokem spolupracuje s organizací JA Czech, pravidelně se zúčastňuje školení pedagogů a programu JA Czech studentská firma. Ve školním roce 2019/2020 vyhrála 2. místo se studentskou firmou Kostka a ve školním roce 2021/2022 získala se studentskou firmou Cool hůl 1. místo v kategorii o nejlepší e-shop a 2. místo v kategorii o nejlepší marketing.

---

³² SVŠUAŘ. *Vize školy*. [online]. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.suar.cz/vize-skoly/>

5.2 Organizace vzdělávání na vybrané škole

Na základě rozhovoru s ředitelkou školy, dále vlastním pozorováním a z analýzy kurikulárních dokumentů školy, je zpracována následující analýza organizace vzdělávání na vybrané škole.

Školní vzdělávací programy jsou zpracovány podle základních legislativních a kurikulárních dokumentů:

- Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a navazující prováděcí předpisy v platném znění
- Nařízení vlády č. 211/2010 Sb. o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání v platném znění
- Rámcové vzdělávací programy vydané MŠMT v letech 2007-2010, aktualizované MŠMT ke dni 1. 9. 2020.

Školní vzdělávací programy jsou zpracovány pro jednotlivé obory vzdělání podle platné soustavy oborů vzdělání. Požadavky na absolventy v nich vymezené vycházejí z požadavků trhu práce. Programy stanovují nejen učivo (obsah vzdělání), ale především cílové teoretické znalosti a praktické dovednosti absolventa (výsledky vzdělání).

Školní vzdělávací programy kladou důraz jak na všeobecné, tak na odborné vzdělání. Jednotlivé předměty jsou koncipovány tak, aby se v nich všeobecné i odborné vzdělání prolínalo.

Obsahy předmětů i dalších závazných součástí vzdělávání a zároveň formy a metody práce jsou stanoveny tak, aby absolvent získal nejen teoretické všeobecné a odborné poznatky a praktické odborné dovednosti, ale také základní lidské, občanské a odborné kompetence – teoretické dovednosti a prakticky využitelné schopnosti, postoje a hodnotové orientace, které jsou předpokladem pro plnohodnotný osobní, občanský i pracovní život.

Do výuky jednotlivým předmětům i do dalších závazných součástí vzdělávání jsou zahrnuta také průřezová témata – Občan v demokratické společnosti, Člověk a životní prostředí, Člověk a svět práce, Člověk a digitální svět. Do výuky je průřezově zařazována environmentální výchova, multimediální výchova, výchova k finanční gramotnosti, výchova k občanské gramotnosti a další celospolečenská témata.

Struktura školních vzdělávacích programů vychází z požadavků revidovaných rámcových vzdělávacích programů. Cílem vzdělávacích programů je připravit kvalifikované odborníky vybavené odbornými znalostmi a praktickými dovednostmi.

Vzdělávání je realizováno ve tříleté denní formě v nabízených oborech vzdělání s výučním listem, ve čtyřleté denní formě v oborech vzdělání s maturitní zkouškou, ve dvouleté denní formě v oborech nástavbového vzdělání s maturitní zkouškou (v jednom z oborů ve tříleté dálkové formě) a ve tříleté denní formě v oborech vyššího odborného vzdělávání.

Výuka ve všech oborech probíhá ve dvoutýdenních cyklech, s ohledem na obory na vzdělání s výučním listem, kde jeden týden je 5 dní výuka teoretických předmětů, druhý týden 5 dní odborný výcvik. Ostatní obory mají výuku plánovanou podobně, protože ve škole je třeba respektovat uvedený dvoutýdenní cyklus.

Výuka teoretických předmětů probíhá na pracovišti teoretického vyučování (objekt Miramare, Praha 10, ev. objekt Pod Táborem, Praha 9). Předmět Odborný výcvik a předmět Praktická cvičení je realizován v dílnách školy (objekty Zlíchov – Praha 5, Kovářská – Praha 9), odborné praktické předměty restaurátorů na vyšší odborné škole probíhají v restaurátorských ateliérech (Pod Táborem – Praha 9). Obory, ve kterých převažuje praktická výuka, vykonávají tuto činnost v koncových ročnících na pracovištích smluvních organizací – fyzických a právnických osob v Praze i mimo Prahu.

V průběhu každého školního roku musí žák či student absolvovat všechny povinné předměty stanovené učebním plánem pro příslušný ročník (tím není dotčeno právo na uznání uceleného či částečného předchozího vzdělání, popř. uvolnění z určitých předmětů).

V průběhu vzdělávání jsou pro žáky organizovány exkurze do firem zabývajících se činnostmi souvisejícími s oborem, žáci navštěvují výstavy, veletrhy, účastní se soutěží a profesních stáží v zahraničních partnerských školách a firmách.

Přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb. školským zákonem a příslušnými prováděcími předpisy. Konkrétní obsah a formu přijímacího řízení pro daný školní rok stanovuje v dostatečném předstihu ředitelka školy a zveřejňuje ho způsobem umožňujícím dálkový přístup, tedy na webových stránkách školy.

V průběhu vzdělávání žák či student může požádat o změnu zaměření, změnu oboru vzdělání, přestup na jinou školu, přerušeni vzdělávání, opakování ročníku, výuku podle individuálního studijního plánu, uvolnění z některých předmětů, dočasné uvolnění z výuky, uznání předmětů absolvovaných v předchozím vzdělávání. O vyhovění či zamítnutí žádosti rozhoduje ředitelka školy dle platné legislativy (561/2004 Sb., školský zákon).

V průběhu studia jsou žáci střední školy hodnoceni klasifikačními stupni 1-5, studenti vyšší odborné školy stupni 1-3 a nevyhověl. Pravidla klasifikace stanovuje Klasifikační řád, který je součástí Školního řádu.

Vzdělávání se ukončuje závěrečnou zkouškou v oborech vzdělání s výučním listem, maturitní zkouškou v oborech vzdělání s maturitní zkouškou, absolutoriem v oborech vyššího odborného vzdělání. Obsah a organizace těchto zkoušek se řídí platnými předpisy.

Ve škole se vzdělává poměrně velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

a) žáci nadaní

Jsou integrováni v běžných třídách. V předmětech, kde se projevuje jejich nadprůměrné nadání, pracují vyučující s takovými žáky individuálně, motivují je k uplatňování jejich nadání zadáváním specifických (nepovinných) úkolů, využívají je také ke spolupráci při přípravách výuky i při samotné výuce ve třídě. V případě výjimečně nadaného žáka je možné pracovat podle individuálního vzdělávacího plánu ve všech nebo v několika předmětech.

Osobními konzultacemi o problematice, která tyto žáky zajímá, v době mimo vyučování nebo společnými zájmovými aktivitami v kolektivech takových žáků, kteří mají podobné zájmy, rozvíjí škola mimořádné nadání a talenty svých žáků (výtvarný kroužek, fotokroužek, matematický kroužek, jazykové kroužky, kroužky s různým technickým, sportovním, přírodovědným a uměleckým zaměřením a další). Vhodným pedagogickým působením na osobnosti nadaných žáků se škola snaží předcházet problémům v sociálních vztazích, především v komunikaci takových žáků se spolužáky i s pedagogy.

b) žáci se specifickými poruchami učení

Jsou většinou průměrně, ale často i nadprůměrně nadaní. Počet žáků s těmito obtížemi je na škole poměrně vysoký, rok od roku stoupá. Vzhledem k tomu, že tito žáci jsou výrazně

ohrožení školní neúspěšností a dalšími riziky vzniku sociálně negativních jevů, neboť jejich postižení je skryté, věnujeme v teoretické i praktické výuce této problematice systematickou pozornost.

Všichni pedagogové, učitelé teoretických předmětů i učitelé odborného výcviku, jsou průběžně odborně proškolení, dobře informováni jak o možných úskalích ve výuce, tak o individuálních potřebách konkrétních žáků. Volí vhodné metody, formy výuky, speciální formy zkoušení a hodnocení:

- individuální tempo,
- reálné cíle,
- pozvolna zvyšované nároky a požadavky,
- podněcování zájmu žáka, využití výukových programů na PC,
- úkoly rozdělené na dílčí části,
- doplňovací cvičení různé obtížnosti,
- hodnocení té části práce, kterou žák stihl vypracovat,
- preference ústního hodnocení,
- porovnávání výkonu žáka s jeho výkony v minulosti, nikoli s výkony spolužáků.

Pokud to potíže některých žáků vyžadují, jsou při výuce i při diagnostice výsledků využívány kompenzační pomůcky dle doporučení speciálně pedagogického zařízení.

Evidenci žáků se specifickými poruchami učení vede výchovný poradce – speciální pedagog. Sleduje aktuální práci s žáky a jejich pokroky, úzce spolupracuje s diagnostickými zařízeními i s rodiči jednotlivých žáků, zpracovává a vyhodnocuje individuální studijní plány.

V rámci potřebné individuální pomoci žákům se specifickými poruchami učení škola organizuje a sleduje činnost speciálních pomocných útvarů – kroužků, cvičení, individuálních konzultací, herních a mimo výukových aktivit připravovaných především pro tyto žáky. Cílem všech těchto činností je pomoci žákům se specifickými poruchami učení vyrovnat jejich handicap, případně napomoci k jeho odstranění tak, aby každý žák mohl absolvovat studium úspěšně a v plném rozsahu.

c) žáci zdravotně postižení či zdravotně znevýhodnění

Vzhledem k povaze požadavků na teoretickou i praktickou část odborné přípravy v řemeslných oborech vzdělávání nejsou žáci tělesně či mentálně postižení do vzdělávání v těchto oborech zařazováni. V oborech, které obsahují praktickou výuku v méně náročném rozsahu, mohou studovat žáci zdravotně postižení či zdravotně znevýhodnění, faktem ale je, že v současné době se takoví žáci na škole nevyskytují.

d) žáci z odlišného sociokulturního prostředí, žáci s odlišným mateřským jazykem

Specifické metody, formy výuky a způsoby hodnocení jsou uplatňovány také u žáků se sociálním znevýhodněním, žáků přicházejících z odlišného sociálně kulturního prostředí a žáků s odlišným mateřským jazykem, kteří často mají komunikační problémy v důsledku jiných životních zkušeností či nedokonalé znalosti českého jazyka. Integraci těchto žáků do běžných tříd využíváme k realizaci praktické multikulturní výchovy k upevnění vědomí rasové snášenlivosti, tolerance a rozšíření kulturního povědomí žáků. Žákům s odlišným mateřským jazykem je nabízen kurz českého jazyka, vedený kvalifikovaným učitelem češtiny pro cizince.

Škola věnuje soustavnou a cílenou pozornost také prevenci negativních jevů (šikana, kriminalita mladistvých, požívání a aplikace návykových látek, asociální chování...). Realizaci veškerých preventivních činností zabezpečuje výchovný poradce – metodik prevence.

Způsoby financování středních škol a konkrétní finanční situace vybrané školy jsou uvedeny v Příloze 5.

5.3 Analýza ekonomického vzdělávání na vybrané škole

Na základě analýzy, vlastního pozorování, rozhovoru s vedením školy a vybranými pedagogickými i nepedagogickými pracovníky, jsem vytvořila kvalifikovaný odhad, který má sloužit k objektivnímu pohledu na vnitřní silné a slabé stránky ekonomického vzdělávání na sledované škole a zároveň vyhodnotit vnější pozitivní a negativní vlivy, které mohou ekonomickému vzdělávání napomoci nebo naopak uškodit.

5.3.1 Silné stránky

- Dobré klima školy.

- Kvalifikovaní pedagogové.
- Ochota pedagogů dále se vzdělávat.
- Ochota pedagogů uplatňovat ve výuce moderní metody výuky a technologie.
- Podpora učitelů ze strany vedení.
- Mezioborová spolupráce žáků.
- Propojování teorie s praxí.
- Strukturované a organizované volnočasové aktivity žáků.
- Nadstandardní technické vybavení školy.
- Prezentace školy – účast a úspěchy v soutěžích JA Czech Expo Praha, umělecké a řemeslné soutěže.
- Ujasněná dlouhodobá koncepce školy.

5.3.2 Slabé stránky

- Převládá frontální výuka, nedostatečné střídání činností.
- Nechuť některých pedagogů vyvíjet aktivity, které nepřináší okamžitý výsledek.
- Obtížná komunikace mezi jednotlivými pracovišti (4 odloučené pracoviště).
- Dílčí nedostatky v týmové práci, sjednocení a důslednost v dodržování pravidel.
- Obtížné vzdělávání pedagogického sboru (nutnost suplování).
- Každoroční, byť minimální, obměna pedagogického sboru.

5.3.3 Příležitosti

- Spolupráce se vzdělávacími institucemi – Organizace JA Czech.
- Spolupráce s různými organizacemi – Pražská správa sociálního zabezpečení, ČNB.
- Spolupráce s Hlavním městem Prahou, Středočeským krajem.
- Spolupráce s právníky i fyzickými osobami – podnikatelské subjekty, odborný výcvik a odborná praxe.
- Výjezd do zahraničí – zahraniční škola, Erasmus.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – vzdělávání v ekonomické a finanční gramotnosti ukotvené v rámcových vzdělávacích programech.
- Dotace a granty na další vzdělávání pedagogů v oblasti ekonomické a finanční gramotnosti.

- Vysoké uplatnění absolventů na trhu práce.

5.3.4 Ohrožení

- Ztráta zájmu o vzdělávání.
- Obecné společenské nedocení pedagogické práce.
- Negativní zprávy médií ve vztahu k pedagogům a českému školskému systému.
- Pandemie Covid 19 – nemožnost realizovat program studentských firem.
- Válečný konflikt na Ukrajině.

5.4 Experiment – projekt otevřené výuky, studentská firma

Projekt byl realizován na vybrané střední škole ve školním roce 2021/2022. Jeho cílem bylo zhodnotit přínosy využití metody výuky „učení formou činností“, a to jak pro žáky, tak pro pedagogy.

Na začátku projektu proběhlo vstupní dotazníkové šetření všech žáků 3. ročníků. Následně bylo u vybrané třídy započato studium formou otevřeného vyučování metodou učení činností, při které vznikla studentská firma pod záštitou organizace JA Czech. Ostatní třídy pokračovaly ve studiu formou hromadné frontální výuky a využití metody výkladu.

V červnu roku 2022 proběhlo výstupní dotazníkové šetření za použití stejného dotazníku opět u všech zúčastněných tříd 3. ročníků, čímž bylo možné sledovat získané znalosti a porovnat tak výsledky obou metod, jak metody výkladu, tak metody učení činností.

5.4.1 Dotazníkové šetření

Vstupní dotazníkové šetření proběhlo v září ve školním roce 2021/2022 na zvolené střední škole. Účelem prvního dotazníkového šetření bylo zjistit, jaká je vstupní úroveň ekonomické a finanční gramotnosti žáků, kteří budou vzápětí vystaveni experimentu. Dotazníkového šetření se zúčastnili žáci třetích ročníků maturitních oborů střední odborné školy.

Dotazovaní žáci ve školním roce 2020/2021 již absolvovali předmět Ekonomika, ve kterém se seznámili se základními ekonomickými poznatky, a to organizační formou

hromadné frontální výuky a s využitím převážně metody výkladu. Dotazník vychází z tematických plánů předmětu Ekonomika pro druhý ročník maturitních oborů, viz Příloha 6 Tematické plány pro II. ročník. Tematické plány jsou připraveny tak, aby odpovídaly požadavkům rámcových vzdělávacích programů pro obory střední školy. Po absolvování druhého ročníku by tedy žáci měli mít již určité ekonomické a finanční povědomí. Ve třetím ročníku je toto základní ekonomické povědomí dále rozvíjeno a upevňováno, viz Příloha 7 Tematické plány pro III. ročník.

Výstupní dotazníkové šetření bylo v návaznosti na první vstupní dotazníkové šetření provedeno u stejného vzorku dotazovaných žáků třetích ročníků v červnu ve školním roce 2021/2022, tedy po ukončení činnosti studentské firmy.

5.4.2 Charakteristika experimentálních skupin

Pro potřeby experimentu byly vybrány tři skupiny žáků třetích ročníků maturitních tříd zvolené střední školy, které byly přibližně stejně početné. Každá skupina byla složena z žáků jedné třídy ve věku 17-19 let. Tyto skupiny byly označeny jako třídy A, B, C. Složení tříd bylo následující: třída A 19 žáků, třída B 23 žáků a třída C 17 žáků. Ve třídě A proběhl experiment ve spolupráci s organizací JA Czech formou projektu JA Studentská firma. Žáci třídy B a C studovali dále s využitím metody výkladu formou hromadné frontální výuky.

5.4.3 Vznik a vývoj JA Czech studentské firmy

Před samotným začátkem vzniku nové studentské firmy byla jako každoročně podepsána závazná smlouva o spolupráci ve školním roce 2021/2022 mezi střední školou a organizací JA Czech.

Vzdělávací program JA Czech studentská firma byl do výuky rozdělen do čtyř bloků:

1. blok – organizace

- Výběr výrobku, založení společnosti, sestavení managementu firmy, volba obchodního názvu, zavedení účetnictví, podnikatelský záměr firmy, průzkum trhu.

2. blok – sestavení podnikatelského plánu

- Vytvoření podnikatelského plánu, získání kapitálu, plán příjmů, plán výdajů, rozpočet cashflow.

3. blok – činnost a řízení firmy

- Rozdělení pracovních úkolů, zahájení a organizace výroby, organizace prodeje a propagace, finanční řízení, organizace komunikace mezi výrobou, obchodem, propagací a financemi, obchodní strategie, externí spolupráce, vedení účetnictví.

4. blok – ukončení činnosti firmy

- Dokončení výroby a prodejů, uzavření firemní dokumentace a provedení likvidace firmy, sestavení výroční závěrečné zprávy.

1. blok – organizace

Výuka vzdělávacího programu studentských firem byla realizována vždy ve dvouhodinových blocích v teoretické výuce. V době odborného výcviku měli žáci možnost využívat prostory dílen pod vedením učitele odborného výcviku k výrobě výrobků, na konci výukového bloku dvě hodiny týdně. Hodiny v teoretické výuce byly vedeny jako schůze, při kterých byla vždy první část věnována teorii, tedy vysvětlení související s praktickou částí, ve které firmy dostávaly různé úkoly k plnění převážně mimo školu. Pedagog po celou dobu programu sledoval žáky při práci, dohlížel na to, aby nedošlo k újmě na zdraví ani na majetku, komunikoval s řediteli firem, motivoval žáky k aktivitě.

V úvodní hodině prvního bloku se žáci seznámili s organizací JA Czech a jejich vzdělávacím programem JA Czech studentská firma, s pravidly a průběhem výuky, se svými právy a povinnostmi, se způsobem hodnocení, s možnostmi účasti na soutěžích a s dalšími programy, které nabízí organizace JA Czech. Součástí prvního bloku byla i pozitivní motivace žáků, za pomoci krátkých filmů natočených žáky úspěšných firem z minulých let.

Následoval brainstorming, při kterém žáci vymýšleli oblast zaměření svého budoucího podnikání. Mohli si vybrat jakoukoliv službu nebo výrobu jakéhokoliv výrobku dle svých přání, možností a nápadů. Mohli vymyslet nějakou službu nebo výrobek, který na trhu opravdu chybí, nebo vylepšit stávající službu či výrobek.

Pedagog v této fázi fungoval jako moderátor, vyzýval žáky, kteří postupně jmenovali oblast podnikání, případně už konkrétní výrobek. Vše zapisoval na tabuli, avšak nestranně, nehodnotil nápady, nekritizoval. Brainstorming probíhal do té doby, dokud žáci nevyčerpali své nápady. Následoval výběr nejlepšího nápadu, každý žák měl k dispozici tři hlasy, které přiřadil k jednotlivým nápadům. Žáci postupně na tabuli pomocí čárek přiřazovali své hlasy.

Na každém žákovi bylo rozhodnutí, zda přidělí po jednom hlasu k různým nápadům nebo po více hlasech k jednomu či dvěma nápadům.

Nápad, který získal nejvíce hlasů, vyhrál. Žák, který byl nositelem výherního nápadu, získal pozici ředitele firmy, což je motivace k vymýšlení opravdu dobrých nápadů. Může se stát, že žák, jehož nápad vyhrál, nemá zájem o funkci ředitele firmy. V takovém případě proběhne na další schůzce volba ředitele. Ta má tento průběh: vybraní kandidáti na funkci ředitele si připraví svojí volební kampaň včetně prezentace, pomocí které sdělí ostatním svoje postoje a cíle, kterých by chtěl ve studentské firmě dosáhnout. Poté proběhnou volby veřejné nebo tajné, záleží na přání žáků.

V případě naší experimentální třídy A byly zvoleny nápady dva. Prvním byla výroba kovových módních doplňků, v první řadě tepaný pánský motýlek, druhým nápadem byly kované doplňky do bytu. Oba nositelé nápadu měli o post ředitele firmy zájem, a tak se třída A rozdělila na dvě části, ze kterých později vznikly dvě firmy. Výuka ve třídě probíhala dál společně, obě firmy plnily ve stejnou chvíli zadané stejné úkoly, pouze každá firma pracovala na svém podnikání odlišným způsobem. Výhodou tohoto rozdělení je vytvoření dvou menších skupin, ve kterých probíhá efektivnější spolupráce a rychlá interakce v týmu, zároveň je zde lepší možnost zapojit i žáky se slabšími studijními nebo kázeňskými předpoklady. Nespornou výhodou je též velká soutěživost mezi firmami.

Na následující schůzce žáci přistoupili k plnění dalšího úkolu, kterým bylo sestavení silného týmu. Žáci, kteří nezískali post ředitele firmy, si připravili životopis spolu s motivačním dopisem, případně video vizitku a žádost o přidělení funkce ve vybrané firmě.

Ředitelé obou studentských firem si ve spolupráci s pedagogem a na základě žádostí o danou pozici, životopisů, motivačních dopisů nebo video vizitek vybrali nejvhodnější kandidáty do svých vznikajících firem.

Jednotlivé funkce a pracovní pozice s sebou přináší určité povinnosti, vyžadující znalosti a schopnosti s funkcí související. Žáci byli předem seznámeni s jednotlivými funkcemi a jejich povinnostmi, na jejichž základě uváděli svoje schopnosti v žádosti o přidělení vybrané funkce, jako například, finanční ředitel musí mít dobré znalosti v matematice atd.

Organizační struktura studentských firem je tvořena podobně jako u běžných firem. Na vrcholu stojí ředitel firmy, na další vedoucí úrovni je top management, který tvoří ředitele jednotlivých oddělení – finanční ředitel, výrobní ředitel, marketingový ředitel, personální ředitel. Ve svých odděleních pak mají k ruce další žáky. Každý má ve firmě svojí funkci a tím také jedinečné pojmenování svojí pozice, např. grafik, IT technik, tiskový mluvčí apod.

Ředitel firmy – odpovídá za správné vedení celé JA studentské firmy. Řídí ji jako celek, dohlíží na jednotlivé ředitele, motivuje pracovníky k plnění úkolů, konzultuje strategické kroky s učitelem, případně s mentorem. Je odpovědný za veškerou komunikaci s kanceláří JA Czech. Předsedá jednotlivým schůzkám. Účastní se pravidelných školení pro ředitele firem pořádané organizací JA Czech. Funkce vyžaduje tvrdou práci, komunikaci, zodpovědnost, rozhodnost, plánování a motivaci členů, aby efektivně spolupracovali a dosáhli plánovaných cílů.

Finanční ředitel – povinností finančního ředitele je zpracovávat finanční plány, vést účty, sledovat finanční toky, evidovat a uchovávat veškeré finanční doklady, komunikovat s úřady. Podává zprávy řediteli firmy, vyučujícímu, případně mentorovi. Funkce finančního ředitele vyžaduje přesnost, systematičnost, velmi dobrou početní zdatnost a smysl pro detail.

Výrobní ředitel – je odpovědný za celý výrobní proces, počínaje bezpečnostním školením pracovníků, vývojem výrobků, přípravou podkladů pro kalkulaci výrobku, přes plánování materiálu, vedení skladu zásob a výrobků, až ke kontrole hotového výrobku, balení a expedici zboží. Usiluje o co největší efektivitu výroby. Komunikuje a úzce spolupracuje s ostatními řediteli – finančním, marketingovým, ředitelem firmy. Podává zprávy vyučujícímu, případně konzultuje s mentorem. Jeho úkolem je vypracování závěrečné zprávy popisu výrobního procesu ve výroční zprávě JA studentské firmy. Funkce výrobního ředitele vyžaduje vysokou zodpovědnost za bezpečnost práce ostatních členů, vyhledávání rizik a jejich předcházení, smysl pro efektivitu a ekologii.

Marketingový ředitel – má na starosti propagaci a prodej výrobku, koordinuje průzkum trhu, přípravu reklamní kampaně, spravuje veškeré komunikační kanály související s reklamou a prodejem výrobku (e-shop), propagaci výrobku pomocí letáků, výstavek, nástěnek. Vede školení prodejních dovedností pro ostatní členy firmy. Motivuje ostatní členy k prodeji, vymýšlí obchodní stimuly, jako jsou soutěže, prémie. Vede přesné záznamy všech hotových výrobků a jejich umístění. Dále eviduje záznamy všech prodejů u všech členů

firmy. Úzce spolupracuje s výrobním ředitelem a finančním ředitelem. Podává marketingové zprávy řediteli firmy, konzultuje s učitelem, případně s mentorem. Funkce marketingového ředitele vyžaduje velkou tvořivost a kreativní myšlení, schopnost nadchnout ostatní pro nové nápady a zájem o využití prostředků moderních technologií.

Personální ředitel – vede personální oddělení, odpovídá za zápisy ze schůzí. Pečlivě vede záznamy o všech pracovnících firmy, eviduje docházku, pracovní aktivity jednotlivých členů mimo vyučovací hodiny. Je odpovědný za konečnou podobu výroční zprávy JA studentské firmy, kontroluje formální a obsahové části zprávy a dodržení termínu jejího odevzdání. Podává zprávy řediteli firmy, učiteli, případně mentorovi. Funkce personálního ředitele vyžaduje trpělivého a pečlivého člověka.

Prvním společným úkolem vzniklých firem bylo zvolit si právní formu podnikání, svůj obchodní název a logo firmy. Zákon č. 455/2002 Sb., o živnostenském podnikání, definuje živnost jako soustavnou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku.³³ Program JA Czech studentských firem není podnikatelskou činností dle výše uvedené definice, protože se jedná o vzdělávací, nikoliv ziskovou aktivitu. Žáci činnost nevykonávají soustavně, pouze příležitostně. Firmy jsou zakládány pouze jednorázově na dobu určitou, tedy jeden školní rok jako jeden bod z výukového programu. Žáci proto mohou volit mezi dvěma nejlépe vyhovujícími formami existence. Jednou z možností je společnost, která se zakládá smlouvou o společnosti na dobu určitou. Druhou možností je projekt školy realizovaný a účetně vykazovaný školou.

Obě studentské firmy si jako právní formu podnikání zvolily založení společnosti sepsáním společenské smlouvy spolu s pedagogem, podle ustanovení § 2716 a násl. Zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník v aktuálním znění, na dobu určitou do 30. 06. 2022.

Studentské firmy si zvolily své obchodní názvy a pomocí grafických tabletů si vytvořily loga firem. Firma s nápadem na výrobou kovaných motýlků si zvolila obchodní název Ferrum Fashion a vytvořila černobílé logo znázorňující ruce, držící pánského motýlka, viz Obrázek 1. Firma s nápadem kovaných doplňků do bytu si vymyslela název

---

³³ PEVNÁ, Jana. *Vybrané kapitoly z finančního řízení firmy*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2021. ISBN 978-80-245-2419-1.

firmy Dekorous, který byl současně i logem, viz Obrázek 2. Obrázky jsou umístěny v Příloze 15.

Vzhledem k tomu, že značná část práce studentských firem ve škole spočívá v práci na počítačích, byla zvolena pro výuku plně vybavená počítačová učebna, ve které měl každý žák k dispozici grafický tablet, stolní počítač s připojením k internetu a k tiskárně, s možností připojení k nástěnnému digitálnímu interaktivnímu display pro prezentace svojí firmy.

Dalším úkolem prvního bloku bylo zavedení jednoduché daňové evidence a průzkum trhu. Společnost nemá žádné účetní a daňové povinnosti, proto si studentské firmy vedou pouze řádnou evidenci příjmů, výdajů, majetku a závazků po celou dobu jejího fungování. Studentské firmy si pro tuto evidenci zvolily jednoduchou tabulku, ve které byly zaznamenány jednotlivé hotovostní příjmy a výdaje spolu s datem vydání či příjmu peněz a s odkazem na příslušný doklad. Veškeré doklady z příjmu nebo výdaje peněz byly chronologicky číslovány a ukládány. Z těchto dokladů bylo jasně patrné, na co byly peníze vydány nebo za co byly peníze přijaty včetně data.

Průzkum trhu byl rozdělen na dvě fáze. V první fázi žáci prováděli marketingový průzkum trhu. Obě studentské firmy si pro marketingový průzkum zvolily formu dotazníkového šetření, přičemž jedna firma použila k šíření dotazníku internet (survio.com, vyplň to.cz a sociální sítě FB, Instagram), druhá firma provedla sběr dat osobně v oblasti školy, v místě svého bydliště, pomocí přátel a rodiny. Cílem průzkumu trhu bylo zjistit zájem o zvolený výrobek a ochotu zaplatit navrhovanou cenu u potenciálních kupců.

Druhou fází průzkumu trhu byla analýza konkurence, jež měla za cíl vyhledat firmy, které nabízí stejné nebo podobné výrobky a porovnat, v čem je jejich firma lepší oproti konkurenci nebo naopak slabší. Díky zjištěným údajům o konkurenci začaly firmy pracovat na vylepšování svého produktu a služeb s ním spojených.

2. blok – sestavení podnikatelského plánu

Ve druhém bloku výuky měli žáci za úkol sestavit dokument, který shrnuje celkové záměry a cíle společnosti, spolu s postupy, jak těchto cílů dosáhnout, tedy podnikatelský plán. U běžné firmy může takový dokument obsahovat okolo sto stran, současně tak může sloužit i jako podklad pro komunikaci s bankou, případně s investory. V případě

studentských firem se jedná o stručnou analýzu podnikatelského záměru, který pokud je dobře zpracován, pomůže zákazům vidět souvislosti mezi všemi odděleními a povede je ke splnění stanovených cílů.

Podnikatelský plán by měl obsahovat popis výrobku, finanční potřeby, předpokládaný rozpočet firemní činnosti, plán výroby a plán marketingu. Jednotlivá oddělení firem zpracovávala určitou část podnikatelského plánu, přičemž se snažila nalézt odpovědi na jednotlivé otázky, určené jejich oddělením.

Výrobní oddělení hledalo odpovědi na otázky výrobní strategie – Jaké zdroje jsou potřeba k výrobě výrobku? Jak vypadá výrobní proces? Jaká je cena výrobku? Kdo jsou vaši dodavatelé? Kolik kusů vyrobíte v jedné várce?

Marketingové oddělení hledalo odpovědi na otázky marketingové strategie – Jaký problém váš produkt řeší? Kdo je váš cílový zákazník? Jaká je na trhu konkurence? Jaké kanály zvolíte pro propagaci vašeho produktu? Budete do reklamy investovat peníze? Jak si budete vytvářet vztah se zákazníky? Které prodejní kanály budete používat?

Finanční oddělení hledalo odpovědi na otázky finančního plánu – Kde získáte počáteční kapitál? Jaké jsou náklady na výrobu jednoho kusu? Jaká bude prodejní cena? Jaká bude marže? Kolik kusů je nutné prodat, aby firma začala vydělávat?

Na další schůzce začali žáci na základě zjištění jednotlivých oddělení společně sestavovat podnikatelský plán pro svoji firmu. K sestavení podnikatelského plánu využili tabulku Lean Canvas, viz Příloha 8, která usnadňuje popis podnikatelského plánu a díky níž jsou veškeré údaje přehledně a výstižně zaznamenány na jednom listě A4. Nejedná se přitom o žádné složité dlouhodobé plány, ale o uvědomění si svých možností a logiku toho, jak hodlá firma vydělat peníze.

Základní kapitál studentské firmy získaly pomocí jednorázových jednotných počátečních vkladů všech členů firmy, které si na začátku podnikání odsouhlasily. Každá ze studentských firem si odsouhlasila jinou výši vkladu. První firma si odhlasovala 200 Kč na člena, u druhé byla částka 300 Kč na člena. Běžní podnikatelé řeší svůj počáteční kapitál buď z vlastních zdrojů nebo půjčkou z banky, případně od rodiny, přátel, investora. Studentské firmy zpravidla nepotřebují na začátku podnikání vysoké částky pro rozjezd výroby. Peníze mohou získat jednak z vkladů členů společnosti, dále z členských příspěvků,

případně jako dary od třetích osob. Žáci mohou získat kapitál i zapojením se do mezinárodního projektu.

Dalším úkolem studentských firem bylo zpracovat Cash flow (hotovostní tok peněz), což je významným nástrojem pro analýzu a řízení likvidity podniku. Ukazuje, zda zdrojem peněžních prostředků byla interní činnost podniku, tedy výroba, nebo externí zdroje příjmu ve firmě například formou půjček a úvěrů, současně objasňuje, k čemu byly peněžní prostředky užity³⁴.

Obě studentské firmy si vypracovaly pomocí jednoduchých tabulek bilanci hotovostního toku.

3. blok – činnost a řízení firmy

Schůzky probíhaly pod vedením ředitelů a pod dohledem pedagoga, který po úvodním výkladu zaujímal spíš pasivnější pozici poradce, pozorovatele a mentora. Z každého setkání byl pořízen záznam průběhu schůzky, o tom, kdo byl přítomen, co se projednávalo a jaký byl závěr, jasné zadání a rozdělení pracovních úkolů včetně termínů dokončení a osob za ně odpovědných. V obou studentských firmách pořizovali zápisy z porad personální ředitelé.

Žáci se učili pomocí metody SMART definovat krátkodobé cíle, neboli v našem případě úkoly. Metoda SMART je zkratkou počátečních písmen slov, která představují jednotlivá kritéria, jak by takový úkol měl ve výsledku vypadat. Písmeno S vyjadřuje zkratku slova specifický. Bylo zapotřebí, aby žák ze zadání chápal, co je jeho úkolem, správně specifikované zadání dokázal žák zopakovat vlastními slovy. Písmeno M vyjadřuje zkratku slova měřitelný, při zadávání úkolu žáci používali přesné množství jednotek času a objemu, kterých mělo být docíleno. Písmeno A znázorňuje slovo akceptovatelný a v případě našich firem vyjadřoval, jakým způsobem tento úkol zapadal do vize a strategie studentské firmy. Písmeno R vyjadřuje slovo realistický, zadaný úkol měl být přiměřený schopnostem a dovednostem žáka, který jej měl splnit, ale současně pro něj měl zůstat výzvou. Písmeno T vyjadřuje slovo termínovaný, což pro žáky znamenalo, že splnění zadaného úkolu bylo časově omezené.

---

³⁴ PEVNÁ, Jana. *Vybrané kapitoly z finančního řízení firmy*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2021. ISBN 978-80-245-2419-1.

V teoretické části výuky si žáci stanovovali různé úkoly, které se na počátku týkaly zahájení výroby a způsobu její organizace. V době odborného výcviku si žáci vypracovali návrhy výrobků, které projednávali s učiteli odborného výcviku, technologický postup výroby i samotné zpracování výrobků.

Pro další vývoj firem bylo nutné zahájit komunikaci mezi výrobou, obchodem a propagací. Důležité pro ně bylo vést si pečlivou evidenci materiálu, zásob výrobků a prodejů. Dalším z úkolů žáků bylo založení si účtů pro svoje firmy na sociálních sítích, jako například Facebook, Instagram, dále webové stránky a email, kde mohli svoje výrobky prezentovat a prodávat. Následně si obě studentské firmy vytvořily reklamní a propagační materiály – letáčky, vizitky, natočily reklamní videa, ve kterých sami předváděly již hotový výrobek.

Studentské firmy dostaly prostor pro svou reklamu v podobě nástěnky v hlavní chodbě školy u školní jídelny, prostor však byl omezen pouze na krátké předvánoční období. Obě firmy nástěnku pro svojí propagaci využily. Zisk díky tomuto prostoru však získala pouze firma nabízející kované doplňky do bytu (viz Obrázky 3 a 4 v Příloze 15) prodejem několika svých originálních výrobků jako vánoční dárky spolužákům z ostatních tříd a několika pedagogům. Druhá firma se bohužel v té době potýkala s odchodem ředitele, kvůli čemuž došlo nejen ke změně vedení, ale i ke změně výrobku. Původní tepaný kovový motýlek byl nahrazen kovanou sponou do vlasů (viz obrázky 5 a 6 v Příloze 15).

V průběhu vzdělávacího programu JA Czech studentská firma se žáci měli možnost přihlásit k mnoha zajímavým soutěžím, například soutěži JA Top Logo o nejlepší logo firmy, JA Media Cup o nejlepší reklamní shot nebo k dalším vzdělávacím projektům, pořádanými společnostmi JA Czech nebo jejími partnery. Žáci tak mohli například získat v rámci mezinárodní spolupráce certifikát podnikatelských dovedností ESP – Entrepreneurial Skills Pass, který absolventům dává možnost konkurenční výhody při dalším vzdělávání, práci, nebo podnikání s mezinárodní platností. Dále měli žáci možnost zúčastnit se mezinárodního vzdělávacího projektu SIR – Social Innovation Relay Sociální podnikání. Podstatou tohoto projektu je vzbudit u žáků zájem o reálné problémy ve společnosti a motivovat je k tomu, aby přišli na způsob řešení daného problému. Na závěr vzdělávacího programu JA Czech studentská firma se žáci mohli zúčastnit soutěžního veletrhu JA EXPO 2021 Praha Galerie Harfa.

Žáci obou našich firem se aktivně zapojovali do aktivit pořádaných společností JA Czech, zúčastnili se několika soutěží a školení, díky kterým získali kontakty na další účastníky vzdělávacího projektu a mnoho praktických dovedností, jako například prodejní dovednosti, nácvik komunikace se zákazníky, dodavateli, prezentaci svého výrobku nebo firmy před větší skupinou posluchačů.

Studentská firma Ferrum Fashion splnila podmínky účasti, a i přes veškeré počáteční krize se zúčastnila soutěžního veletrhu JA EXPO 2021 Praha. Přestože se firma neumístila na prvních hodnocených pozicích, byla účast na veletrhu obrovskou zkušeností a velkým zážitkem pro žáky i pro pedagogy. Žáci měli k dispozici prodejní stánek, který si vyzdobili a zaplnili vlastními výrobky, oslovovali zákazníky, prodávali svoje výrobky a získávali kontakty (viz Obrázky 7 a 8 Příloze 15)

4. blok – ukončení činnosti firmy

S blížícím se koncem školního roku studentské firmy ukončily výrobu a prodej výrobků. Žáci uzavřeli firemní dokumentaci, vypracovali účetní uzávěrku, vyrovnali závazky vůči dodavatelům a zbylý zisk rozdělili mezi jednotlivé členy firmy. Následně dokončili likvidaci firmy. Posledním úkolem žáků bylo sestavení výroční závěrečné zprávy (viz Příloha 9) a její zaslání organizaci JA Czech.

Vzdělávací program pamatuje i na etiketu v podnikání, předkládá žákům možnosti, jak naložit se ziskem a vyzývá je například, aby část svých zisků věnovali na charitativní účely, viz Příloha 10. Krásným gestem žáků studentské firmy Ferrum Fashion bylo, že veškerý svůj zisk věnovali na pomoc lidem postiženým válkou na Ukrajině.

6 Výsledky a diskuse

Experiment popsaný v předchozí kapitole byl ukončen výstupním dotazníkovým šetřením. Výstupní dotazníkové šetření bylo zopakováno s odstupem deseti měsíců od vstupního dotazníkového šetření. K dotazníkovému šetření byl 2x použit stejný dotazník, který měl za úkol porovnat znalosti žáků před započítím experimentu a znalosti po ukončení experimentu. Testování dotazníkem proběhlo v obou případech u stejných, předem vybraných skupin žáků tříd A, B, C.

6.1 Porovnání vstupních a výstupních znalostí

Podoba dotazníku je uvedena v Příloze 11. Vyhodnocení a porovnání dat získaných z prvního i druhého dotazníku:

V dotazovaných třídách v prvním dotazování odpovídalo:

- Třída A: 19 žáků
- Třída B: 23 žáků
- Třída C: 17 žáků

V dotazovaných třídách ve druhém dotazování odpovídalo:

- Třída A: 18 žáků
- Třída B: 23 žáků
- Třída C: 17 žáků

V prosinci po spuštění studentských firem došlo k odchodu jednoho žáka z již vzniklé firmy, žák přešel v rámci školy z maturitního oboru na obor s výučním listem. Vystala tak otázka, jak vyřadit jeho první vyplněný dotazník. Vzhledem k tomu, že bylo dotazování anonymní, nešlo dotazník najít a jednoduše vyřadit, z tohoto důvodu je jiný počet žáků v prvním dotazování a jiný počet žáků ve druhém dotazování ve třídě A. To bylo jedním z důvodů, proč jsou všechny celkové výpočty převedeny na procenta, druhým důvodem bylo to, že třídy neměly stejný počet dotazovaných.

6.1.1 Rozbor odpovědí v dotaznících

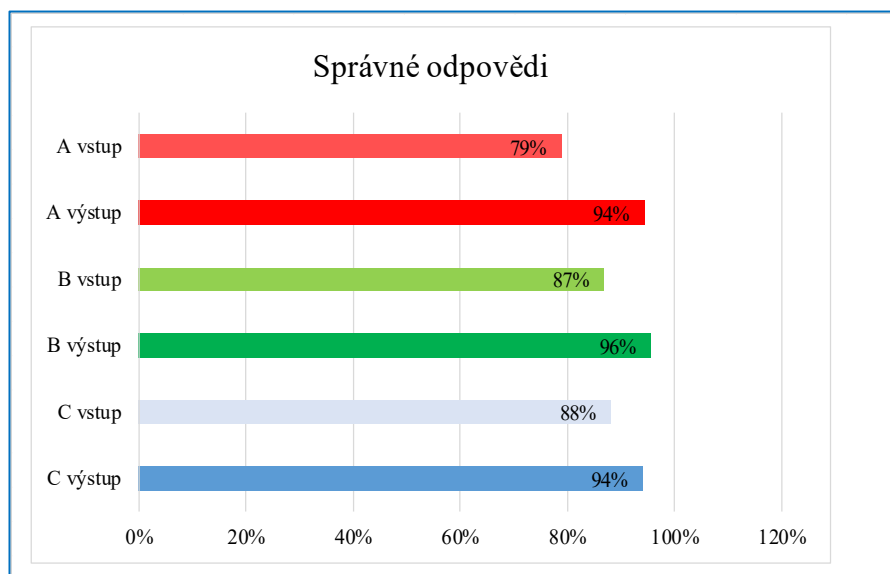
V dotaznících byly připraveny uzavřené a polootevřené otázky s výběrem předdefinovaných odpovědí. Pokud byla možnost vybrat si pouze mezi variantami ANO – NE, žák byl zároveň vyzván, aby odpověď ANO doplnil vlastními slovy. Pokud žák svoji odpověď nedoplnil nebo ji doplnil nesprávně, byla hodnocena jako NE.

1) Víte, jaký je rozdíl mezi ekonomií a ekonomikou?

Na tuto otázku znalo při prvním dotazování správnou odpověď 15 žáků ze třídy A (79 %), ve třídě B odpovědělo správně 20 žáků (87 %), ve třídě C znalo správnou odpověď 15 žáků (88 %). Při druhém dotazování již znalo správnou odpověď 94 % žáků ze třídy A, 96 % žáků ze třídy B a 94 % žáků ze třídy C.

Na tuto otázku mohli žáci zvolit pouze jednu odpověď, pokud však zvolili „ano“, museli vypsát správně svoji odpověď, která byla hodnocena.

Graf 1: Rozdíl mezi ekonomií a ekonomikou

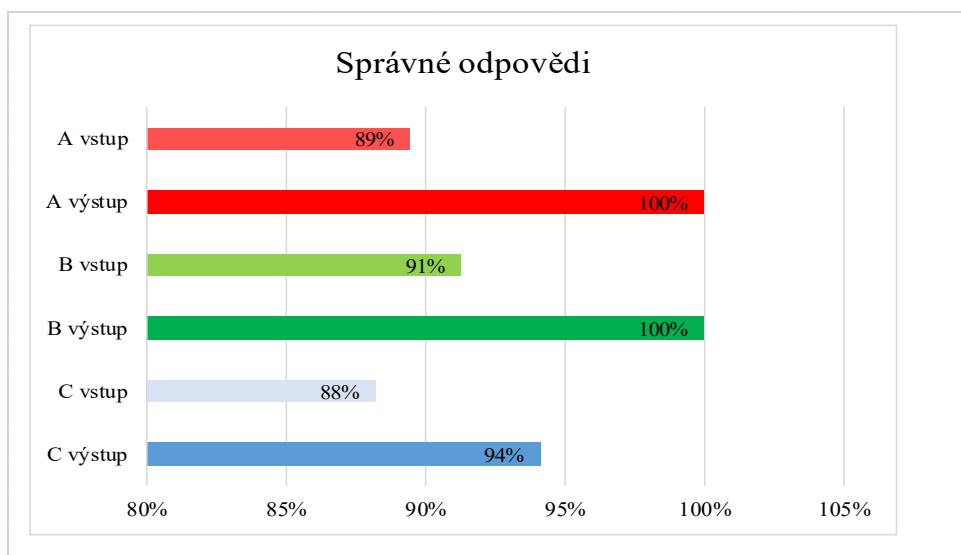
Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Znalost rozdílu mezi ekonomií a ekonomikou prokázala více než polovina žáků ve všech třídách, nadprůměrně ve vstupním testu odpovídali žáci ze třídy C.
- Při výstupním testu se úspěšnost správných odpovědí podobala, největší nárůst úspěšnosti zaznamenali žáci skupiny A.

- Konkrétní výsledky v absolutních i relativních hodnotách jsou uvedeny v Příloze č. 12.

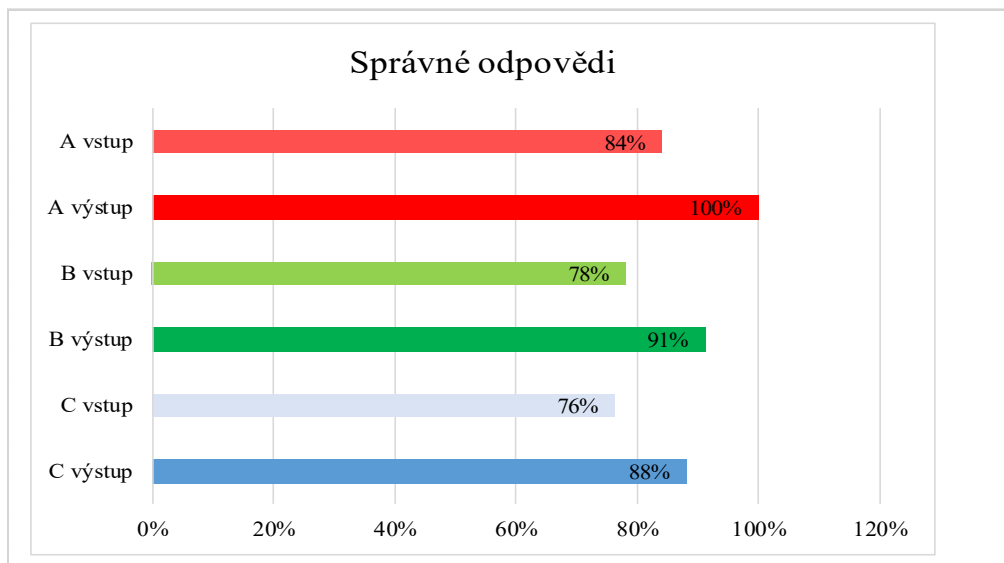
Graf 2: Co označuje v ekonomii slovo „statek“?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Je potěšitelné, že žáci mají základní povědomí o ekonomické terminologii, ve většině případů odpověděli správně.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A a B 100% úspěšnosti, přičemž u žáků skupiny A byl nárůst správných odpovědí o 11 procentních bodů (u B o 9, u C o 6 procentních bodů).

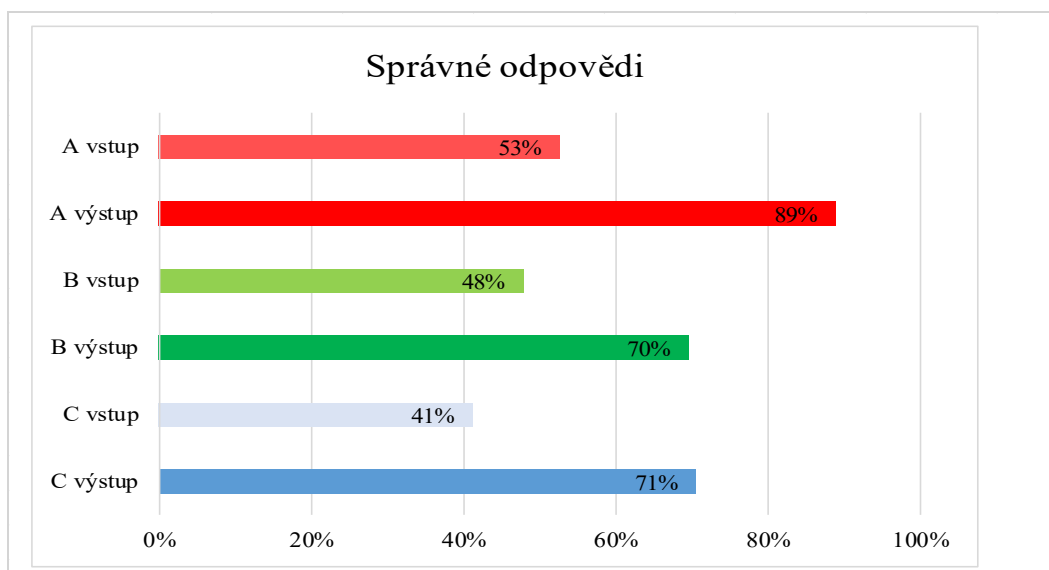
Graf 3: Víte, co znamená životní úroveň?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny B a pak C.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 16 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 13, u skupiny C o 12 procentních bodů).

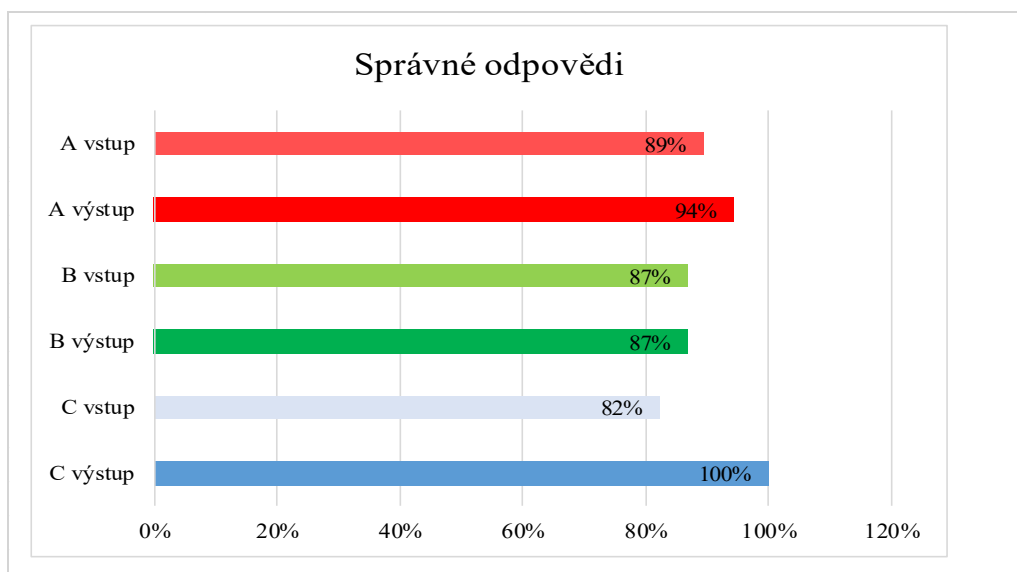
Graf 4: Jste-li žadatel o práci, jedná se z Vaší strany o nabídku, nebo o poptávku?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny B a pak C.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 89% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 36 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 22 procent, u skupiny C o 30 procentních bodů).

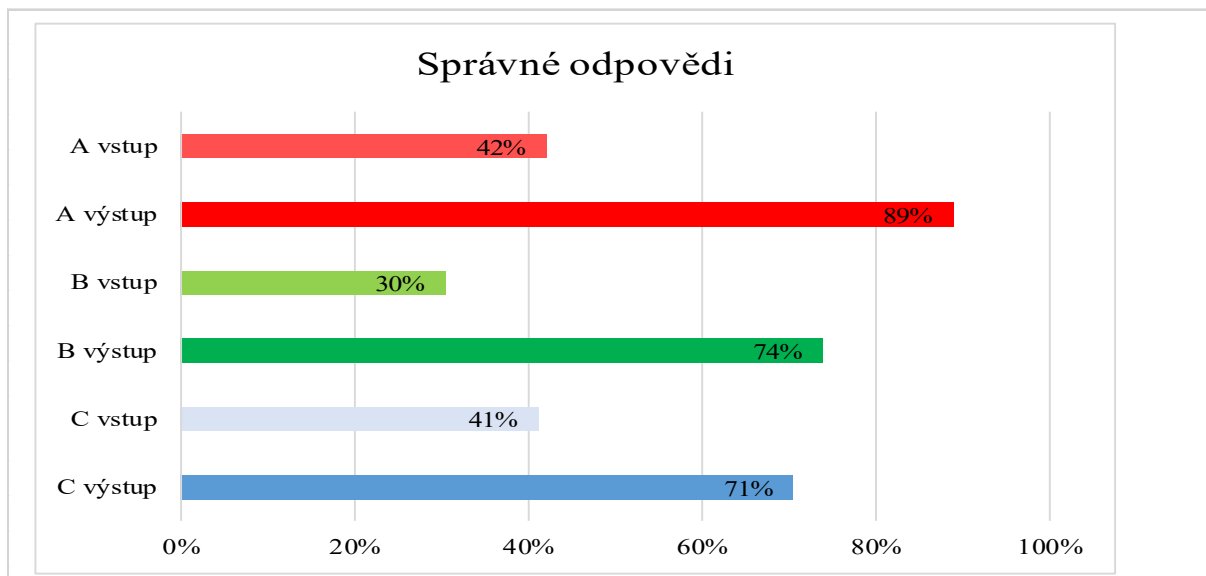
Graf 5: Jdete-li si koupit papriky, jedná se z Vaší strany o nabídku nebo o poptávku?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny B a pak C.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a nárůst této úspěšnosti představoval 5 procentních bodů (u skupiny B zůstal nezměněn, u skupiny C o 18 procentních bodů a tím žáci dosáhli 100% správných odpovědí).

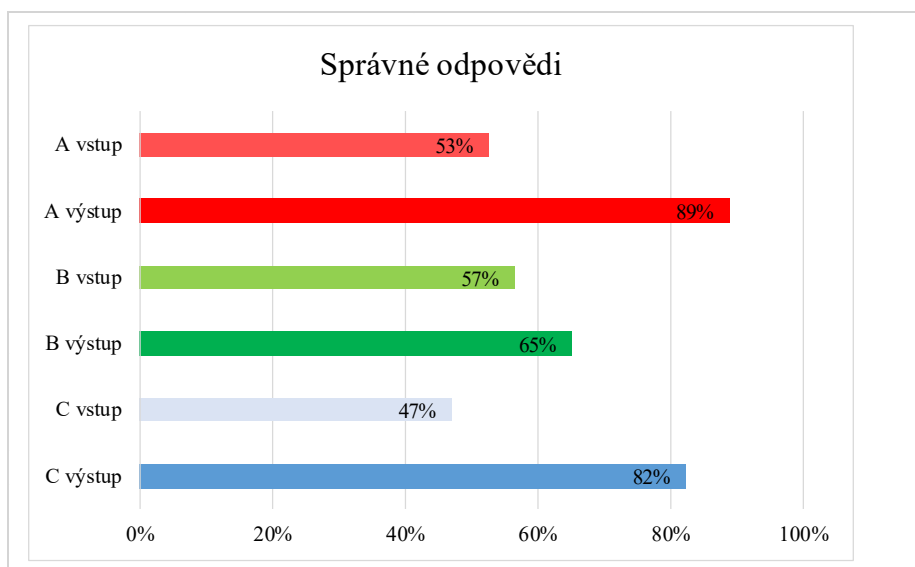
Graf 6: Víte, co je to tržní cena?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny C a pak B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 89% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 47 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 44 procent, u skupiny C o 30 procentních bodů).

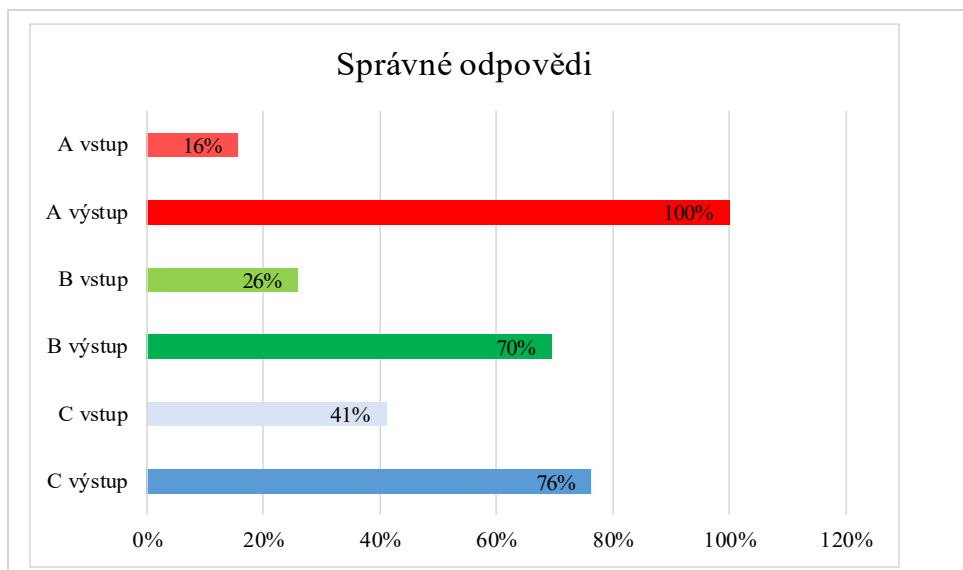
Graf 7: Myslíte si, že pokud roste inflace, klesá nezaměstnanost?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny B, následovali žáci skupiny A a pak skupina C.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 89% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 36 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 8 procent, u skupiny C o 35 procentních bodů).

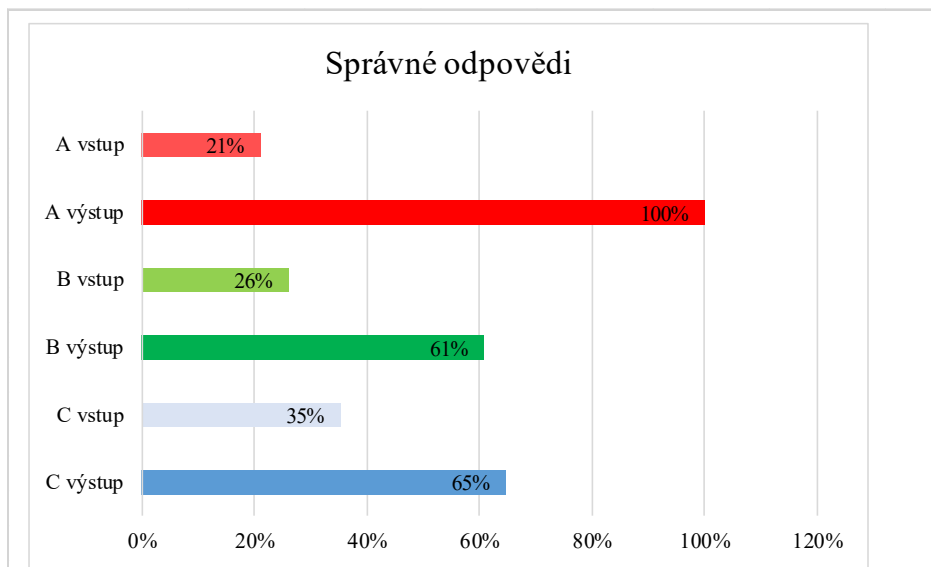
Graf 8: Víte, co je to podnikání?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny B a pak skupina A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 84 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 44 procent, u skupiny C o 35 procentních bodů).

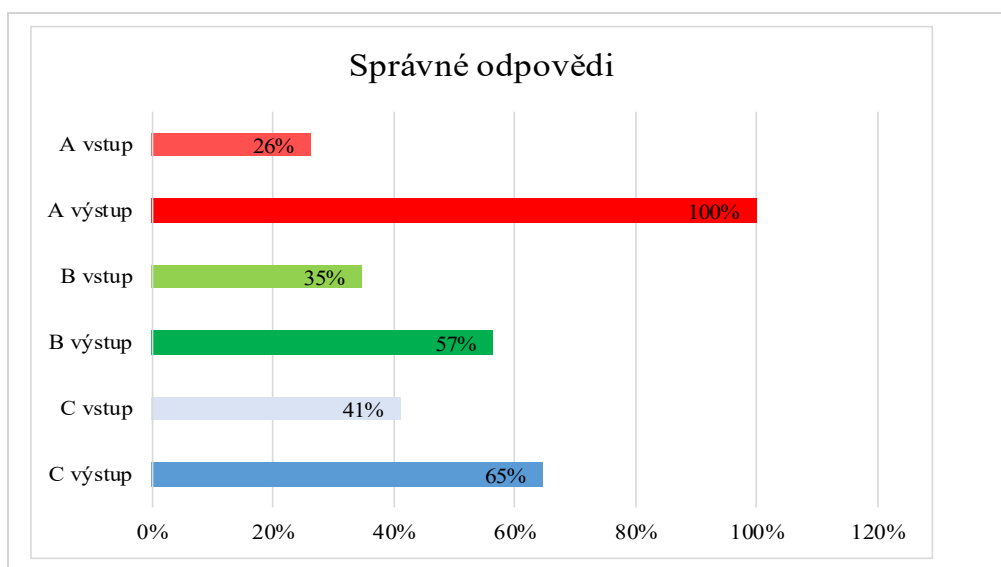
Graf 9: Víte, co je to podnikatelský záměr?

Zdroj: vlastní šetření

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny B a pak A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 79 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 35 procent, u skupiny C o 30 procentních bodů).

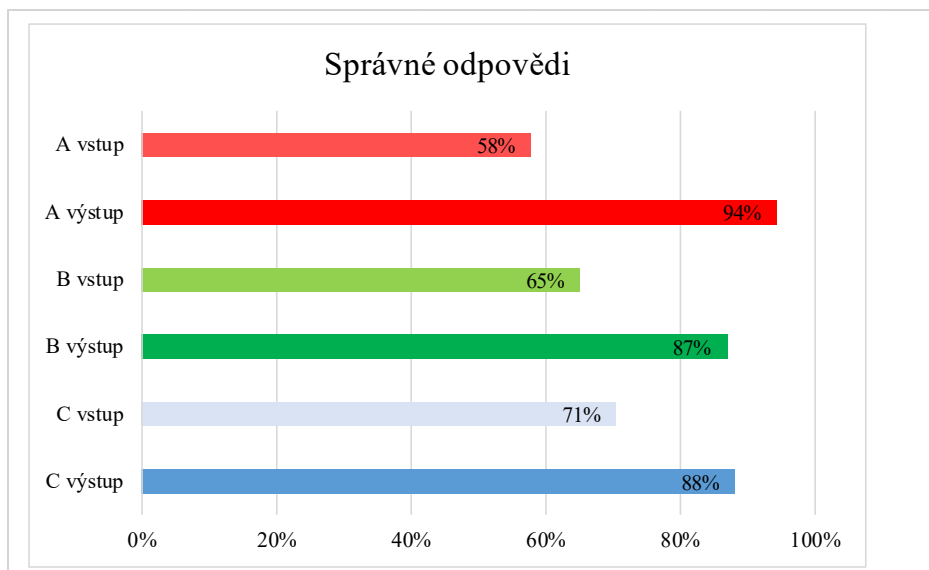
Graf 10: Víte, jakým způsobem můžete udělat průzkum trhu?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny B a pak A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 74 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 22 procent, u skupiny C o 24 procentních bodů).

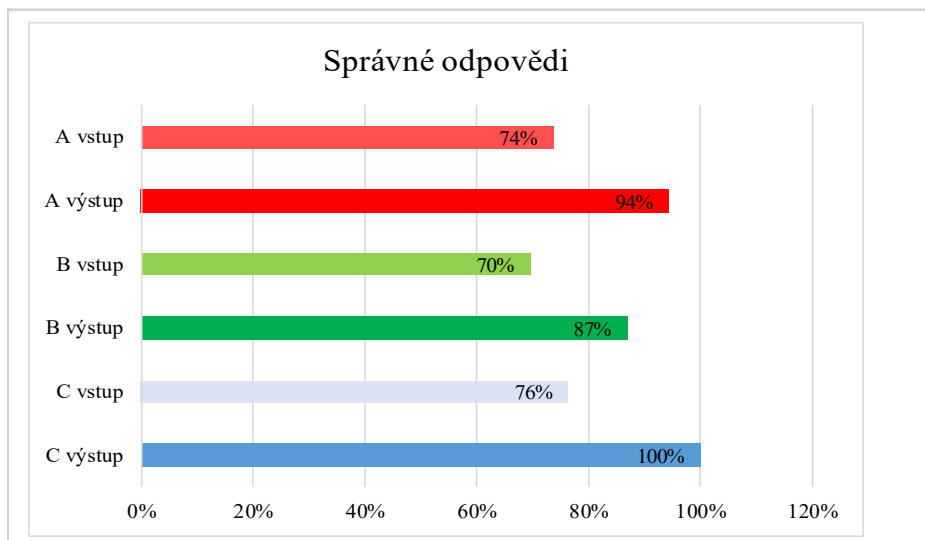
Graf 11: Jaký je rozdíl mezi platem a mzdou?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny B a pak A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 36 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 22 procent, u skupiny C o 17 procentních bodů).

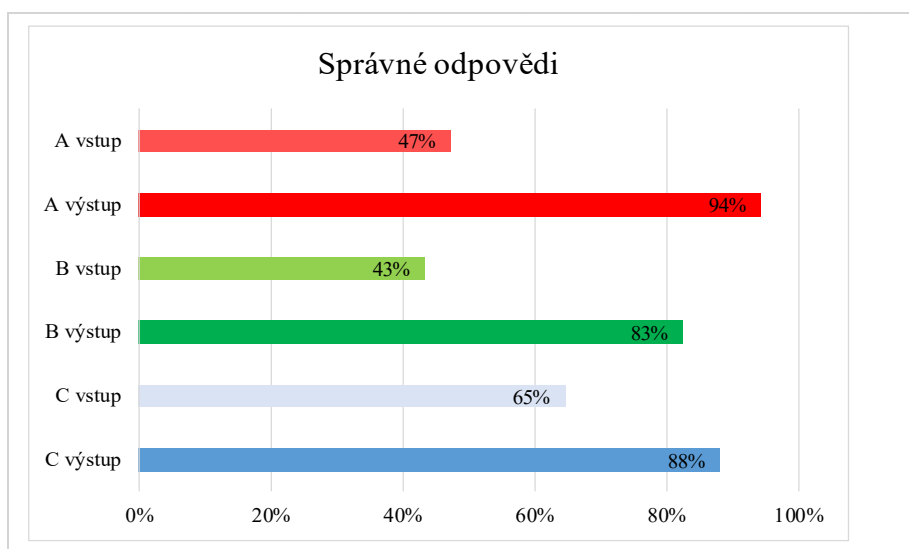
Graf 12: Jaké jsou povinné odvody ze mzdy/platu?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny A a pak skupina B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 20 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 17 procent, u skupiny C o 14 procentních bodů).

Graf 13: Jste-li student do 26 ti let a nepracujete, kdo za Vás platí zdravotní pojištění?

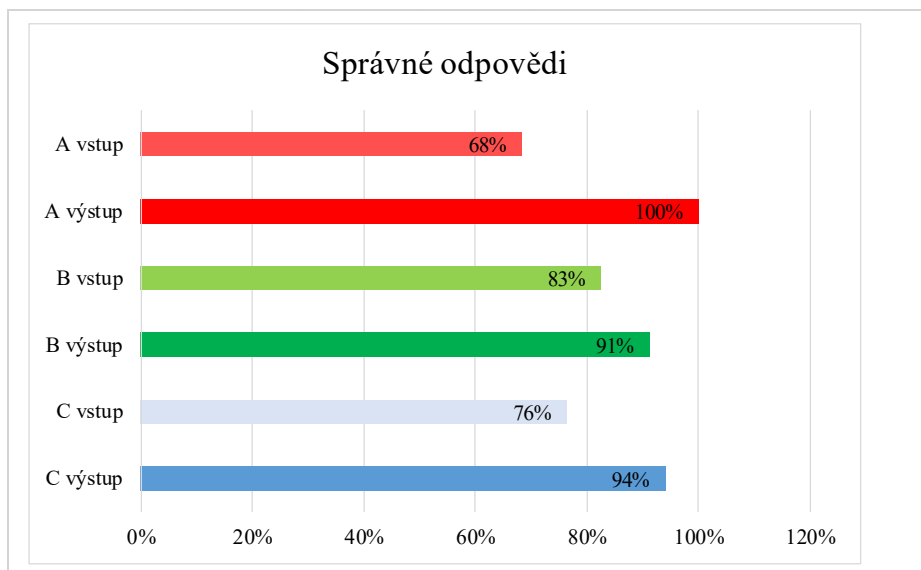

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny A a nakonec pak skupina B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 47 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 40 procent, u skupiny C o 23 procentních bodů).

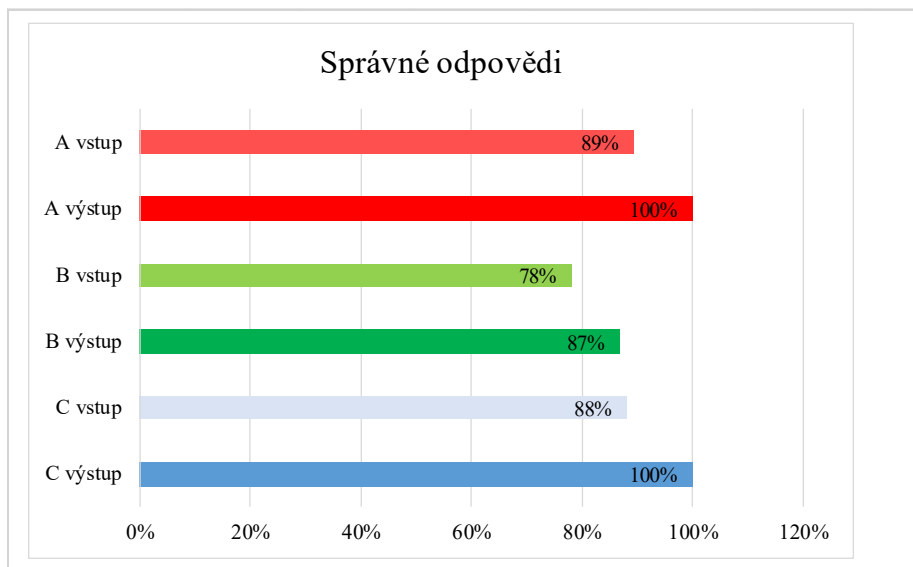
Graf 14: Víte, z čeho jsou financovány starobní důchody?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny B, následovali žáci skupiny C a pak skupina A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 32 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 8 procent, u skupiny C o 18 procentních bodů).

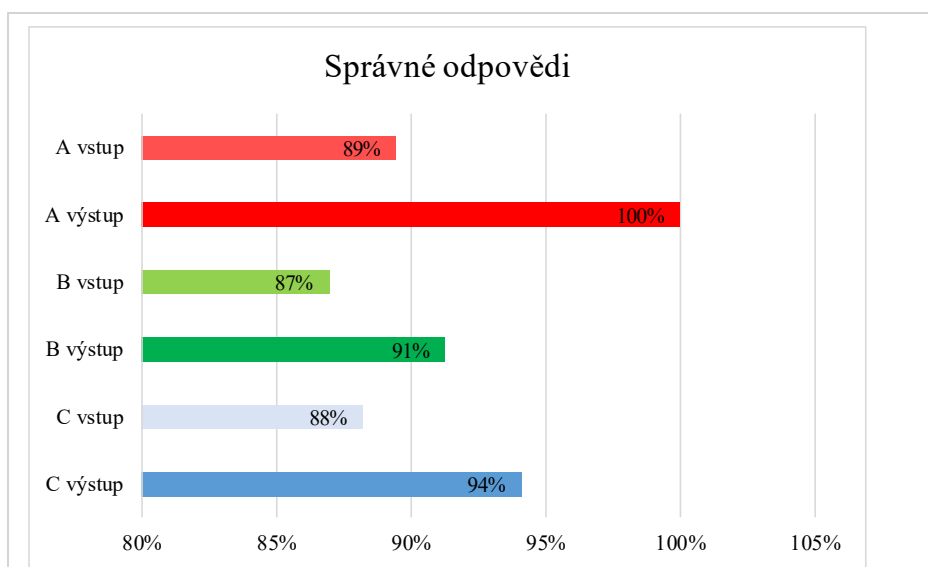
Graf 15: Je pro podnikání důležitý finanční rozpočet?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny C a pak skupina B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a nárůst této úspěšnosti představoval 11 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 9 procent, u skupiny C o 12 procentních bodů).

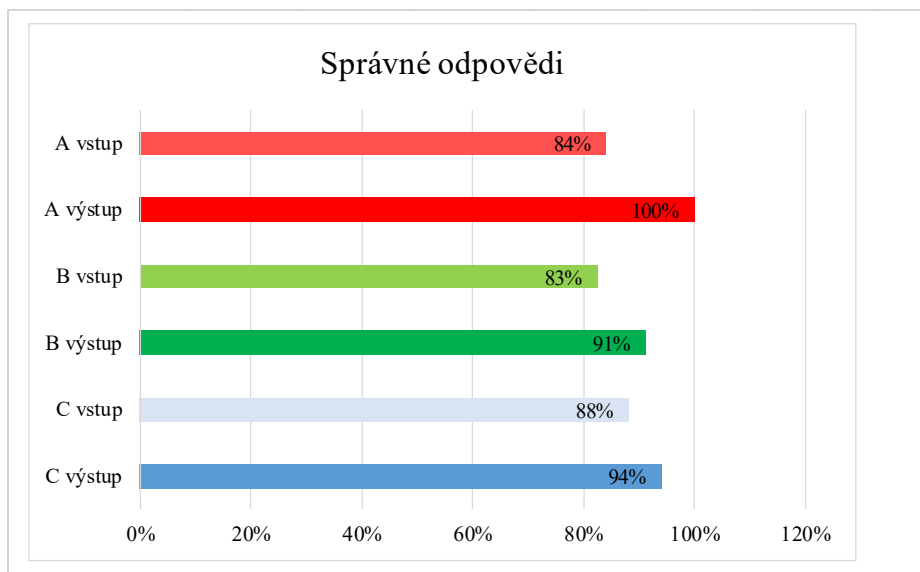
Graf 16: Rozhodněte, na co je vhodné vzít si půjčku?

Zdroj: vlastní šetření

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny A, následovali žáci skupiny C a pak skupina B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a nárůst této úspěšnosti představoval 11 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 4 procenta, u skupiny C o 6 procentních bodů).

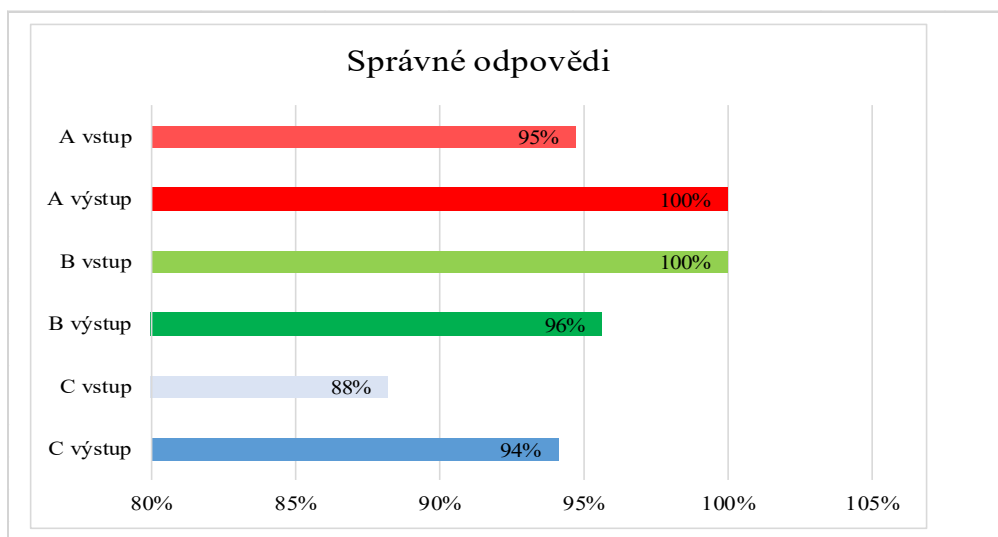
Graf 17: Souhlasíte s tím, že je nutné si vytvářet finanční rezervu?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny C, následovali žáci skupiny A a na konec pak skupina B.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 16 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 4 procenta, u skupiny C o 6 procentních bodů).

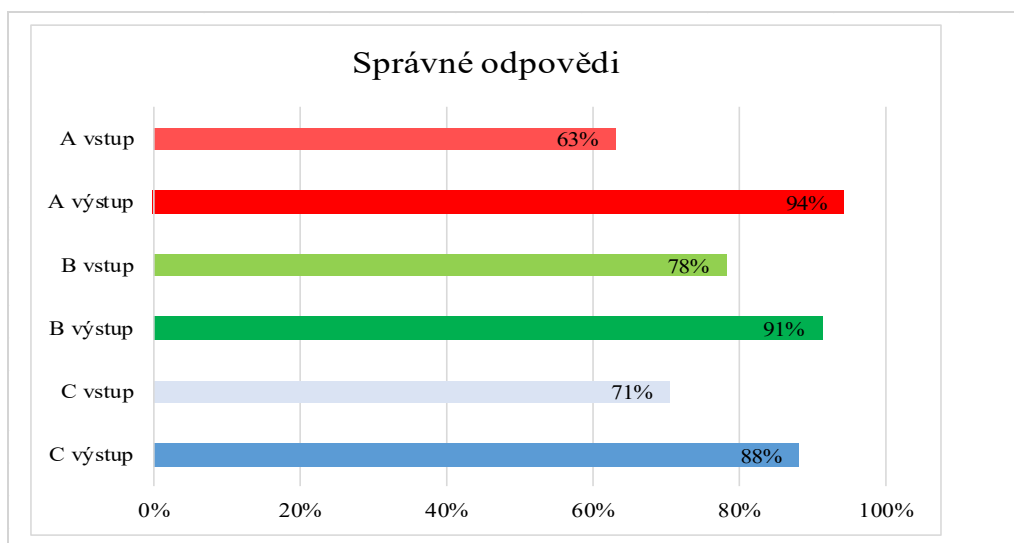
Graf 18: Jaká forma spoření je výhodnější, pokud si budete chtít začít vytvářet finanční rezervu?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny B, následovali žáci skupiny A a pak skupiny C.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 100% úspěšnosti a nárůst této úspěšnosti představoval 5 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi klesly o 4 procenta, u skupiny C vzrostly o 6 procentních bodů).

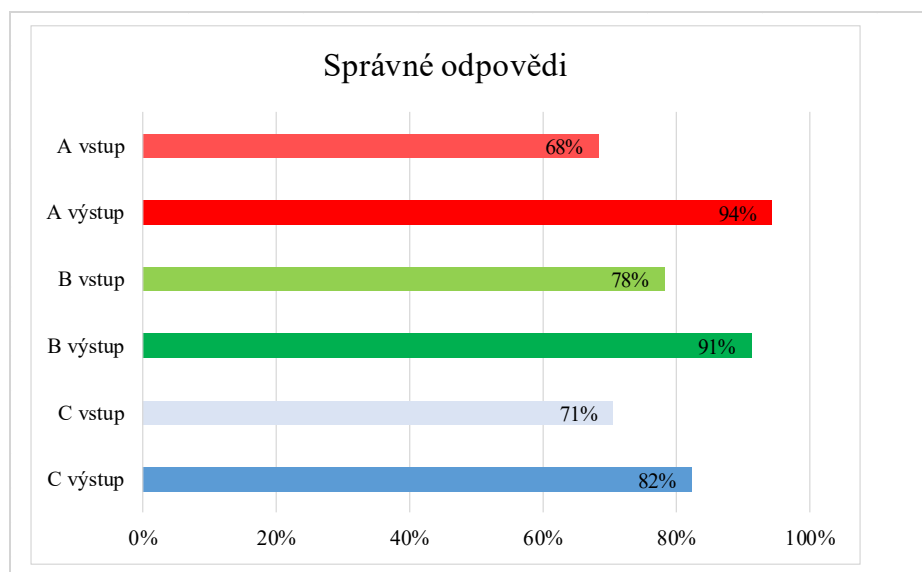
Graf 19: Víte, co je to dluhová past?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny B, následovali žáci skupiny C a nakonec skupina A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 31 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 13 procent, u skupiny C o 17 procentních bodů).

Graf 20: Oddlužení (osobní bankrot) je?

Zdroj: vlastní šetření, 2023

- Ve vstupním testu nejlépe odpovídali žáci skupiny B, následovali žáci skupiny C a pak skupina A.
- Ve výstupním testu dosáhli žáci skupiny A 94% úspěšnosti a navíc nárůst této úspěšnosti představoval 26 procentních bodů (u skupiny B správné odpovědi narostly o 13 procent, u skupiny C o 11 procentních bodů).

V prvním dotazníkovém šetření v celkovém hodnocení nejlépe odpovídali žáci ze třídy C s 68 procentními body, následovaly odpovědi žáků ze třídy B, kteří celkově odpovídali s 67 procentní úspěšností a jako poslední žáci ze třídy A, kteří odpovídali z celkového hodnocení v 64 procentech správně. Přestože na počátku experimentu byly patrné rozdíly mezi znalostmi žáků z jednotlivých tříd, bylo zřejmé, že většina žáků má základní finanční a ekonomické povědomí.

Ve druhém dotazníkovém šetření v celkovém hodnocení nejlépe odpovídali žáci ze třídy A s 96 procentními body, jako druzí se v celkovém hodnocení umístili žáci ze třídy C s 86 procentními body a jako poslední žáci ze třídy B s 83 procentními body. Žáci ze třídy A se oproti prvnímu dotazníkovému šetření zlepšili celkem o 32 procent, žáci ze třídy B se v odpovědích zlepšili o 16 procent a žáci ze třídy C se celkově zlepšili o 18 procent. Z výsledků je zřejmé, že třída A v celkovém hodnocení dosáhla téměř dvakrát lepších výsledků oproti třídám B a C. Přestože žáci ze třídy A dosáhli velmi pozitivního výsledku, je nutné konstatovat, že i žáci z obou zbývajících tříd dosáhli výrazného posunu ve znalostech. Oba výsledky tak svědčí o efektu výuky ekonomiky.

Podíváme-li se na otázky s vyšší hladinou neúspěšnosti u tříd B a C viz Příloha č. 12, zjistíme, že žáci z obou tříd nejvíce chybovali v otázkách č. 9 a č. 10. Tyto otázky byly z oblasti podnikání a týkaly se podnikatelského záměru a průzkumu trhu. Naproti tomu žáci ze třídy A v obou těchto otázkách odpovídali 100% správně, je tedy pravděpodobné, že učení zážitkovou metodou přispívá k rozvíjení a prohlubování zájmu o podnikání.

6.2 Diskuze se studenty po ukončení vzdělávacího programu

Po ukončení experimentu proběhla závěrečná diskuze se všemi žáky, kteří absolvovali vzdělávací program JA Czech studentských firem. Účelem této diskuze bylo získat i názor žáků na výukový program, zjistit, jestli výuku považovali za efektivní, zda se jim program líbil, jestli pro ně osobně byl přínosem pro budoucí život, nebo je naopak od podnikání odradil.

Diskuze byla moderována pedagogem a žákům byly předkládány předem připravené otázky, které byly pomocí diskuze dále rozváděny. Na otázku „*Co se Vám líbilo na vzdělávacím programu JA Czech studentská firma?*“ se žáci shodli na tom, „*že se jim líbila svoboda při organizaci práce, volnost při zjišťování informací, možnost využívat výpočetní techniky při výuce.*“ Na dotaz „*V čem spočívala jejich svoboda při organizaci práce?*“ se žáci shodli v odpovědích, „*že jejich svoboda spočívala v samostatnosti a zodpovědnosti, kterou mohli prokázat při budování skutečné firmy, dále jim vyhovovala role učitele jako poradce, přátelská atmosféra, která panovala téměř po celou dobu programu, objevování nových dovedností u sebe i u spolužáků, práce v menší skupině*“. Dále žáci zmiňovali, „*že díky vzájemné komunikaci i mimo školu došlo k většímu stmelení celé třídy, bavilo je soutěžit*

mezi sebou, ale i účastnit se soutěže pořádané organizací JA Czech“. Dle jejich odpovědí si nejméně užili soutěžní veletrh JA EXPO Praha.

Na otázku *„Co se Vám nelíbilo na vzdělávacím programu JA Czech studentská firma?“* se žáci při diskusi shodli na tom, že program byl moc krátký, podle jejich názoru by měl trvat alespoň 2 roky, přičemž by měl začínat už ve druhém ročníku. Zdůvodňovali to tím, že program v podstatě skončil, když se pomalu začal rozjíždět vlastní prodej. Další výtky žáků směřovala na organizaci JA Czech, s tím, že bylo organizací pořádáno mnoho soutěží a aktivit rychle jdoucích po sobě, a tak pokud by se chtěli zúčastnit všech, nebylo by to časového hlediska možné.

Další dotaz směřoval k návrhu na zlepšení výuky a na otázku *„Napadá Vás něco, co by se na této formě výuky dalo zlepšit?“* žáci se v diskusi shodli na tom, *„že by bylo vhodné přidat víc hodin v teoretické výuce. Výuka probíhala ve dvouhodinových blocích jednou za čtrnáct dní“.* Podle jejich názoru to byl krátký časový úsek na seznámení se s probíranou látkou, pochopení a aplikaci v praxi. Mnoho práce proto museli dělat mimo výuku, a to bylo hodně nekomfortní, doma neměli všichni potřebné vybavení. Z tohoto důvodu si někdy museli přizpůsobovat úkoly spíše tomu, co kdo měl doma k dispozici. Žáci byli toho názoru, *„že by jim při budování jejich firmy pomohlo, kdyby měli možnost konzultovat některá témata s odborníky z praxe“.*

Na otázku *„Jak si myslíte, že získané znalosti můžete využít při založení a rozvíjení své vlastní firmy?“* Žáci odpovídali jednotlivě takto:

- *„Ztratil jsem strach komunikovat s úřady, s dodavateli, se zákazníky, se společníky.“*
- *„Dokážu zadat úkoly, ohodnotit práci druhého, snést konstruktivní kritiku od ostatních.“*
- *„Naučil jsem se dotahovat věci do konce.“*
- *„Naučil jsem se jak založit firmu od úplného začátku.“*
- *„Vím, podle čeho zjistit, jestli je náš nápad dobrý a mohl by se prodávat.“*
- *„Umím spočítat cenu výrobku.“*
- *„Vím, jakým způsobem provést platbu a předání zboží.“*
- *„Nemám strach, že bych nedokázal vybudovat firmu.“*
- *„Vím, jak je důležitý rozpočet a co do něj patří.“*

Na otázku „Myslíte si, že práce ve studentské firmě nějakým způsobem ovlivnila Váš názor na případné budoucí podnikání?“ Žáci odpovídali jednotlivě:

- „Přestože jsem předtím nikdy nepřemýšlel nad tím, že bych sám podnikal, díky této zkušenosti mě to teď velmi láká.“
- „Vzhledem k tomu, že můj otec podniká a má vlastní kovářskou dílnu, jsme domluveni, že po maturitě budeme pracovat spolu, takže vlastní podnikání nezvažuji, ale i tak si myslím, že některé zkušenosti získané vedením studentské firmy budou přínosem i ve firmě mého otce.“
- „Díky této zkušenosti jsem získala větší sebevědomí při rozhodování. Nikdy jsem po samostatném podnikání netoužila, a díky této zkušenosti vím, že podnikání není pro mě, založení firmy je náročné a v našem oboru finančně nákladné, chci se věnovat umělecké práci, ne budování podniku.“
- „Ano, jsem rozhodnutý, že v budoucnu budu podnikat, ale v současné době bych rád po maturitě vystudoval vysokou školu designu a několik let získával praxi v zahraničí, zkušenost s prací pro studentskou firmu byla pro mě zajímavá, a v mém rozhodování ohledně budoucího podnikání mi pomohla.“
- „Podnikání je podle mě veliký závazek a nejistota zisku, za sebe si myslím, že podnikat nebudu.“
- „Program studentských firem mě obohatil o mnoho praktických zkušeností, týkajících se budování podniku a rád bych v tom pokračoval, vidím v tom svou budoucnost.“
- „Nic moc, raději budu pracovat jako zaměstnanec, podnikání na mě působí složitě, vyžaduje mnoho závazků a zodpovědnosti.“
- „Práce pro studentskou firmu mě bavila, ale nenašel jsem v tom svůj smysl pracovního života.“
- „Společné budování studentské firmy pro mě bylo přínosem, podnikání se nebojím, mám mnoho nápadů, které vím, jak realizovat, takže já rozhodně podnikat budu.“

Poslední otázka byla zaměřená na sebereflexi „Co byste dělali jinak, kdybyste měli možnost začít znovu od začátku budovat stejnou firmu se zkušenostmi, informacemi a dovednostmi které jste získali? Žáci odpovídali jednotlivě za sebe, ale také vedli diskuzi, ve které se shodli „že by lépe volili společníky do firmy, zaměřili by se více na jejich

charakterové vlastnosti a dovednosti, jak komunikují, jak plní své úkoly.“ Jedna skupina žáků odpověděla, „že by se víc věnovala reklamě a hned na začátku by si založili webové stránky.“ Další žáci by „začali mnohem dřív s výrobou“. Všichni se shodli na tom, „že nejtěžší pro ně bylo začít pracovat samostatně, a tak ztratili hodně času na začátku nečinností, čekáním na příkazy, kdy se chtěli nechat vést, a tak místo, aby si sami aktivně hledali svoje úkoly, čekali na to, až jim budou přiděleny, po této zkušenosti by začali samostatně pracovat ihned po rozdělení funkcí“.

6.3 Zhodnocení přínosů metody otevřeného učení

Přínos naší metody lze hodnotit z několika aspektů

1. na základě dat získaných z testů, kdy z celkového hodnocení vyplývá, že třída A, u které byla probíraná látka předkládána pomocí metody otevřeného učení, dosáhla výrazně lepších výsledků, než třídy B a C, které pokračovaly ve vzdělávání pomocí metody výkladu.
2. z pozice žáků, což vyplývá z uskutečněných rozhovorů. Velmi významným, ne-li nejdůležitějším přínosem této metody, je propojení výuky s realitou, respektive s obecně uplatňovanou praxí. Dalším z přínosů metody je získání samostatnosti žáků. Ta doprovázela program po celou dobu tohoto projektu, byla ve všech případech hodnocena kladně a jistě měla velký podíl na získání výsledných znalostí. Neméně důležitým přínosem je, že tento způsob výuky stmelil studijní kolektiv především společnou motivací. Za přínos této metody lze považovat i osvojení si schopnosti racionálně a bez emocí prezentovat svoje záporné zkušenosti. Současně je přínosem i to, že žáci získají schopnost disciplinovaně akceptovat jiné názory kolektivu.
3. z pozice pedagoga, kdy za přínos této metody lze považovat i skutečnost, že pedagog profituje z ohlasů, které zpětnou vazbou získal od žáků. Tyto zkušenosti může uplatnit při startupu nové firmy. Dalším významným přínosem této metody je jeho neustálé sebevzdělávání a zjišťování nových legislativních změn a vzhled do fungování firem v praxi. Nezanedbatelnou součástí je posílení vztahu učitel – žák.
4. z pozice školy, kdy významnou výhodou při použití této metody je, že kladnou vlastní prezentací škola získává na prestiži v konkurenčním prostředí s ostatními školami.

7 Vlastní doporučení

Na základě pozitivních výsledků získaných z experimentu bych doporučila pedagogům na středních školách (případně vyšších školách) při výuce (nejen) ekonomických předmětů uplatňovat více metod otevřeného vyučování. Díky nim mají žáci a studenti možnost nejen získávat nové poznatky, ale také rozvíjet svoji osobnost, podpořit komunikační schopnosti a naučit se týmové spolupráci. Zážitková metoda přispívá k propojení teoretických znalostí s reálným životem.

Velký přínos nejen pro školy, ale i pro pedagogy, spatřuji ve spolupráci s organizací JA Czech, která má velmi dobře propracované výukové programy. Nespornou výhodou této spolupráce je získání přístupu do e-learningového vzdělávacího kurzu, který úzce souvisí s budováním studentských firem a s jehož pomocí může pedagog předkládat žákům teoretickou část předmětu. Pedagog má díky tomu dostatek podkladů a návodů, jakým způsobem má své žáky a studenty vést a motivovat k podnikání.

Otázkou zůstává, je-li tato metoda opravdu vhodná pro všechny skupiny žáků. Z toho důvodu může vzniknout dilema, zda tento předmět v takovéto podobě zařadit již do RVP nebo se držet zaběhnutých standardů a ponechat rozhodnutí na řediteli konkrétní škol, či samotném pedagogovi. Některé střední odborné školy zařazují zážitkové učení pomocí vzdělávacího ekonomického programu jako povinný předmět. Střední odborná škola, na které byl popsán experiment proveden, ponechává rozhodnutí, zda bude předmět ekonomika vyučován pomocí zážitkové metody, nebo pomocí výkladu, na pedagogovi, který vychází mimo jiné ze zájmu žáků.

Zařazováním moderních aktivizačních metod do výuky získává každý předmět na zábavnosti, a tím i na atraktivitě. Mnoho žáků a studentů hodnotí kladně změnu metody z pasivního přijímání látky na aktivní spolupráci při výuce. Tato zpětná vazba je podnětem nejen pro pedagoga, ale i pro danou školu.

Každému pedagogovi se zájmem o výuku zážitkovou metodou bych doporučila absolvovat speciálně zaměřené školení, které nabízí renomovaná vzdělávací organizace. To přinese záruku kvality, logické návaznosti, posloupnosti a propojenosti teorie s praxí.

Vyučující středních a vyšších odborných škol mohou pro svoji výuku využít i například příručku Inspiromat, kde najdou nejen inspiraci a užitečné nápady, ale i postupy,

jak ve výuce prakticky realizovat metody, kterými mohou podporovat a rozvíjet u žáků a studentů podnikavost a prohlubovat tak jejich ekonomickou a finanční gramotnost.³⁵

---

³⁵ NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky. Odborné články. *Podpora podnikavosti Příručka Inspiromat*. [online]. [cit. 20. 02. 2023]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/4646/PODPORA-PODNIKAVOSTI-INSPIROMAT.html>.

8 Závěr

Cílem diplomové práce bylo na základě realizace experimentu, v rámci kterého byla jedna skupina žáků vzdělávána s využitím aktivizační metody a druhá s využitím metody výkladu, zjistit, zda zvolená metoda ovlivní výsledky v požadovaných znalostech a na základě tohoto zjištění navrhnout vlastní doporučení. Požadované znalosti se týkaly ekonomické a finanční gramotnosti žáků vybrané střední umělecké školy. Aktivizační metoda „učení formou činnosti“ byla použita v rámci studentské firmy JA Czech, metoda výkladu ve frontální formě výuky. Pedagogickou dovedností je zaujmout žáka v každém případě, v každé formě vyučovací jednotky, a to volbou vhodných metod. Aktivizační metody, které si kladou za cíl žáka do výuky více zapojit, jsou vhodnou, byť obtížnější cestou. Jejich využití vyžaduje nejen důslednou přípravu učitele, znalost časové náročnosti, ale především jeho motivaci přispět svou tvůrčí činností ke zvýšení atraktivity výchovně vzdělávacího procesu.

V teoretické části práce byly charakterizovány pojmy s danou problematikou související, jako je finanční a ekonomická gramotnost, rizika spojená s nedostatečnou finanční a ekonomickou gramotností a popis dvou vybraných metod vzdělávání.

V praktické části byla nejprve představena vybraná škola a dále již bylo realizováno vlastní šetření. To spočívalo v provedení experimentu, při kterém byly porovnávány dvě rozdílné metody učení, a to metoda učení činností a metoda výkladu na vybrané střeni škole. Na začátku experimentu proběhlo u vybraných tříd testování vstupních znalostí finanční a ekonomické gramotnosti, které prokázalo v průměru 65 procentní znalosti. Nejlepší znalosti prokázali žáci ze třídy C, a naopak nejmenší znalosti prokázali žáci ze třídy A. Následně byla třída A vzdělávána formou otevřeného vyučování metodou učení činností a třídy B a C pokračovaly ve studiu formou hromadné frontální výuky za využití metody výkladu. Po skončení experimentu proběhlo výstupní testování u stejných tříd za použití stejného testu. Všechny třídy prokázali výrazný posun ve znalostech, nejlepší znalosti prokázali žáci ze třídy A s 96 procentními body správných odpovědí. Jednalo se tedy o výrazný nárůst úspěšnosti odpovědí.

Na základě komparace zjištěných výsledků je možné konstatovat, že obě metody byly přínosné, přinesly posun získaných vědomostí k lepšímu. Výrazně lepších výsledků v závěrečném hodnocení ale prokazatelně dosáhli žáci ze třídy, ve které proběhla výuka

pomocí s využitím aktivizační metody v rámci vzdělávacího programu JA Czech studentských firem.

Na základě toho je školám možné doporučit uplatňovat ve výuce více aktivizačních metod „učení formou činnosti“ a prohlubovat tak u žáků a studentů získané znalosti zábavnou, atraktivní a přirozenou cestou. Současně je důležité motivovat i pedagogy k dalšímu sebevzdělávání, aby dokázali aktivizační metody prakticky používat.

9 Seznam použitých zdrojů

BUSINESSINFO CZ. *Nejlepší studentská firma roku uspěla s produktem pro trans kluky*. [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/nejlepsi-studentska-firma-roku-uspela-s-produktem-pro-trans-kluky/>.

CEKOTA, Antonín. *Geniální podnikatel Tomáš Baťa*. Vydání: třetí. Zlín: Nadace Tomáše Bati, 2016. ISBN 978-80-905896-5-0.

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2014. ISBN 978-80-247-3450-7.

KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

KLÍNSKÝ, Petr, Otto MÜNCH a Danuše CHROMÁ. *Ekonomika: ekonomická a finanční gramotnost pro střední školy*. Dvanácté, aktualizované vydání. Praha: Eduko, 2021. ISBN 978-80-88057-89-5.

KOTRBA, Tomáš a LACINA, Lubor. *Aktivizační metody ve výuce – příručka moderního pedagoga*. 2. vyd. Brno: Barrister a Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1.

KRPÁLEK, Pavel a KRPÁLKOVÁ KRELOVÁ, Katarína. *Didaktika ekonomických předmětů*. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1909-8.

MF – Ministerstvo financí ČR. *Finanční vzdělávání na školách*. [online] [cit. 14. 01. 2023]. Dostupné z: <https://www.psfv.cz/cs/pro-odborniky/financni-vzdelavani-na-skolach>

MF – Ministerstvo financí ČR. *Proč se finančně vzdělávat?* [online] [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <https://financnigramotnost.mfcr.cz/cs/pro-odborniky/oecd/zakladni-informace>

MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. Praha: SPN, 1975.

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Úmluva o právech dítěte a související dokumenty*. Praha: MPSV ČR, ČR, 2016. ISBN 978-80-7421-120-1.

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. [online]. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.codexis.cz>.

NOVÁ VEČERNÍ PRAHA. *V Česku chybí ucelený koncept moderní výuky, učitelům pomáhají praktické programy*. [online]. [cit. 22. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.vecerni-praha.cz/v-cesku-chybi-uceleny-koncept-moderni-vyuky-ucitelum-pomahaji-prakticke-programy/>.

NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky. Odborné články. *Podpora podnikavosti Příručka Inspiromat*. [online]. [cit. 20. 02. 2023]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/4646/PODPORA-PODNIKAVOSTI-INSPIROMAT.html>.

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. *Co je to fiktivní firma?* [online]. [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.nuv.cz/p/centrum-fiktivnich-firem/co-je-to-fiktivni-firma>.

NÚV – Národní ústav pro vzdělávání. *Co je to gramotnost?* [online]. [cit. 13. 06. 2022]. Dostupné z: <http://provzdelavani.nuv.cz/clanky/ze-zahranici/co-je-gramotnost>.

PEVNÁ, Jana. *Vybrané kapitoly z finančního řízení firmy*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2021. ISBN 978-80-245-2419-1.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 6. vydání. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

REEVE, Johnmarshall and LAN SU, Yu. Teacher Motivation. *The Oxford Handbook of Work Engagement, Motivation, and Self-Determination Theory*. 2013. pp 349-362. [online]. [cit. 13. 02. 2023]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199794911.013.004>

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLAVÍK, Milan a MILLER, Ivan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory*. 3. vydání. Textová studijní opora. Praha: ČZU v Praze, IVP, 2012. ISBN 978-80-213-2277-6.

SMRŽ Martin a tým pracovníků JA Czech. *Příručka JA studentská firma*. [online]. [cit. 20. 10. 2022]. Dostupné z: <https://jaczech.org/media/22218/ja-studentska-firma.pdf>.

SVŠUAŘ – Střední škola a vyšší odborná škola umělecká a řemeslná. *Vize školy*. [online]. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.ssuar.cz/vize-skoly/>.

ŠKVOROVÁ, Jana. *Čtyři pilíře výchovy a vzdělávání*. [online]. [cit. 30. 10. 2022]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/th8yjg/BP1.pdf>.

WEAVER, Frederick Stirton. *Economic literacy; basic economics with an attitude*. Forth edition. Lanham: Rowman & Littlefield International, 2017. 208 p. ISBN 9781442273429.

10 Seznam grafů

Graf 1: Rozdíl mezi ekonomikou a ekonomikou.....	48
Graf 2: Co označuje v ekonomii slovo „statek“?.....	49
Graf 3: Víte, co znamená životní úroveň?	50
Graf 4: Jste-li žadatel o práci, jedná se z Vaší strany o nabídku, nebo o poptávku?	50
Graf 5: Jdete-li si koupit papírky, jedná se z Vaší strany o nabídku, nebo o poptávku?	51
Graf 6: Víte, co je to tržní cena?	52
Graf 7: Myslíte si, že pokud roste inflace, klesá nezaměstnanost?.....	52
Graf 8: Víte, co je to podnikání?.....	53
Graf 9: Víte, co je to podnikatelský záměr?	53
Graf 10: Víte, jakým způsobem můžete udělat průzkum trhu?	54
Graf 11: Jaký je rozdíl mezi platem a mzdou?	55
Graf 12: Jaké jsou povinné odvody ze mzdy/platu?	55
Graf 13: Jste-li student do 26 ti let a nepracujete, kdo za Vás platí zdravotní pojištění?	56
Graf 14: Víte, z čeho jsou financovány starobní důchody?	57
Graf 15: Je pro podnikání důležitý finanční rozpočet?.....	57
Graf 16: Rozhodněte, na co je vhodné vzít si půjčku?	58
Graf 17: Souhlasíte s tím, že je nutné si vytvářet finanční rezervu?	59
Graf 18: Jaká forma spoření je výhodnější, pokud si budete chtít začít vytvářet finanční rezervu?.....	60
Graf 19: Víte, co je to dluhová past?	60
Graf 20: Oddlužení (osobní bankrot) je?	61

11 Přílohy

Příloha 1: Infoleták JA Czech studentská firma

Příloha 2: Rozvoj kompetencí JA Czech studentská firma

Příloha 3: Osvědčení o absolvování vzdělávací akce

Příloha 4: ŠVP vzdělávacího programu JA Czech studentská firma

Příloha 5: Způsoby financování středních škol a konkrétní finanční situace vybrané školy

Příloha 6: Tematické plány pro II. ročník

Příloha 7: Tematické plány pro III. Ročník

Příloha 8: Tabulka Lean Canvas

Příloha 9: Výroční zpráva studentské firmy Ferrum Fashion

Příloha 10: Co se ziskem? Doporučení JA Czech studentská firma

Příloha 11: Vzor dotazníku

Příloha 12: Konkrétní výsledky v absolutních i relativních hodnotách

Příloha 13: Povolení publikovat materiály JA Czech studentských firem

Příloha 14: Povolení publikovat materiály studentské firmy Ferrum Fashion

Příloha 15: Obrázky studentských firem

Příloha 1: Infoleták JA Czech studentská firma

JA STUDENTSKÁ FIRMA – KOMPETENCE STUDENTA

Osobní růst

- Umí organizovat vlastní čas, plánovat vlastní i společné aktivity.
- Operativně řeší vzniklé problémy.
- Dotahuje věci do konce.

Zkušenosti

- Má znalosti reálného podnikání.
- Je schopen podívat se na problémy z různé perspektivy.
- Ví, co obnáší manažerská práce.

Prezentace a komunikace

- Má zkušenosti s prezentováním svých myšlenek a návrhů.
- Je schopen komunikovat s úřady, obchodními partnery i zákazníky.
- Je si jistý při komunikaci v anglickém jazyce.

Týmový hráč

- Má praktickou zkušenost s prací v týmu.
- Diskutuje, přijímá kritiku a jiný názor, dosahuje kompromisu.
- Umí dělat rozhodnutí a nést za ně zodpovědnost

Konkurenční výhoda na trhu práce

- Čerpá z reálné podnikatelské a pracovní zkušenosti.
- Aktivně vyhledává nové příležitosti a výzvy.
- Aplikuje kreativitu a inovace.
- Je seznámen s principy etického chování.

Kontakt:

Simona Sušilová – simona@jaczech.cz – 602 656 120

Martina Švehláková – martina@jaczech.cz - 607 961 882

[JA Czech](http://www.jaczech.cz) (Junior Achievement, o.p.s.) – nabízí praktické vzdělávací programy na českém trhu již 27 let.

www.jaczech.cz

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

Příloha 2: Rozvoj kompetencí JA Czech studentská firma

JA STUDENTSKÁ FIRMA **ROZVOJ KOMPETENCÍ**

STUDENT

- Znalost reálného podnikání.
- Schopnost činit rozhodnutí a nést za ně odpovědnost, týmová spolupráce.
- Schopnost diskuze, přijímání kritiky a jiných názorů, aktivní řešení problémů.
- Schopnost aplikace kreativity a inovací nejen v podnikání.
- Schopnost prezentovat a komunikovat.
- Využívat moderní komunikační a informační technologie.
- Znalost principů etického chování.
- Zvýhodnění na trhu práce.

UČITEL

- Příležitost k motivaci studentů ve výuce a zapojení studentů se slabšími studijními či kázeňskými předpoklady.
- Příležitost lépe poznat studenty a identifikovat potřeby jejich rozvoje.
- Příležitost podílet se na praktickém vzdělávání nastupující generace.
- Rozvíjet znalosti a dovednosti.
- Příležitost účastnit se zajímavých akcí.
- Absolvovat akreditované školení MŠMT.
- Možnost spolupracovat a sdílet zkušenosti s novými kolegy.
- Možnost spolupracovat s lidmi z praxe.

ŠKOLA

- Příležitost vyučovat unikátní předmět podnikatelského zaměření.
- Příležitost zařadit moderní metody výuky – model reálného řízení firmy.
- Rozvíjet pedagogy akreditovaným školením MŠMT.
- Možnost zapojit se a zviditelnit se v rámci soutěží a projektů na regionální, celostátní i mezinárodní úrovni.
- Zvýšený zájem nových uchazečů a rodičů o studium.
- Dostupnost odborných konzultantů z řad podnikatelů a manažerů.
- Příležitost k navázání kontaktů s potenciaálními zaměstnavateli absolventů či novými partnery školy.

KONZULTANT

- Příležitost získat kontakt s inspirativním a kreativním prostředím mladé generace.
- Získat povědomí o smýšlení a chování svých budoucích klientů, zaměstnanců či kolegů.
- Získat možnost podílet se na vzdělávání nastupující generace.
- Příležitost vychovávat a přímo si vybírat budoucí zaměstnance firmy.
- Příležitost šířit povědomí o firmě.

KONTAKT

Martina Švehláková – martina@jaczech.cz - 607 961 882
Simona Sušilová – simona@jaczech.cz - 602 656 120

Junior Achievement, o.p.s. (JA Czech)

nabízí praktické vzdělávací programy na českém trhu od roku 1992.

www.JACZECH.org | www.FACEBOOK.com/CzechJA | www.YOUTUBE.com/CzechJA

Příloha 3: Osvědčení o absolvování vzdělávací akce

Osvědčení číslo: 744/2

OSVĚDČENÍ O ABSOLVOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍ AKCE

Vzdělávací zařízení: **Junior Achievement, o.p.s., Jindřišská 20, 110 00 Praha 1, IČ 27176835**
vydává osvědčení instituce akreditované MŠMT pro oblast DVPP pod č. j.: **MSMT- 7334/2019-1-312**
o absolvování vzdělávací akce účastníkem:

Bc. Lucie Lukšovská, narozena 29. 3. 1975

Název vzdělávací akce:

VÝCHOVA K PODNIKAVOSTI NA SŠ – JA CZECH - WEBINÁŘ

Tato akce byla akreditována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro oblast DVPP
pod č. j.: **MSMT- 7334/2019-1-312**.

Vzdělávací akce se uskutečnila dne 11. 11. 2021, byla zahájena v 8:30 hod a ukončena v 17.30 hod.
Celkový počet vyučovacích hodin byl **10**. Akce se konala on-line.

V Praze, 11. 11. 2021
místo a datum vydání osvědčení

Martin Smrž, ředitel
Junior Achievement, o.p.s.

Příloha 4: ŠVP vzdělávacího programu JA Czech studentská firma

5.6. Modul M6 JA Studentská Firma

Koncepční návrh

A. Junior Achievement, o.p.s.		Identifikace vzdělávacího modulu
A1	Název modulu	JA Studentská firma
A2	Kód modulu	variantně si doplňuje škola dle svého systému číslování
A3	Typ modulu	variantně volí škola jako povinný/nepovinný/doplňkový k jiným předmětům
A4	Délka modulu	66 hodin
A5	Platnost modulu	variantně doplňuje škola
A6	Vstupní předpoklady	variantně: a) zvládnutí modulů: Počítačová simulace JA Titan; JA Poznej svoje peníze, minimálně v rozsahu témat: Bankovní instituce a jejich funkce, Měnová politika a její řízení a Moderní bankovní nástroje. b) Modul lze zařadit i bez předchozího absolvování výše uvedených, pro komplexní pochopení finanční problematiky z pohledu banky a podniku lze doporučit následně zařadit výše uvedené moduly. Tak lze mít jistotu, že jsou naplněny cíle Modulárního systému finančního a ekonomického vzdělávání.
B. Obsahová část modulu		Cíl a podrobný obsah
B1 Charakteristika modulu		
<p>Modul umožňuje žákům i pedagogům dynamickým a netradičním způsobem seznámit se s finančním a ekonomickým řízením firmy. Dále si osobně vyzkoušet v průběhu jednoho školního roku start v podnikání od vlastního založení JA Studentské Firmy, přes její rozjezd, překonání počátečních obtíží v zahájení podnikání, dosažení rozvoje firmy a aktivity spojené s udržení firmy ve formě inovací až po její likvidaci (ukončení činnosti a sestavení výroční zprávy). Žáci zakládají reálnou společnost a prožijí s ní celý její životní cyklus, seznámí se s jejím chodem v různých fázích životního cyklu, s organizací a pravidly řízení.</p> <p>Dává účastníkům jedinečnou možnost pochopit principy podnikání a dopady různé úrovně finančního řízení do existence, rozvoje JA Studentské Firmy případně do jejího zániku.</p> <p>Účastníci mají příležitost prakticky si vyzkoušet různé firemní pozice, naučit se řídit porady, komunikovat na úrovni managementu firmy, ověřit si úskalí v interní komunikaci JA Studentské Firmy, seznámit se se zodpovědností pracovníků v rámci organizační struktury firmy, seznámit se s denním fungováním firmy, důležitostí vývoje nových produktů a služeb, orientace na klienty, řízení marketingové strategie.</p>		

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

Tak jako všechny moduly v systému modulárního ekonomického a finančního vzdělávání cíleně podporuje přístup žáků k podnikavosti.

Hlavní cílem modulu

Stěžejním cílem je pochopit fungování firmy, naučit se prakticky řešit firemní situace a využít těchto poznatků pro svou budoucí kariéru. Modul chce poskytnout praktické znalosti podnikového života v tom smyslu, že je třeba si v denním finančním řízení řešit otázky kolik, kam, kdy a proč investovat. Neméně důležité je umět si správně říci o financování a požádat banku. Umět s ní jednat, dávat jí správné informace, které potřebuje.

Modul chce předat informaci, že svět podnikání a financí má svá pravidla, zákonitosti, které je třeba dodržovat. Je třeba je vnímat v širších vazbách a souvislostech.

Poskytuje základní informace o založení JA Studentské Firmy, zahájení její činnosti, o tom, jak interně řídit procesy ve firmě, řídit výrobu, obchod, finance, investovat, rozvíjet JA Studentskou Firmu, jednat s finančními institucemi.

Modul eticky otevírá dveře do podnikání a předkládá zajímavou formou témata, která je možné dále rozvíjet. Dává možnost výběru, které oblasti podnikání se budou žáci dle typu školy věnovat.

Obecné cíle

- zvýšit finanční gramotnost účastníků
- sjednotit dosud získané různé informace z oblasti ekonomie, podnikání financí a prohlubovat je v oblasti výchovy k podnikavosti
- přispět k rozvoji a evaluaci nástroje pro dobrovolné zavedení základů finanční edukace pedagogy
- realizovat výuku v kombinaci elektronické a prezenční formy

Pojetí výuky

Konstrukce modulu vychází z fungování žáky založené JA Studentské Firmy.

Žáci zakládají a řídí firmu sami, jako poradce jim slouží pedagog a k dispozici je i konzultant z praxe. I zde je docíleno simulace z praktického života, kdy se žáci učí konzultovat svoje kroky s externími poradci.

Management JA Studentské Firmy musí zajistit úspěšnost a finanční stabilitu. Žáci jsou odpovědní za svá rozhodnutí. Svoji úspěšnost si ověřují tím, zda dosáhli finanční výkonnosti a jejich podnikání prosperuje. Žáci rozhodují o zaměření programu své firmy, zda bude výrobní nebo bude poskytovat služby, o zákaznické orientaci, o interním procesním řízení, a to vše propojují na základě kvalitního

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

řízení. Učí se, že bez manažerského řízení, týmové spolupráce a interní komunikace ve firmě úspěchu nedosáhnou.

Tyto svoje zkušenosti mají možnost konzultovat v průběhu studia na workshopech organizovaných JA Czech, kde se setkávají s pracovníky konkrétních firem. Jde o interaktivní setkání, při kterých jsou zapojováni manažery do situací ze života reálné firmy a zkouší i doporučovat svůj pohled na řešení na základě dříve získaných zkušeností. Otevírají si zde i kontakty pro svůj další profesní rozvoj.

B2 Předpokládané výsledky vzdělávání

Vzdělávací modul se soustřeďuje především na rozvoj žáků ve třech základních oblastech:

- v poznávací oblasti – odborné ekonomické a finanční problematice: rozvíjí vědomosti žáků v oblasti komplexního řízení firmy s důrazem na principy podnikání
- v oblasti hodnotově – postoje: rozvíjí zodpovědné chování žáků v roli manažerů firmy aktivní přístup k řešení problémů, orientuje na etické jednání v řízení firmy
- v oblasti rozvoje zručnosti a schopností podporuje efektivní využívání prostředků moderní komunikační a informační technologie

Absolvent bude schopen využít získaných dovedností v odborné praxi, protože celý modul v širších vazbách a souvislostech rozvíjí klíčové kompetence.

Odborné kompetence - finanční a manažerská problematika (podrobně je uvedeno v příloze vč.

časových dotací) – absolvent bude schopen:

- v profesní praxi i běžném denním životě aplikovat informace o organizaci a řízení firmy
- strategicky a analyticky se rozhodovat při práci v týmu
- interpretovat, jak jsou organizovány firmy, jak se vyvíjí nové produkty, služby a jak je řízen jejich prodej
- jak firmy řídí finance
- jakou roli hraje cashflow v životě firmy, vztah mezi účetnictvím a finančním řízením firmy
- jak důležitá je spolupráce firmy a banky
- bude aplikovat moderní technologie při nakládání s firemními financemi

Komunikační kompetence – absolvent bude schopen:

- odborně vyjadřovat k problematice zejména manažerského a finančního řízení firmy
- vhodně umět využít odborných znalostí při jednání s externími subjekty- bankami, poradci, úřady
- formulovat svá přání, požadavky a dotazy vztahující se k fungování firmy z různých úhlů pohledu – obchodu, financí, výroby, marketingu

Personální kompetence – absolvent bude schopen:

- týmově spolupracovat
- činit rozhodnutí a nést za ně zodpovědnost
- obhájit a zdůvodnit svoje rozhodnutí
- přijímat hodnocení svých výsledků a způsobu rozhodování
- adekvátně na ně reagovat, přijímat jiný názor, kritiku i od svých spolužáků
- umět zahájit diskusi a přijmout i jiný názor

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

Sociální kompetence – absolvent bude schopen:

- plnit zadané úkoly, podněcovat diskuzi, zjišťovat názory jiných na finanční problematiku a fungování firmy
- být připraven nést zodpovědnost za svoje rozhodnutí, která se mohou promítat i do způsobu života firmy
- pracovat v týmu, pochopit význam loajality v jeho jednání

Kompetence k pracovnímu uplatnění - absolvent modulu může:

- využít získaných vědomostí a znalostí jako podnět při volbě profesní specializace povolání firemní i bankovní management
- využít praktických dovedností ke komunikaci i v rámci studia, příp. s budoucími zaměstnavateli, využívat základní znalosti financí a získané praktické dovednosti pro jakoukoli profesi včetně vlastního podnikání

Průřezová témata

Hlavním cílem je předat informaci, že svět podnikání a financí má svá pravidla, zákonitosti, které je třeba dodržovat. Tento modul poskytuje nadstandardní informace z pohledu řízení firmy, dává možnost pochopit specifika chodu a fungování firmy. Je třeba je vnímat v širších vazbách a souvislostech. Blíže je popisováno v informačních podkladech pro učitele i žáky.

Z tohoto pohledu je vhodné uplatnit mezipředmětové vazby:

- Finance, bankovníctví
- Ekonomika, řízení podniku
- Právo
- Matematika
- Účetnictví
- Statistika
- Informační technologie
- Občanská nauka
- Psychologie

B3 Obsah vzdělávání

Charakteristika učiva, obsah

Celý modul je pracovníčně možné rozdělit do 4 oblastí, které odpovídají cyklu života firmy. Jde o organizaci založení firmy z právního i z organizačního hlediska, přes sestavení základního podnikatelského plánu, rozpočtu, cashflow, dále fungování a řízení chodu firmy, vedení účetnictví až po ukončení činnosti, a to včetně právní stránky této záležitosti. Aktivita jsou zakončeny sepsáním výroční zprávy společnosti.

Přínosem speciálně tohoto modulu je praktický přístup k tématu, samostatnost pro žáky, umožnění kontaktu s obchodními, finančními, právními odborníky, specialisty. Při postupném seznamování se s tématy v rámci systému modulárního ekonomického a finančního vzdělávání se žákům vytváří komplexní obraz o finanční problematice zejména z pohledu fungování firmy a banky.

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

B4 Doporučené postupy výuky

Výuka je v tomto modulu založena na využití dvou rolí žáků a pedagogů. Žáci samostatně zakládají a řídí vlastní firmu, pedagog je v tomto modulu v roli externího poradce, konzultanta, tak jak je tomu v praktickém životě. Ve všech předchozích modulech systému modulárního vzdělávání plní pedagog roli skutečného pedagoga. Tento modul mění jeho roli, aby co nejvíce přiblížil situaci reálnému životu.

Žáci využívají informaci v příručce, nebo jak bylo uvedeno, služeb externího poradce. V praxi se setkávají s rolí vrcholného a středního managementu a jejich pracovními zodpovědnostmi. Vhodným rozšířením a prohloubením je účast na akcích JA Czech.

C. Výstupy modulárního vzdělávání

Jak hodnotit a ověřovat výkon žáka

C1 Kritéria hodnocení

Hodnocení výsledků žáků:

Pedagog hodnotí především aktivity při fungování JA Firmy:

- schopnost žáků pracovat v týmu, prosadit se v týmu z hlediska své zodpovědnosti za určitý firemní úsek
- schopnost činit rozhodnutí, přijímat za ně odpovědnost
- schopnost profesionální komunikace
- schopnost vidět a chápat informace v širších souvislostech
- ochotu zapojovat se do diskuzí
- schopnost formulovat svoje myšlenky, vyjadřovat se srozumitelně a souvisle a jednat s externími subjekty v zájmu fungování JA Firmy

C2 Doporučené nebo plánované postupy hodnocení

V rámci tohoto modulu je doporučeno uplatnění správných strategií a vyhodnocení podle úspěšnosti JA Studentské Firmy. Vyhodnocování dílčích rozhodnutí, týmová spolupráce a role jednotlivých účastníků týmu při prezentaci výsledků na firemních radách. Variantně lze využít zpracování podnikatelského záměru pro rozvoj JA Studentské Firmy. Návrh na ozdravné opatření firmy. Návrh na manažerský firemní reporting pro operativní finanční řízení firmy. Sestavení organizační struktury firmy, v procesní struktuře.

C3 Dostupnost modulu, podkladové materiály a literatura

Příručka pro učitele s popisem založení, vedení a likvidace JA Studentské Firmy. Dostupnost od své programové manažerky.

C4 Poznámky vyučujících k realizaci ve výuce a inovaci

Realizace odborných kompetencí

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

Tematické celky	Výsledky a kompetence	Hodinová dotace
1. Organizace		4
<ul style="list-style-type: none"> • Založení společnosti, výběr právní formy, obchodního názvu • Zavedení účetnictví • Základní podnikatelský záměr firmy • Průzkum trhu 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže založit společnost podle právních náležitostí - dokáže pracovat se základními právními normami, jako je obchodní zákoník, finančním zákony, živnostenský zákon - dokáže sepsat základní podnikatelský záměr a prezentovat ho - dokáže připravit a provést průzkum trhu a vyvodit závěry vč. interpretace prezentace výsledků 	
2. Sestavení podnikatelského plánu		6
<ul style="list-style-type: none"> • Sestavení struktury v kontextu podnikatelského záměru • Plán příjmů • Plán výdajů • Rozpočet cashflow 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže sestavit plán příjmů plán výdajů - dokáže volit různou míru detailu - demonstruje sestavení rozpočtu cashflow 	
3. Činnost a řízení firmy		34
<ul style="list-style-type: none"> • Zahájení výroby/služeb • Zahájení a organizace prodeje • Organizace výroby, prodeje, finanční řízení • Organizace komunikace mezi výrobou obchodem a financemi • Cesta k finanční prosperitě firmy • Obchodní strategie, externí komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - interpretuje organizaci výroby, prodeje a služby - dokáže řídit interní procesy ve firmě - dokáže pracovat s interním manažerským systémem - aplikuje řízení cashflow - formuluje klientskou strategii firmy - interpretuje vztah manažerského a finančního účetnictví 	
4. Ukončení činnosti firmy		6
<ul style="list-style-type: none"> • Dokončení výroby • Dokončení prodeje • Uzavření firemní dokumentace a provedení likvidace JA Firmy • Sepsání závěreční zprávy 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže uzavřít společnosti z pohledu právního a organizačního, finančního, účetního - dokáže spolupracovat s externími subjekty 	

www.jaczech.org

www.facebook.com/CzechJA | www.youtube.com/CzechJA

Příloha 5: Způsoby financování středních škol a konkrétní finanční situace vybrané školy

Školství v České republice je financováno ze státního rozpočtu bez ohledu na to, jaký je konkrétní zřizovatel dané školy. Samozřejmě typ zřizovatele je určující pro způsob financování:

- Školy zřizované státem a územně správními celky, případně obcemi, jsou v současné době financovány podle modelu, který nastavila reforma financování z roku 2018. Podle modelu potřebné pedagogické práce v jednotlivých oborech vzdělání dostávají školy finanční prostředky na platy pedagogů a související odvody. Podle velikosti školy, s ohledem na počet pracovišť, počet tříd a jejich velikost, je ze státního rozpočtu financována i nepedagogická práce, tedy platy provozních pracovníků a související odvody. Dále je ze státního rozpočtu také financována část provozních výdajů.
- Soukromé školy a církevní školy jsou nadále financovány paušálem na žáka.

Do financování škol jsou samozřejmě zapojeni i jednotliví zřizovatelé. V případě soukromých a církevních škol je možné využít školné, které hradí rodiče žáků a které je mnohdy významným příjmem do rozpočtu školy (obzvláště u škol, které se pokládají za elitní a kde školné dosahuje měsíčních plateb v řádů tisíců korun).

Střední školy zřizované státem, územně správními celky a obcemi doplňují svůj rozpočet přidělenými financemi od těchto zřizovatelů. Z dotací od zřizovatele se obvykle hradí platy nepedagogických pracovníků, je-li ve škole objektivně vyšší potřeba nepedagogické práce, než kterou může zaplatit částka dotace ze státního rozpočtu. Dále se z dotace zřizovatele hradí většina provozních a režijních výdajů a ostatní osobní náklady (práce pro školu na základě dohod konaných mimo pracovní poměr, tj. dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti – např. vedení zájmových kroužků, drobné pomocné práce aj.).

Střední odborné školy mohou mít ve svém rozpočtu i příjmy z tzv. vlastních zdrojů. Jedná se především o příjmy z činností, které škola vykonává v rámci své výchovně vzdělávací činnosti, pokud její výsledky může uplatnit na trhu nebo jinak zpeněžit. Např. žáci oboru vzdělání s výučním listem Truhlář mohou v rámci své výuky vyrobit nábytek podle zakázky zvenčí, za tuto práci dostává škola samozřejmě zapláceno. Z těchto příjmů

škola vyplatí žákům odměnu za produktivní činnost, samozřejmě kalkuluje cenu svých služeb tak, aby další finanční prostředky mohla použít pro své výdaje.

Příjmy z vlastních zdrojů lze použít k doplnění rozpočtu, tedy uhradit z nich jakékoliv výdaje. Některé výdaje školy však lze uhradit pouze z těchto vlastních příjmů, je to reprefond ředitele školy (např. výdaje na občerstvení při setkání s partnery školy apod.) a prospěchová stipendia žáků má-li škola vlastní stipendijní řád.

Více či méně významným zdrojem příjmů v rozpočtech škol mohou být příjmy z vedlejší hospodářské činnosti tzv. doplňkové činnosti. Jedná se o příjmy z činností či služeb, které přímo nesouvisí s výchovně vzdělávací činností školy. Např. organizace kurzů celoživotního vzdělávání, pronájmy tříd a jiných prostor (tělocvičny) jiným subjektům, pronájmy pozemků (parkování).

Ve školách zřizovaných státem, územně správními celky a obcemi, každoročně na začátku kalendářního roku, obvykle v únoru (záleží na tom, zda je nebo není schválen státní rozpočet), probíhá takzvané rozpočtové či dohodovací řízení. Školy obdrží před tímto řízením závazné ukazatele rozpočtu na celý kalendářní rok. Při dohodovacím řízení je možné s pracovníky finančních útvarů zřizovatelů dohodnout úpravy těchto ukazatelů, samozřejmě dle finančních možností zřizovatele.

K dalšímu dohodovacímu řízení pak dochází obvykle na přelomu září a října téhož kalendářního roku, kdy škola může vznést požadavky na dofinancování jak pedagogické práce a nepedagogické práce, tak i provozních výdajů v souvislosti se změnami rozsahu činnosti od prvního září (např. nárůst počtu žáků).

Roční finanční rozpočet školy musí být vyrovnaný, to znamená, že příjmy z různých zdrojů v hlavní činnosti školy musí přesně pokrývat výdaje. Pokud jsou příjmy vyšší než výdaje, při ročním zúčtování škola odvede rozdíl zpět svému zřizovateli, pokud jsou výdaje vyšší než příjmy, škola musí najít zdroje, kterými zvýšené výdaje pokryje (např. čerpáním svých fondů, nebo z vedlejší hospodářské činnosti).

Schodek rozpočtu v několika letech po sobě může být důvodem ke změně statutárního zástupce. Finanční výsledek vedlejší hospodářské činnosti se vždy předpokládá kladný, zisk z této činnosti se podle platné legislativy rozděluje do fondu odměn a rezervního fondu školy.

Finanční situace na zkoumané střední odborné škole je ovlivňována mnoha faktory:

- Škola je zřizována hl. městem Prahou, je tedy příspěvkovou organizací zřizovanou územně správním celkem.
- Škola má široké spektrum oborů (viz kapitola 2.6), v těchto oborech škola zajišťuje jak teoretickou, tak praktickou výuku.
- Škola vykonává svoji výukovou činnost ve čtyřech budovách, které jsou situovány v různých částech Prahy (tato situace ovlivňuje především logistiku a provozní výdaje). Ve dvou budovách probíhá teoretické vyučování (Praha 9, Praha 10), dvě budovy slouží k praktické výuce žáků v řemeslných oborech vzdělání, jsou zde dílny a odborná pracoviště (Praha 5, Praha 9).
- Škola se snaží modernizovat vzdělávání a držet krok se současným trendem digitalizace, pořizuje nové vybavení učeben teoretické výuky (interaktivní tabule, interaktivní displeje...).
- V praktické výuce škola musí zajistit výuku žáků podle nejmodernějších technologií, obnovuje proto vybavení na nejvyšší možné technické úrovni (CNC stroje, robotika).
- V posledních letech rostou výdaje na zajištění žáků i zaměstnanců školy, a to jak výdaje spojené s prevencí úrazovosti (ochranné pracovní pomůcky), tak i výdaje spojené s bezpečností budov (zabezpečovací systémy).

Při rozboru financování školy byly zohledněny poslední dvě výroční zprávy, které uvádí poměrně podrobné údaje o každoročním rozpočtu příjmů a výdajů školy.

Roční příjmy školy tvoří částku celkem 77,8 milionu korun, z toho příspěvek ze státního rozpočtu 76,7 milionu korun a ostatní příjmy 1,1 milionu korun.

Roční náklady školy tvoří samozřejmě částku 77,8 milionu korun. Nejvyšší podíl nákladů tvoří platové náklady (platy + povinné odvody), cca 62,5 milionu korun, ostatní jsou náklady na provoz:

- Poměrně vysoká je spotřeba materiálu, činní 2,3 milionu korun, což je pochopitelné vzhledem k tomu, že škola vzdělává žáky v řemeslných oborech a vyučuje je ve vlastních dílnách.
- Vysoká je částka nákladů za energie 2,1 mil. Kč, protože spotřeba energie se týká nejen provozu budov, ale především práce dřevoobráběcích strojů.
- Vysoké náklady na opravy a údržbu, cca 1,9 mil. Kč jsou dány nejen tím, že škola má čtyři areály, ale také tím, že všechny budovy školy jsou starší, téměř historické a je třeba je neustále modernizovat.

- V částce 2,7 mil. Kč za služby je třeba vidět především snahu školy zajistit konektivitu všech jejích pracovišť, bezproblémové používání moderních prostředků informačních a komunikačních technologií pro zaměstnance i pro žáky školy v běžné výuce (dostatečnou rychlost a kapacitu internetu). V této položce jsou samozřejmě obsaženy i další služby, např. poštovné v posledních letech enormně narůstající kvůli požadavkům na doručování ve správním řízení, úklidy, a jiné.
- Částka téměř 3,5 mil. Kč odpovídá nákupům drobného vybavení, didaktické techniky, náradí a nástrojů, počítačové techniky pro výuku.
- Zbylé náklady jsou tvořeny převážně odpisy budov, strojního zařízení a dražšího vybavení.

Hospodářský výsledek z vedlejší hospodářské činnosti činí každoročně cca 0,75 mil. Kč, je rozdělován do rezervního fondu a fondu odměn dle platné legislativy. Každoroční odpisy dlouhodobého majetku vytváří částku více než 2,5 mil. Kč, tyto prostředky jsou převáděny do fondu investic a obvykle v následujících letech vyčerpány pro nákup nových strojů a zařízení a modernizaci budov (SVŠUAŘ, 2022).

Příloha 6: Tematické plány pro II. ročník

 Tematický plán předmětu:		EKONOMIKA	II. ročník
<i>čtyřleté obory vzdělání s maturitní zkouškou</i>			školní rok: 2020/2021
vyučující: Bc. Lucie Lukšová			třída: 2UZK počet hodin: 33
Tematický plán byl zpracován podle osnov školního vzdělávacího programu pro výše uvedený předmět. Při výuce jsou respektovány potřeby žáků se specifickými poruchami učení.			
Tematický plán byl projednán v předmětové komisi dne 23. 8. 2020			
MĚSÍC	TÉMA	POZNÁMKA	
září - říjen	ekonomie, ekonomika, makroekonomie, mikroekonomie	<i>základní ekonomické pojmy:</i> 1. test 1. ústní zkoušení	
	potřeby, statky, služby, výrobní faktory důchod, bohatství, životní úroveň		
	ekonomické subjekty	<i>hospodářský proces:</i> 2. test 2. ústní zkoušení	
	výroba, rozdělování, dělba práce směna, spotřeba		
listopad - prosinec	nabídka	<i>tržní mechanismus:</i> 3. test 3. ústní zkoušení	
	poptávka		
	tržní rovnováha tržní koloběh	1. referát	
leden - únor	Podnikání	<i>Podnikání a majetek podniku:</i> 1. souhrnné opakování 4. test 4. ústní zkoušení	
	koloběh oběžného majetku		
	dlouhodobý majetek		
	cizí zdroje vlastní zdroje		
	hospodářský výsledek - náklady a výnosy		
březen - duben	finanční trh	<i>finanční gramotnost:</i> 2. referát	
	ČNB		
	banky a jejich produkty, elektronické bankovníctví	5. test 5. ústní zkoušení	
	pojišťovny		
	penzijní fondy		
	leasingové společnosti		
	investiční společnosti		
	burza CP		
	stavební spořitelny		
bankovní a investiční produkty			
	osobní bankrot		
květen - červen	druhy mezd	<i>mzdy:</i> 6. test 6. ústní zkoušení	
	algoritmus výpočtu mzdy		
	zdravotní pojištění	2. souhrnné opakování	
	sociální pojištění		
Vypracoval: Bc. Lucie Lukšová		Schválil: Mgr. Lenka Barbořová	

Zdroj: SVŠUAŘ, 2022

Příloha 7: Tematické plány pro III. ročník

 tický plán předmětu:		EKONOMIKA	III. ročník
<i>čtyřleté obory vzdělání s maturitní zkouškou</i>		školní rok: 2020/2021	
vyučující: Bc. Lucie Lukšovská		třída: 3UZK počet hodin: 66	
Tematický plán byl zpracován s přihlédnutím k programu Junior Achievement - Studentská firma a ŠVP pro uvedený předmět. Při výuce jsou respektovány potřeby žáků se specifickými poruchami učení.			
Tematický plán byl projednán v předmětové komisi dne 24. 8. 2020			
MĚSÍC	TÉMA	POZNÁMKA <i>praktická výuka</i>	
září - říjen	PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ	<i>založení studentské společnosti</i>	
	<i>definice podnikání</i>	<i>životopis</i>	
	<i>základní povinnosti podnikatele vůči státu</i>	<i>motivační dopis, videovizitka</i>	
	<i>OSVČ, živnosti</i>	<i>sestavení organizační struktury</i>	
	<i>v.o.s., k.s., s.r.o., a.s.</i>	<i>společenská smlouva</i>	
	<i>družstva, neziskové organizace</i>	<i>výběr právní formy</i>	
	<i>vhodné formy podnikání pro obor</i>	<i>výběr obchodního názvu</i>	
listopad - prosinec	MAJETEK PODNIKU A JEHO STRUKTURA	<i>základní podnikatelský záměr</i>	
	<i>oběžný majetek</i>	<i>průzkum trhu</i>	
	<i>dlouhodobý majetek</i>	<i>zavedení účetnictví, daňová evidence</i>	
	<i>odpisy</i>	<i>plán příjmů a výdajů</i>	
	<i>náklady a výnosy</i>	<i>rozpočet cashflow</i>	
	<i>hospodářský výsledek</i>	<i>hodnotový řád firmy</i>	
	<i>cena jako součet nákladů, zisku a DPH</i>	<i>firemní kultura</i>	
<i>zásady daňové evidence, čistá mzda</i>	<i>zahájení výroby/služeb</i>		
leden - únor	PODNIKOVÉ ČINNOSTI	<i>zahájení organizace prodeje</i>	
	<i>zásobování a logistika</i>	<i>organizace prodeje</i>	
	<i>výroba a odbyt</i>	<i>organizace výroby</i>	
	<i>management- 3 úrovně managementu, funkce managementu</i>	<i>finanční řízení</i>	
	<i>marketing - marketingový mix</i>	<i>Komunikace výroba x obchod</i>	
	<i>zdroje financování</i>	<i>zásady řízení a motivace zaměstn.</i>	
březen - duben	PRACOVNĚ PRÁVNÍ VZTAHY	<i>obchodní strategie</i>	
	<i>funkce personálního oddělení</i>	<i>externí komunikace</i>	
	<i>pracovní smlouva a dohody</i>	<i>dokončení výroby</i>	
	<i>pracovní poměr - vznik a zánik prac. vztahu</i>	<i>dokončení prodejů</i>	
	<i>nezaměstnanost a služby úřadu práce</i>		
květen - červen	MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	<i>uzavření firemní dokumentace</i>	
	<i>nezaměstnanost</i>	<i>provedení likvidace JA firmy</i>	
	<i>inflace</i>	<i>sepsání závěrečné zprávy</i>	
	<i>HDP, platební bilance</i>		
Vypracoval: Bc. Lucie Lukšovská		Schválil: Mgr. Lenka Barborová	

Příloha 8: Tabulka Lean Canvas

JA Praktické Finance: Lean Canvas

Vytvořte Lean Canvas své #JAFirmy a zjistěte, který z produktů, které jste navrhovali, bude pro vaši #JAFirmu ten nejhodnější.
Alternativně si zkuste sami tuto tabulku vytvořit.

Lean Canvas <small>LEAN CANVAS: THE ONE PAGE BUSINESS MODEL</small>		FERRUM FASHION <small>LEAN CANVAS: THE ONE PAGE BUSINESS MODEL</small>		Datum: 24.10.2024 Strana: 1
Problém <small>PROBLEM STATEMENT</small> Abonenci kovových pánských modýlek	Řešení <small>SOLUTION STATEMENT</small> Rozšířit nabídku pánských modýlek o další druhy.	Unikátní nabídka hodnoty <small>UNIQUE VALUE PROPOSITION</small> Pme jasně a mála, klou se nenýví vyrobě kovových modýlek.	Neferová výhoda <small>CHANNELS</small> Máme k dispozici skvělého mistra se kterým se konzultujeme technologicky, přístup k výrobnímu výrobnímu, skvělé ceny, vzhledu, cesty k zákazníkům	Zakazníci <small>CUSTOMERS</small> Mladí lidé pohybující se ve společnosti se zájmem o módu, módní doplňky, výkony, společenské aktivity, salony, obchody, první vlny, kulturní společnosti ze čtrnácti ročníků a učili, školy, se objevují na školních ples.
Existující alternativy <small>EXISTING ALTERNATIVES</small> Látkové, kožené, dřevěné, pánské modýlky	Indikátory <small>KEY INDICATORS</small> Návštěvnost, sociální sítě, sly, počty, kárák	Srozumitelný opis <small>PROFITABLE CHANNELS</small> Slovní modýle, rychlý, klavický, pánský, kulturní modýlky.	komunikace: Encenze, e-mail, telefon, osobní distribuce: různé doprovodní společnosti: např. Látková, P, osobní předání	
Struktura nákladů <small>COST STRUCTURE</small> lábní 10,- až 25,-, pánské 69,- až 109,- při osobním předání 0,- (Po Praze)		Cenový model <small>CHANNELS</small> Cena záložního modelu 350,-, Cena se míře individuální sítě v poměru na podobném materiálu a zpracování. (7 postroje a lábní)		

Příloha 9: Výroční zpráva studentské firmy Ferrum Fashion

Výroční zpráva Ferrum Fashion 2021/2022

Obsah

<i>Úvodní slovo</i>	2
<i>O společnosti</i>	2
<i>Vývoj společnosti</i>	3
<i>Členové firmy</i>	4
<i>Podnikatelský záměr</i>	6
<i>Marketingové oddělení</i>	6
<i>Hlavní podnikatelský záměr</i>	6
<i>Výrobní oddělení</i>	7
<i>Budoucnost výroby</i>	8
<i>Dodavatelé</i>	8
<i>Finanční plán</i>	8
<i>Hospodářství</i>	10
<i>CSR aktivity</i>	10
<i>Business plán</i>	10
<i>Personálně-právní oddělení</i>	10
<i>PR oddělení</i>	11

Úvodní slovo

Když jsme na začátku školního roku dostali možnost k založení firmy pod záštitou školy, tak jsme byli nadšení. Chtěli jsme si vyzkoušet jaké to je být ve firmě nebo jí řídit. Všichni jsme dostali možnost vymýšlet oblast výroby (případně už konkrétní výrobky) ve které bychom rádi začali podnikat. Třída se rozdělila na dvě menší skupiny, jedna chtěla tvořit kované doplňky do bytu a druhá (ta naše) se chtěla věnovat kovaným módním doplňkům. Ve výběru názvu jsme se rychle shodli a tak vznikl název Ferrum Fashion, který dokonale vystihuje naše výrobky stejně jako logo firmy. Hned po názvu jsme začali psát všechny nápady na výrobky. Nade všemi nápady byl jen jediný a to byla výroba kovových motýlků. Tento nápad, ale bohužel upadl po odchodu ředitele, který se bez ohlášení rozhodl přejít na tříletý obor z psychických důvodů. V té době jsme chtěli svojí činnost ukončit, ale paní učitelka nás velmi podpořila a pomohla nám vytvořit novou firmu, začali jsme znovu psát nápady, které měly nahradit kovové motýlky. Nakonec jsme se rozhodli zůstat u módních doplňků. Myslíme si, že se v moderním světě změnil standard módy. Našimi výrobky chceme vybočovat z řady jejich nápadností, která však zapadne i do moderní módy. Hlavním výrobkem se stala spona do vlasů, kterou nemusí nosit jen ženy, naopak první objednávky jsme dostali od mužů s dlouhými vlasy. To nám potvrdilo, že naše výrobky mohou vyhovovat více lidem.

Naše výrobky kováme ve školní kovárně. Snažíme se vyrábět co nejefektivněji, abychom spotřebovali co nejméně uhlí a energie. Každý z nás se podílí na výrobě, ať už jde o tepání, vyrábění krabiček, nebo samotné kování.

S pozdravem ředitel Ondřej Mladý

O společnosti

Jsme studentská firma, založená v roce 2021 pod záštitou firmy JA CZECH. Viděli jsme v založení firmy skvělou příležitost praxe v podnikání a vedení vlastní firmy. V říjnu 2021 jsme založili firmu s názvem FerrumFashion s hlavním výrobkem stylových kovových motýlků, bohužel tehdejší ředitel, který zároveň byl nositelem nápadu, nás opustil a firma se musela přeorientovat na nové výrobky a změnila ředitele. V lednu 2022 jsme firmě ponechali název a logo, ale změnili jsme hlavní výrobek na kované módní doplňky, ozdobné jehly do vlasů, náramky, přívěsky, klíčenky.

Jsme studenti třetího ročníku, oboru uměleckořemeslného zpracování kovů zakončené maturitní zkouškou Střední školy a vyšší odborné školy umělecké a řemeslné v Praze.

Vývoj společnosti

Září 2021

- Návrh k založení firmy
- Brainstorming návrhy celé třídy na podnikání

Říjen 2021

- Založení firmy FerrumFashion
- Rozdělení funkcí ve firmě
- Název firmy a tvorba loga
- Marketingový průzkum

Listopad 2021

- Založení facebook stránky
- Výroba prototypu

Prosinec 2021

- Nefunkčnost vedení
- Ředitel opustil firmu

Leden 2022

- Restart firmy
- Změna pozic ve firmě
- Nový hlavní produkt
- První výrobky

Únor 2022

- První prodaný výrobek
- První zakázky

Březen 2022

- Výroba
- Příprava propagačních materiálů
- Příprava na veletrh
- Veletrh

Podnikatelský záměr

I v této uspěchané době, se lidé zajímají o svůj zevnějšek. Od kosmetických přípravků, oblečení až po bižuterii. Na poslední zmíněný bod jsme se rozhodli zaměřit z několika důvodů.

Kovářské umění je zde od nepaměti. Metalurgie se skrz věky vyvíjela téměř k dokonalosti, a přesto zůstává v jádru stejná. Kovářské řemeslo z pohledu umění dostává novou šanci v 21. století s příchodem nových pohledu na umění a oblibou starých řemesel. Toho v naší firmě chceme využít. Chceme ukázat módu z jiného pohledu, a proto jsme vytvořili několik návrhů spon do vlasů. Náš ředitel sám jednu nosí a několikrát přitáhl pozornost sponou ve vlasech. Naše výrobky se snaží být originální a extravagantní.

Chceme se zaměřit jak na pánskou, tak na dámskou módu. Jak na společenskou módu, tak na každodenní používání.

Protože kovářské umění není ekonomické řemeslo, snažili jsme se naše náklady co nejvíce snížit, a proto jsme začali vyrábět naše výrobky vlastní recyklovatelné krabičky.

Marketingové oddělení

Naše marketingové oddělení se hlavně zaměřilo na veřejný průzkum pomocí internetové stránky Survio.com a propagaci našeho produktu přes sociální sítě pomocí fotek. Díky této stránce jsme udělali anonymní dotazník ohledně našeho produktu a o lidech, kteří vyplňovali tento dotazník. Dalšími různými sociálními sítěmi jsme tento dotazník veřejně sdíleli. Poté jsme došli k závěru, že náš produkt (kovový motýlek) je originální nápad, který by se mohl prodávat. Bohužel jsme nestihli vytvořit ani první vzorový kus kvůli odchodu našeho ředitele. Poté jsme s pomocí paní učitelky přebudovali firmu a zaměřili se na módní doplňky. Nejdříve jsme udělali pár vzorových kusů a sdíleli jsme fotky na naše Facebook stránky. Dostali jsme pozitivní hodnocení od známých i cizích lidí.

Hlavní podnikatelský záměr

Náš hlavní podnikatelský záměr bylo přinést originální módní doplněk (Kovový motýlek). Bohužel tato idea odešla s naším bývalým ředitelem firmy. Náš nový podnikatelský záměr je výroba různých druhů módních kovaných doplňků, jako jsou náhrdelníky, spony do vlasů a náramky. Jsme flexibilní a jsme schopni vytvořit i jiné módní doplňky, o které by projevil zákazník svůj zájem.

Výrobní oddělení

Naše hlavní myšlenka a mise je nabourávat stereotypy společenské módy, ale ne ve smyslu bořit a ničit, nýbrž ve smyslu vylepšit a inovovat. (Teenageři by řekli “vytunit”.) A i přestože náš původní plán napojit se přímo na společenskou módu pomocí kovaných pánských motýlků nevyšel, rozhodli jsme se ovlivňovat módu alespoň nepřímo, tedy různými doplňky. Nutno poznamenat, že tyto změny v začínající firmě spolu s epidemiologickou situací, zapříčinily značnou stagnaci ve výrobním oddělení, tudíž jsme v prvním pololetí školního roku téměř nic nevyrobili. Ale návrhů a vskutku skvělých nápadů máme dost a prostor k tvorbě našich produktů nám poskytla naše škola v dílnách odborného výcviku v rámci výuky, za což jsme velice vděční, neboť vlastní dílnu nemáme. Takže teď už jen “hurá” do práce.

Postup výroby

Spona do vlasů:

Jakožto kováři pracujeme s výhní, tudíž nejdříve roztopíme výheň. Mezitím, než se výheň dostatečně rozhoří, si připravíme materiál, na sponu je potřeba 15 cm kulatiny o průměru 6mm a na samotnou jehlu 12cm kulatiny o průměru 8mm.

Začneme s jehlou. Vložíme materiál do výhně a vyčkáme, dokud není nahřátý na správnou teplotu. (*Správnou teplotu poznáme podle barvy rozžhaveného železa, ta musí být zářivě žlutá, protože zářivě bílá je příliš vysoká teplota a žhnoucí oranžová je nedostačující, neboť materiál rychle chladne a ztrácí plasticitu.*) Vyjmeme rozžhavané železo z výhně, samozřejmě uchopujeme pouze kleštěmi, a přesuneme se ke kovářině. Odhadneme přibližnou polovinu délky materiálu a z této poloviny vykováme, postupem zvaným vytažování (*Postup, jenž spočívá v tom, že materiál po každém úderu pootočíme o 90°, což má za následek zužování materiálu a jeho prodlužování.*), špici ve tvaru pravidelného jehlanu. (*S tupou špičkou, aby nemohlo dojít ke zranění.*) Poté dáme materiál znovu nahřát. Uprostřed druhé poloviny materiál rozšíříme pomocí dvou vypouklých nástrojů, které jdou proti sobě, přičemž materiál je mezi nimi. Výsledný prvek má tedy tvar konklávní čočky. A opět dáme materiál zpět do výhně. Nahříváme pouze doposud nedotčený konec jehlice, z něhož následně vykováme vybraný ozdobný prvek.

Následuje spona. Nažhavíme jeden konec materiálu a vykoveme špici ve tvaru kuželu, přibližně 3-4 cm od konce. Postup opakujeme na druhém konci. Obě tyto špice stočíme do tzv. Volut. (Materiál stočený do spirály.) Jednu v opačném směru než druhou. Poté materiál vytvarujeme do tvaru číslice 8, přičemž voluty budou po stranách. Takto -8-. Sponu poté již jen prohne, aby bylo možno jejími oky prostrčit jehlu.

Nakonec se provádí povrchová úprava. Výrobky je nejprve třeba očistit od okují a jiných nečistot, způsobených spalováním uhlí ve výhni. To jde nejlépe drátěným kartáčem. Po zbavení všech nečistot, můžeme nanášet barvu či bezbarvý lak.

Po celou dobu práce v dílně dodržujeme přísné BOZP a pořádek na pracovišti.

Budoucnost výroby

Do budoucna plánujeme rozšířit náš sortiment módních doplňků hned o několik produktů. A sice náramků, náhrdelníků, náušnic, přívěsků a dalších ozdob. Nápadů máme vskutku nepřeberné množství, avšak na světlo světa vypustíme samozřejmě jen a pouze ty nejlepší.

Dodavatelé

Finanční plán

Naše společnost funguje na základě Smlouvy o společnosti jako sdružení společníků, jenž se sdružili za účelem provozování činnosti vycházející z osnov studijního programu JA Czech – JA Studentská Firma. Svoji podnikatelskou činnost tudíž nemusíme zaznamenávat do daňové evidence.

Rozhodli jsme se, že každý z nás přidá jednorázový základní příspěvek pro začátek, ve výši 300 Kč na osobu. Každý výtěžek jde do firemní kasy, kde zůstane až do konce projektu. Ředitel spolu s výrobním ředitelem vymysleli bodovací systém, který určí kolik, kdo dostane peněz po ukončení projektu podle počtu nabytých bodů.

Poté, co jsme si ověřili, že o naše výrobky bude na trhu zájem prostřednictvím marketingového průzkumu, hledali jsme vhodné technologické postupy a dodavatele materiálu. Na základě průzkumu trhu a zkoumáním potencionálních dodavatelů přes internet jsme stanovili předběžnou kalkulaci našeho výrobku – viz tabulka a graf kalkulace jehly do vlasů.

Nejvyšší položkou v naší kalkulaci je hodinová mzda, ale snažíme se hledat alternativy, aby se tato hodnota výhledově snížila. Mzdy jsme se rozhodli prozatím

Jehla se sponou do vlasů	
Železo	30Kč
Práce	150Kč
Lak/barva	20Kč
krabička	50Kč
Celkem	250Kč
Režie firmy	X1,4
Cena	350Kč

nevyplácet, částka za mzdy v kalkulaci je stanovena na základě odhadu, kolik času trvá zhotovit jeden výrobek.

Na začátku podnikání jsme si odhlasovali základní kapitál ve výši 300 Kč na osobu. Tento vklad byl využit především na počáteční nákup materiálu. Při finančním plánování jsme vycházeli z analýzy bodu zvratu.

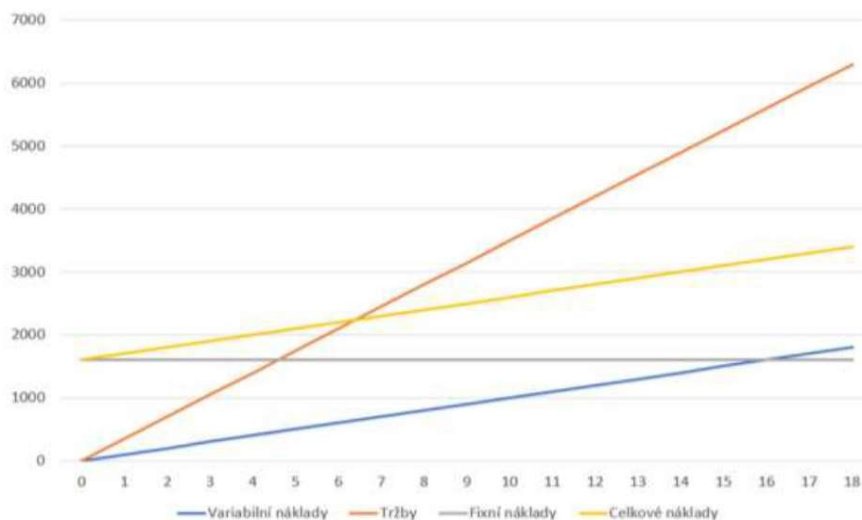
Bod zvratu

Při zahájení podnikání je pro firmy analýza bodu zvratu dosti důležitá, aby majitelé věděli, při kolika prodaných kusech výrobků dojde k pokrytí fixních nákladů a firma začne realizovat zisk.

Vzhledem k tomu, že veškerou výrobu máme možnost realizovat v prostorách, kde nemusíme platit nájemné, fixní náklady máme tudíž nulové. Analýza bodu zvratu by tedy postrádala smyslu, neboť bychom jej dosáhli okamžitě.

Avšak samozřejmě nás zajímalo, při kolika prodaných kusech se nám vrátí náš počáteční vložený kapitál (tj.: $300 \text{ Kč} * 4 \text{ členové společnosti}$). Tudíž jsme do fixních nákladů započítali to. Do nákladů variabilních jsme započítali spotřebu materiálu 30 Kč/ks, přímé mzdy 150 Kč/ks, povrchové úpravy 20 Kč/ks a krabička 50 Kč/ks. (Jelikož je firma provozována v rámci výuky, tak uhlí a energie jsou nám též poskytovány školou.)

Bodu zvratu naše společnost dosáhla při prodeji 16 kusů výrobků. Avšak rozhodli jsme se zatím nevyplácet žádné mzdy, tudíž se nám vkladní částka vrátí již při prodeji 7 kusů.

Hospodářství

Naše hospodářství bylo ztíženo mnoha faktory jako např. epidemiologickou situací, odchodem vedení, neúčast na vánočním veletrhu. Avšak objednávky jsme pořád měli od svých kamarádů a rodin a tak jsme se hned pustili do díla.

	Listopad	Prosinec	Leden	Únor
Příjmy	2000	100	50	0
Výdaje	0	0	0	300
Výdělek	0	100	50	0
Zůstatek	2000	2100	2150	1850

Plán prodeje do konce školního roku

Rádi bychom využili šance na účasti veletrhu v Obchodním domě Harfa a prodali jsme zde co nejvíce vyrobeného zboží a nabrali zde co nejvíce objednávek na zakázky. Očekáváme prodej min 10 ks vyrobeného zboží a 10 ks objednávek.

CSR aktivity

Rozhodli jsme se, že část výtěžku pošleme válkou zasažené Ukrajině na pomoc nevinným civilistům a jejich rodinám.

Business plán

Cílovou skupinou zákazníků jsou lidé navštěvující společenské akce jako plesy a divadla, ale ty se kvůli současné situaci často ruší. Další skupinou zákazníků jsou nadšenci do historie a fantasy, tudíž se chceme účastnit některého z historických trhů během příštího roku. Rádi bychom se v budoucnu vrátili k výrobě ručně kovaných motýlků, protože o jejich výrobu byl velký zájem.

Personálně-právní oddělení

Personální oddělení se zajímá především o popisy pracovních pozic, zpracovávání smluv jednotlivých zaměstnanců a také evidování docházky. Úkolem personálního oddělení je tedy mít přehled o práci, kterou každý z nás odvádí.

Ředitel firmy

Ředitelem firmy Ferrum Fashion je Ondřej Mladý, jenž se velmi pečlivě a schopně snaží dohlédnout na každou práci ve všech odděleních, která je vykonávána. Sám přišel s novým inovativním řešením, díky kterým se podařilo firmu znovu vybudovat v rekordně krátkém čase.

Marketingový ředitel

O marketingové odvětví se stará David Siblík. Komplexně řídí a koordinuje strategii společnosti. Stará se o business plán, sociální sítě, vývojové trendy a sleduje konkurenci.

Výrobní ředitel

Výrobního oddělení se chopil Daniel Czafík. Odpovídá za zavádění nových výrobků a o dodržování technologických postupů. Dohlíží na zásoby materiálu, pečlivé zpracování výrobků a dodržování BOZP.

PR oddělení

V propagaci našich výrobků jsme silně zaspali a v současné době nemáme mnoho nových zákazníků. Z důvodu nedostatku vyrobených kusů do zásoby jsme raději nesdíleli naši facebookovou stránku, protože jsme nechtěli zklamat potenciální zákazníky, kdybychom nebyli schopni dodat zboží včas a ve slibované kvalitě.

V současné době máme vyrobené propagační materiály – letáčky, vizitky, které budeme distribuovat na veletrhu Harfa.

Příloha 10: Co se ziskem? Doporučení JA Czech studentská firma

www.jaczech.cz | info@jaczech.cz

Co se ziskem JA Studentských Firem?

Máme pro Vás tato doporučení:

1. V rámci výchovy k podnikavosti a etiky v podnikání doporučujeme, aby část zisku byla věnována na charitativní účely. Podnikání souvisí se zodpovědností k okolí, a pokud podnikatel podniká v určité komunitě, je úspěšný, měl by část zisku této komunitě vrátit.

Příkladem tohoto doporučení je zakladatel JA Czech Tomáš Baťa junior, který podpořil vznik české pobočky JA, aby pomohl českému školství začlenit finanční a podnikatelskou gramotnost do výuky. Další možností je věnovat část výtěžku na CSR aktivity, vzdělávací akce, zájezdy, nákup učebnic, pomůcek apod. Tato informace je důležitá i z hlediska hodnocení studentských firem na soutěžích pořádaných JA.

2. Zároveň doporučujeme zbývající zisk rozdělit mezi jednotlivé členy dle výše podílů vkladů vložených na začátku podnikání (výši vkladů a systém jejího vyplácení doporučujeme písemně uvést ve Smlouvě o společnosti nebo v jejím Dodatku).

Cílem podnikání je vydělat peníze a tudíž je součástí výchovného procesu poznání studentů, že při vydání své energie a úsilí budou odměněni.

Junior Achievement, o.p.s.

Headquarters | Sídlo Jindřišská 20, Praha 1, 110 00

Prague Office | **Pobočka Praha** Prague Startup Centre, Palác Adria, Jungmannova 36/31, Praha 1, 110 00

Branch Office | **Pobočka Zlín** Bařova vila, Gahurova 292, Zlín, 760 01

Příloha 11: Vzor dotazníku

Milí studenti, prosím Vás o vyplnění krátkého dotazníku.

Dotazník je anonymní a identifikační část slouží pouze k přiřazení do správné třídy.

Dotazník je rozdělen na tři části, v první identifikační části vyplňujete pouze třídu, ve druhé části jsou otázky ekonomického zaměření a poslední třetí část je věnována finanční gramotnosti.

Pokyny pro vyplnění dotazníku: u výběrových otázek své odpovědi kroužkujte (může být i více možností správně), u některých otázek je dle výběru odpovědi „ANO“ nutné ještě vypsát vaši odpověď, pokud nebude vyplněno nebo odpověď nebude správná, bude tato odpověď hodnocena jako „NE“.

Dotazník je podkladem pro moji diplomovou práci na téma ekonomická a finanční gramotnost studentů středních škol, získané informace mohou pomoci zkvalitnit výuku předmětu ekonomika.

Děkuji Vám za vyplnění Bc. Lucie Lukšovská

I. část Identifikační údaje

Označte prosím svoji třídu. *(jedna možná odpověď)*

- a) 3UZK
- b) 3UZN
- c) 3KDN

II. část Ekonomická gramotnost

1. Víte, jaký je rozdíl mezi ekonomikou a ekonomikou? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, vypište prosím:
  - b) Ne
2. Co označuje v ekonomii slovo „statek“? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Hospodářskou budovu
  - b) Zboží či službu
3. Víte, co znamená životní úroveň? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, vypište prosím:
  - b) Ne

4. Jdete-li jako žadatel o práci na úřad práce, jedná se z Vaší strany o: *(jedna možná odpověď)*
  - a) Nabídku
  - b) Poptávku
5. Jdete-li si do zeleniny koupit papriky, jedná se z Vaší strany o: *(jedna možná odpověď)*
  - a) Nabídku
  - b) Poptávku
6. Víte co je to tržní cena? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, vypište prosím:
  - b) Ne
7. Myslíte si, že pokud roste inflace, klesá nezaměstnanost? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano
  - b) Ne
8. Víte, co je to podnikání? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, popište prosím:
  - b) Ne
9. Víte, co je to podnikatelský záměr? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, popište prosím:
  - b) Ne
10. Víte, jakým způsobem můžete udělat průzkum trhu? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Ano, vypište prosím:
  - b) Ne

III. část Finanční gramotnost

11. Jaký je rozdíl mezi platem a mzdou? *(jedna možná odpověď)*
  - a) Plat je odměna za práci v podnikatelské sféře a mzda je odměna za práci ve státní sféře.
  - b) Mzda je odměna za práci v podnikatelské sféře a plat je odměna za práci ve státní sféře.
12. Jaké jsou povinné odvody ze mzdy/platu? *(výběr z více odpovědí)*
  - a) Důchodové spoření
  - b) Zdravotní spoření
  - c) Zdravotní pojištění

- d) Sociální pojištění
  - e) Daň z příjmu
13. Jste-li student do 26 ti let a nepracujete, kdo za Vás platí zdravotní pojištění? *(jedna možná odpověď)*
- a) Rodiče, pravidelně se jim strhává z platu/mzdy
  - b) Škola, na které studujete
  - c) Stát
  - d) Za studenty se zdravotní pojištění neplatí
14. Víte, z čeho jsou financovány starobní důchody? *(jedna možná odpověď)*
- a) Platí je stát z dotací EU
  - b) Děti financují důchody svých rodičů
  - c) Důchody současných důchodců jsou placeny z odvodů současných pracujících
  - d) Každý si povinně spoří do důchodového fondu
15. Je pro podnikání důležitý finanční rozpočet? *(jedna možná odpověď)*
- a) Ano
  - b) Ne
16. Rozhodněte, na co je vhodné vzít si půjčku? *(výběr z více odpovědí)*
- a) na dovolenou, zasloužím si to, celý rok jsem pracoval
  - b) na dárky k vánocům, chci udělat radost svým blízkým
  - c) na bydlení, podnám je moc drahý
  - d) na lepší televizi, ta stará je moc malá
  - e) na novou lednici, stará bere moc elektřiny
  - f) na auto, abych se dostal do práce
17. Souhlasíte s tím, že je nutné si vytvářet finanční rezervu? *(jedna možná odpověď)*
- a) Ano
  - b) Ne
18. Jaká forma spoření je výhodnější, pokud si budete chtít začít vytvářet finanční rezervu? *(jedna možná odpověď)*
- a) Spoření v hotovosti
  - b) Spořicí účet
19. Víte, co je to dluhová past? *(jedna možná odpověď)*
- a) Ano, vysvětlíte prosím:
  - b) Ne

20. Oddlužení (osobní bankrot) je:

- a) Doživotní splácení dluhu exekutorovi
- b) Stát zaplatí veškeré dluhy věřitelům a pak je vymáhá po dlužníkovi
- c) Osvobození od placení části dluhu pod dozorem soudu
- d) Refinancování, neboli sloučení všech dluhů do jednoho velkého dluhu

Příloha 12: Konkrétní výsledky v absolutních i relativních hodnotách

Znění otázky	Třída A	Třída B	Třída C	Třída A2	Třída B2	Třída C2
	Správné odpovědi 1. dotazník	Správné odpovědi 2. dotazník	Správné odpovědi 1. dotazník	Správné odpovědi 2. dotazník	Správné odpovědi 1. dotazník	Správné odpovědi 2. dotazník
1. Rozdíl mezi ekonomikou a ekonomikou	15	20	15	17	22	16
2. Co označuje v ekonomii slovo statek?	17	21	15	18	23	16
3. Co je životní úroveň?	16	18	13	18	21	15
4. Jste-li žadatel o práci, jedná se o nabídku, nebo poptávku?	10	11	7	16	16	12
5. Jdete-li si koupit papírky, jedná se o nabídku, nebo o poptávku?	17	20	14	17	20	17
6. Co je tržní cena?	8	7	7	16	17	12
7. Roste-li inflace, snižuje se nezaměstnanost?	10	13	8	16	15	14
8. Co je podnikání?	3	6	7	18	16	13
9. Co je podnikatelský záměr?	4	6	6	18	14	11
10. Jak udělat průzkum trhu?	5	8	7	18	13	11
11. Jaký je rozdíl mezi platem a mzdou?	11	15	12	17	20	15
12. Jaké jsou povinné odvody ze mzdy?	14	16	13	17	20	17
13. Kdo platí za studenty zdravotní pojištění?	9	10	11	17	19	15
14. Jak jsou financovány starobní důchody?	13	19	13	18	21	16
15. Je důležitý rozpočet financí?	17	18	15	18	20	17
16. Na co je správné vzít si půjčku?	17	20	15	18	21	16
17. Je nutné ukládat si finanční rezervu?	16	19	15	18	21	16
18. Jaká forma spoření je nejvhodnější?	18	23	15	18	22	16
19. Co je dluhová past?	12	18	12	17	21	15
20. Co je oddlužení?	13	18	12	17	21	14
Odpovědi celkem	245	306	232	347	383	294
Správné odpovědi v procentech	64%	67%	68%	96%	83%	86%

Příloha 13: Povolení publikovat materiály JA Czech studentských firem

www.jaczech.org

Vážená paní Lukšová,

Tímto schvaluji použití materiálů JA Czech studentských firem jako přílohu Vaší diplomové práce. Jedná se o tyto materiály - infoleták, rozvoj kompetencí, co se ziskem, švp.

Ve Zlíně dne 27. února 2023

Simona Sušilová

programová manažerka

+420 602 656 120

simona@jaczech.cz

30

let v České republice

Nominace na
Nobelovu cenu míru

Junior Achievement, o.p.s.

Headquarters | Sídlo Jindřišská 20, Praha 1, 110 00

Branch Office | Pobočka Zlín Bažova vila, Gahurova 292, Zlín, 760 01

Příloha 14: Povolení publikovat materiály studentské firmy Ferrum Fashion

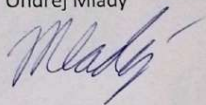
Vážená paní Lukšová,

V Praze dne 8. března 2023

Tímto Vám povoluji publikovat materiály studentské firmy JA Czech Ferrum Fashion jako přílohu Vaší diplomové práce. Jedná se o tyto dokumenty: Výroční zpráva Ferrum Fashion, Lean Canvas Ferrum Fashion, fotodokumentace členů studentské firmy Ferrum Fashion.

Ředitel studentské firmy JA Czech Ferrum Fashion

Ondřej Mladý

Příloha 15: Obrázky studentských firem

Obrázek 1: Logo studentské firmy Ferrum Fashion

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 2: logo studentské firmy Dekorous

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 3: Podložka pod hrnec – výrobek studentské firma Dekorous

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 4: Kovaný svícen a zarážka na knihy – výrobky studentské firma Dekorous

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 5: Kovaná spona do vlasů – výrobek studentské firmy Ferrum Fashion

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 6: Kovaná spona do vlasů list – výrobek studentské firmy Ferrum Fashion

Zdroj: archiv autora, 202

Obrázek 7: Prodejní stánek studentské firmy Ferrum Fashion veletrh JA EXPO Praha

Zdroj: archiv autora, 2022

Obrázek 8: Žáci studentské firmy Ferrum Fashion na veletrhu JA EXPO Praha

Zdroj: archiv autora, 2022